

národní
úložiště
šedé
literatury

Výroční zpráva Památníku národního písemnictví za rok 2005

Památník národního písemnictví
2006

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-177593>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 17.04.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

PAMÁTNÍK NÁRODNÍHO PÍSEMnictví

ROČNÍ ZPRÁVA

2005

Obsah:	
A) EKONOMIKA...	3
Stručný přehled činnosti	3
Organizační schéma a struktura.....	5
Údaje o rozpočtu (příjmy a výdaje)	7
Základní personální údaje.....	8
Údaje o majetku (příslušnost hospodaření).....	10
Náklady na výzkum a vývoj	11
Náklady na programy reprodukce majetku (ISPROFIN).....	12
Spolupráce se zahraničím (členství, konference aj.)	13
Hodnocení a analýza údajů	16
Hlavní skupiny příjemců služeb (návštěvnost).....	17
Nemovitosti ČR/PNP.....	17
Nové sídlo PNP	19
Nemovitosti jiných vlastníků	24
B) ODBORNÁ ČINNOST, hlavní úkoly	24
Sbírkatvorná činnost.....	26
Shromažďování sbírky - evidence I. stupně.....	26
Vyřazování ze sbírkové evidence..	27
Katalogizace - evidence II. stupně.....	29
Využití počítačové techniky při odborném zpracování sbírky.....	30
Inventarizace.....	34
Uložení sbírky, nové vybavení prostor.....	36
Restaurování, konzervace	37
Služby.....	38
Dlouhodobé výstavy.....	39
Krátkodobé výstavy.....	42
Soutěž a výstava NČKR 2004.....	46
Programová činnost.....	47
Publikační činnost.....	49
Vědeckovýzkumná činnost.....	52
Zahraníční styky.....	57
Pozitiva.....	58
Negativa.....	59
Zvláště závažný problém PNP	60

ROČNÍ ZPRÁVA PAMÁTNÍKU NÁRODNÍHO PÍSEMNICTVÍ

2005

Roční zpráva PNP za rok 2005 byla zpracována podle Vyhlášky Ministerstva financí ze dne 12. srpna 2005 č. 323, kterou se stanoví obsah roční zprávy, vydané podle § 21 odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění zákona č. 482/2004 Sb. Dopis MK ČR ze dne 24. 10. 2005 čj. 14878/2005 s informací o této vyhlášce a o povinnosti příspěvkových organizací zřizovaných MK ČR zpracovávat roční zprávy podle tohoto předpisu této vyhlášky obdržel PNP dne 27. 10. 2005.

A) EKONOMICKÁ ČÁST

Název zpracovatele : Památník národního písemnictví
Adresa sídla : Strahovské nádvoří 132, 118 38 Praha 1
IČ : 00023311
Telefon : 220516695
Fax : 220517277
E-mail : post@pamatniknarodnihopisemnictvi.cz
Internetové stránky : www.pamatniknarodnihopisemnictvi.cz

Studovna PNP – úřední hodiny : Po, St : 9.00 - 16.30 hod.
Út, Čt : 9.00 - 17.30 hod.
Pá : 9.00 - 14.30 hod.

Studovna US – úřední hodiny : Po – Pá : 9.00 – 12.00 hod, 13.00 – 15.00 hod.

Studovna K – Praha 6 (hájenská) – úřední hodiny : Út : 10.00 – 18.00 hod.

Studovna LA - Staré Hrady – úřední hodiny : Po – Pá : 9.00 – 18.00 hod.

Studovna KEL Chrudim – úřední hodiny : Po – Pá : 11.00 – 12.00, 13.00 – 15.00 hod.

Zřízení zpracovatele : Zřizovací listina, čj. : 17.464/2000 ze dne 27. prosince 2000
doplněk – Rozhodnutí ministra kultury č. 14/2004 ze dne
3. listopadu 2004 čj. 17.210/2004
Zřizovatel : Ministerstvo kultury České republiky
Maltézské náměstí 1, 118 11 Praha 1

Stručný přehled hlavních činností PNP:

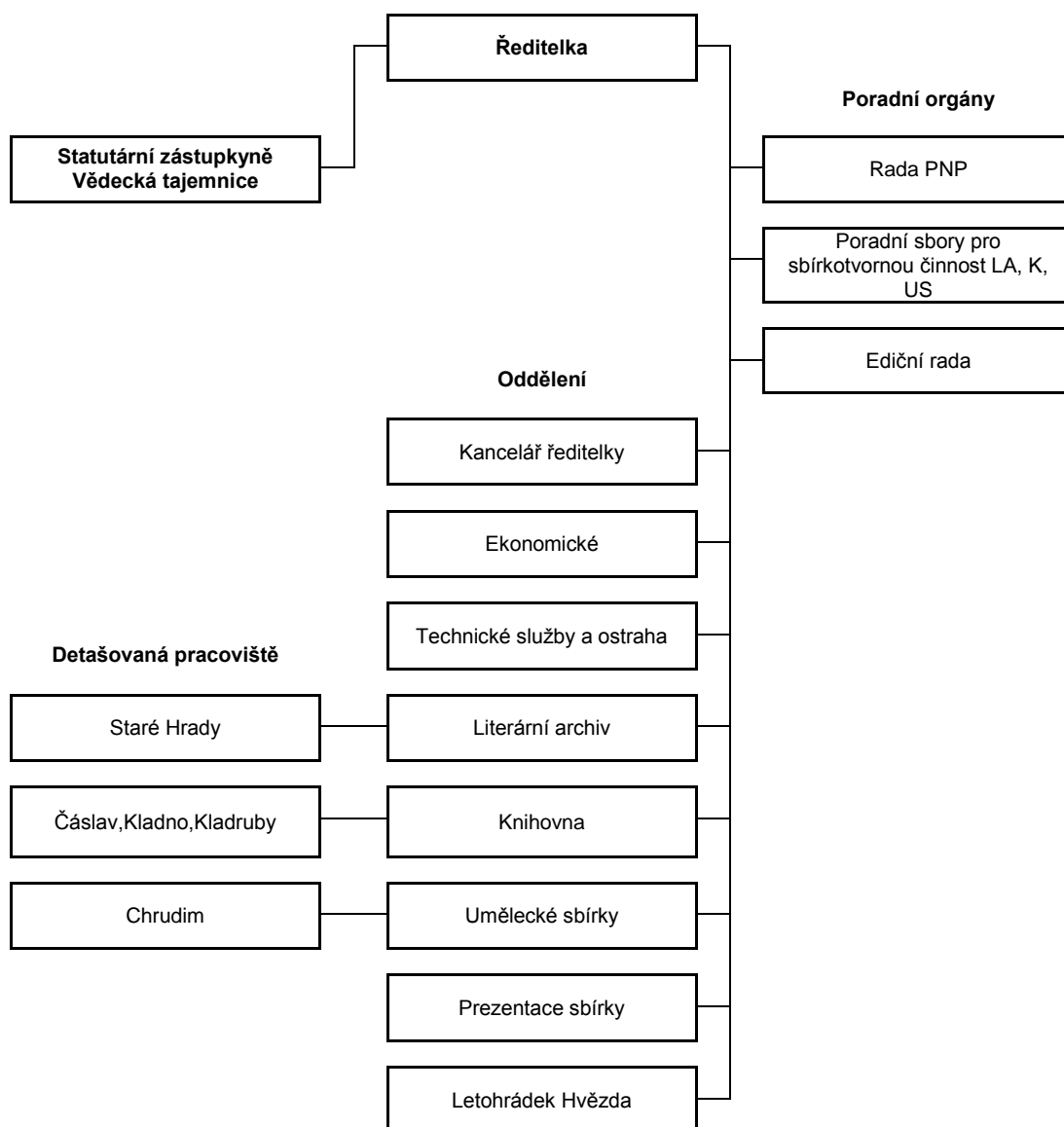
Památník národního písemnictví plní funkci muzea ve smyslu ustanovení § 10 odst. 6 zákona č. 122/2000Sb., v platném znění. Byl zřízen za účelem získávat, shromažďovat, trvale uchovávat, evidovat, odborně zpracovávat a zpřístupňovat veřejnosti sbírky muzejní povahy. PNP shromažďuje sbírku dokladů k vývoji literatury a knižní kultury v českých zemích včetně dokladů vážících se k životu, dílu a odkazu významných osobností české literatury a knižní kultury od 18. století do současnosti a sbírku uměleckých děl výtvarného umění.

- 1) Shromažďuje sbírku dokladů k vývoji literatury a knižní kultury v českých zemích včetně dokladů vážících se k životu, dílu a odkazu významných osobností české literatury a knižní kultury od 18. století do současnosti a sbírku uměleckých děl výtvarného umění. Sbírkou tvoří na základě vědeckého poznání a vlastní koncepce sbírkotvorné činnosti.

- 2) Spravuje historický knižní fond (sbírkový), odbornou knihovnu a literární archiv, který je ve smyslu zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví akreditovaným specializovaným archivem.
- 3) Sbírkou spravuje podle zákona č. 122/2000 Sb. o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně dalších zákonů ve znění pozdějších předpisů.
- 4) Ke sbírkovým předmětům pořizuje odbornou dokumentaci písemnou a podle potřeby i obrazovou, případně zvukovou.
- 5) Sbírkové předměty odborně zpracovává a vytěžuje z nich poznatky o dějinách literatury, knižní kultury, výtvarného umění a dějinách společnosti.
- 6) Provádí vědecký výzkum v oboru své působnosti.
- 7) Sbírkové předměty, odbornou dokumentaci k nim a poznatky získané jejich odborným zpracováním prezentuje zejména prostřednictvím stálých expozic a krátkodobých výstav, vlastní publikační a přednáškovou činností v České republice i v zahraničí a dalšími kulturně-výchovnými aktivitami určenými pro nejširší veřejnost, zejména dětem a mládeži, seniorům a handicapovaným občanům.
- 8) Zapůjčuje sbírkové předměty do expozic a na výstavy pořádané jinými subjekty v České republice i v zahraničí nebo za účelem jejich vědeckého zkoumání nebo konzervování a restaurování, za předpokladu, že je zajištěna jejich bezpečnost a ochrana ve smyslu zákona č. 122/2000 Sb. Umožňuje studium svých sbírek badatelům za podmínek stanovených zákonem č. 122/2000 Sb., a badatelským řádem, který sama vydá.
- 9) Vydává a veřejně šíří periodické i neperiodické publikace, audio a video nahrávky, CD-Rom a vyměňuje je s domácími i zahraničními institucemi.
- 10) Pořádá samostatně nebo ve spolupráci s jinými právníckými nebo fyzickými osobami odborné konference, sympózia a semináře, vztahující se k předmětu činnosti a výstavy vypůjčených předmětů kulturní hodnoty.
- 11) Pořádá kulturní a vzdělávací programy vyplývající z předmětu činnosti (hudební, divadelní, literární, filmové a multimediální).
- 12) Vstupuje do profesních sdružení, včetně mezinárodních, za účelem koordinace odborné činnosti.
- 13) Na základě pověření Ministerstva kultury České republiky vydává osvědčení k vývozu předmětů kulturní hodnoty podle zákona č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty.
- 14) V oboru své činnosti spolupracuje s tuzemskými i zahraničními partnery.
- 15) Vykonává činnosti vyplývající z předmětu činnosti a ve vztahu k zajištění provozu veřejně přístupných prostor, zejména :
 - umožňuje za úplatu návštěvu expozic, výstav a dalších kulturních akcí,
 - poskytuje bezúplatně i za úplatu další služby, vyplývající z předmětu činnosti,
 - vybírá poplatky za fotografování, filmování a pořizování videozáznamů, pořizování kopií dokumentů, poskytování fotografií, negativů a ektachromů,
 - prodává katalogy, upomínkové předměty a další zboží propagující předmět činnosti, kopie, repliky a další rozmnoženiny sbírkových předmětů, výrobky z ušlechtilých materiálů s odpovídající uměleckou úrovní, nosiče audio a video nahrávek,
 - pronajímá dočasně nevyužívané prostory v objektech, k nimž vykonává právo hospodaření, pokud to není v rozporu s jejím kulturním posláním,
 - poskytuje služby konzervátorských a restaurátorských dílen, učeben a laboratoří,
 - poskytuje reklamní služby při zpřístupňování svých sbírek,
 - zpracovává odborné posudky, rešerše a expertízy.

- 16) Poskytuje informační služby související s předmětem činnosti.
- 17) Ve smyslu přílohy č. 5 vyhlášky Ministerstva kultury č. 275/2000 Sb., kterou se provádí zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů poskytuje odbornou pomoc a služby vlastníkům sbírek muzejní povahy.
- 18) PNP je poskytovatelem standardizovaných veřejných služeb podle zákona č. 483/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů , ve znění zákona č. 186/2004 Sb.

Organizační schéma - stav k 31.12.2005

Organizační struktura k 31.12.2005**Oddělení :**

kancelář ředitele	vedoucí organizace	1,00	
	Výzk. a vývoj. pracovník	1,00	
	správce informač. a komunikačních technologií	1,00	
	referent zahraničních vztahů	1,00	
	propagační referent	1,00	5,00
ekonomické	pracovník technickoeconomického. rozvoje	1,00	
	Účetní	1,00	
	Personalista	2,00	
	finanční referent	1,00	
technické správa a ostrahy	referent majetkové správy	2,00	7,00
	referent majetkové správy	1,00	
literární archiv	prac. vztahů k veřejnosti	1,00	
	instalater, topenář	1,00	
	domovník-údržbář	1,50	
	Pokladník	1,87	
	zřízenec v kulturních zařízeních	2,40	
	Uklízeč	4,03	
	vrátný	2,25	15,05
	Archivář	6,00	
	kurátor sbírkových a mobiliárních fondů	15,10	
	správce depozitáře	1,00	
knihovna	Dokumentátor	1,00	
	Uklízeč	1,50	
	Ostraha	6,00	30,60
	knihovník	12,25	
umělecké sbírky	správce depozitáře	1,00	
	uklízeč	0,25	13,50
prezentace sbírky	kurátor sbírkových a mobiliárních fondů	8,00	
	správce depozitáře	1,00	
	Dokumentátor	1,00	
	pokladník	1,00	
	Uklízeč	0,25	11,25
letohrádek Hvězda	Výstavář	1,00	
	Dokumentátor	1,00	
	produkční, program. a kult. vých. pracovník	2,00	
	propagační referent	1,00	
letohrádek Hvězda	technický redaktor	1,00	6,00
	správce památkových objektů	1,00	
	produkční a programový pracovník	1,00	
	bezpečnostní pracovník	7,10	
	Pokladník	0,65	
	zřízenec v kulturních zařízeních	2,60	
Úklid	0,25	12,60	
		101,00	101,00

Ekonomika a hospodaření :

PNP v letech 1993-1997, tj. po dobu pěti let pravidelně dosahoval zlepšeného hospodářského výsledku, zejména proto, že usiloval o neustálé snižování provozních nákladů organizace, především v položce nájemného, elektrické energie a spojů. Možnosti úspor však již byly v letech 1998-2001 prakticky vyčerpány, na druhou stranu bylo cílem organizace zajistit vždy své odborné úkoly v oblasti sbírkotvorné činnosti i prezentace v původně plánovaném rozsahu. Výsledek hospodaření PNP byl v letech 1998-2001 vyrovnaný, v letech 2002-2003 PNP opět dosáhl zlepšeného hospodářského výsledku. Výsledek hospodaření v roce 2004 byl vyrovnaný, stejně tomu bylo v roce 2005.

Provozní náklady (bez ON) dosáhly 17.548.304,58 Kč, tj. 40,06 % z celkových nákladů, nejvyšší položku provozních nákladů ve výši 5.107.920,00 Kč představovalo nájemné (11,66%), spotřeba elektrické energie 1.847.536,81Kč (4,22%), odpisy 1.346.197,00 Kč (3,07%).

Na vlastní odbornou činnost, tj. např. na nákup archiválií a sbírkových předmětů bylo vynaloženo 529.841,00 Kč (1,21 %), na výstavní činnost 2.070.245,92 Kč (4,73 %), z toho činila účelová dotace MK ČR 630.000,00 Kč a na kulturní pořady 102.196,80 Kč (0,23 %). Na konzervaci a restaurování bylo vynaloženo 1.122.940,00 Kč (2,56 %), z toho činily účelové dotace MK ČR 1.014.000,00 Kč.

Osobní náklady dosáhly výše 26.258.821,00 Kč, tj. 59,94 % z celkových nákladů.

Přehled o výnosech z rok 2005 v Kč :

příspěvek zřizovatele	40.331.000,00 Kč
z toho : účelové dotace	2.393.000,00
v tom : věda a výzkum MK ČR	269.000,00
VISK	287.000,00
kulturní aktivity	823.000,00
ISO	1.014.000,00
- vlastní výnosy celkem	2.973.125,58
z toho : použití fondů	1.964.251,48
v tom : RF PNP	550.744,43
sponzorské dary	377.867,00
FRM	1.035.640,05
- GA ČR	503.000,00 Kč
- Celkem	43.807.125,58 Kč

Přehled o provozních nákladech za rok 2005 :

	v Kč	% čerpání z	
		přísp. MK ČR	celkových nákl.
spotřeba materiálu	1.868.161,31	4,63	4,26
spotřeba energie	1.847.536,81	4,58	4,22
spotřeba ost.neskl.dodávek	139.616,80	0,35	0,32
prodané zboží	178.903,14	0,44	0,41
opravy a udržování	1.733.407,91	4,30	3,96
cestovné	242.803,20	0,60	0,55
náklady na reprezentaci	41.771,00	0,10	0,09
ostatní služby	9.880.555,64	24,49	22,56
osobní náklady	26.258.821,00	65,11	59,94

z toho : mzdové prostředky	18.830.394,00	46,69	42,98
OON	396.367,00	0,98	0,90
zákonné soc. pojištění	6.658.382,00	16,51	15,20
zákonné soc. náklady	373.678,00	0,93	0,85
daň z nemovitosti	986,00	0,00	0,00
ostatní daně a poplatky	14.212,50	0,03	0,03
jiné ostatní náklady	254.153,27	0,63	0,58
odpisy DM a DNM	1.346.197,00	3,34	3,07
Náklady celkem	43.807.125,58		

Investice hmotné :

V roce 2005 pořídila organizace DM v celkové výši..... 25.971.758,00 Kč
z toho :

- systémové dotace celkem..... 600.000,00 Kč
v tom : regály pro depozitář v Čáslavi
- vlastní zdroje celkem..... 443.397,00 Kč
v tom : barevná tiskárna pro OLA
výstavní fundus pro Kabinet ex libris
kopírovací stroje (studovna a OLA)
informační bronzová deska (hájenka, areál Hvězda)
- předání majetku státu celkem..... 24.928.361,00 Kč
v tom : budovy – budoucí nové sídlo organizace 11.979.527,00 Kč
pozemky 12.948.834,00 Kč

Základní personální údaje :

1. Členění zaměstnanců podle věku a pohlaví - stav k : 31.12.2005

věk	muži	ženy	celkem	%
do 20 let				
21 -30 let	6	3	9	8,5
31 - 40 let	5	6	11	10,4
41 - 50 let	10	17	27	25,5
51 - 60 let	8	21	29	27,3
61 let a více	13	17	30	28,3
celkem	42	64	106	100,0
%	39,57	60,43	100,0	100,0

2) Členění zaměstnanců podle vzdělání a pohlaví - stav k :

vzdělání dosažené	muži	ženy	celkem	%
základní	3	5	8	7,5
vyučen	11	1	12	11,3
střední odborné		4	4	3,8
úplné střední	1	7	8	7,5
úplné střední odborné	12	20	32	30,2
vyšší odborné	2	1	3	2,9
vysokoškolské	13	26	39	36,8

celkem	42	64	106,0	100,0
--------	----	----	-------	-------

3) Celkový údaj o průměrných platech k :

	celkem
průměrný hrubý měsíční plat	16.346,-

4. Celkový údaj o vzniku a skončení pracovních a služebních poměrů zaměstnanců v roce

	počet
nástupy	29
odchody	29

5. Trvání pracovního a služebního poměru zaměstnanců – stav k :

doba trvání	počet	%
do 5 let	40	37,7
do 10 let	17	16,0
do 15 let	23	21,7
do 20 let	6	5,7
nad 20 let	20	18,9
celkem	106	100,0

Mzdové náklady celkem	18.235.400	19.226.761
z toho :		
MK ČR celkem	18.937.000	18.928.361
- platy	18.632.000	18.626.994
- OON	305.000	301.367
Mimorozpočtové zdroje		
GA ČR celkem	251.000	251.000
z toho : platy	156.000	156.000
OON	95.000	95.000
Nadace Hlávky celkem	29.400	29.400
z toho : platy	29.400	29.400
Královská kanonie premonstrátů celkem	18.000	18.000
z toho : platy	18.000	18.000
Fond odměn :		nepoužit

Mzdové prostředky byly čerpány v souladu s platnými zákony a vyhláškami. K překročení stanoveného limitu nedošlo. OON byly využívány na činnosti a práce, jejichž výkon v pracovním poměru by byl z hlediska zájmů společnosti pro organizaci nevhodný.

Průměrný plat v PNP v roce 2005 :

- a) z prostředků na platy (provoz vč. VaV) 16.169,- Kč
b) z prostředků na platy (provoz, VaV MK, GA ČR, a dar J. Hlávky) 16.346,- Kč

Osobní příplatky a odměny vyplacené z MP ve vztahu k celkovému objemu vyplacených mzdových prostředků činí 7,22 %.

Údaje o majetku, s nímž je zpracovatel příslušný hospodařit

PNP hospodaří s hmotným a nehmotným majetkem v celkové výši53.530.316,81 Kč

Z toho :

- pozemky	13.134.030,00
- umělecká díla a předměty	594.250,00
- stavby	12.847.971,00
- samostatné movité věci a soubory movitých věcí	17.200.459,00
- drobný dlouhodobý hmotný majetek	7.779.503,51
- software a drobný dlouhodobý nehmotný majetek.	1.974.103,30

Účetní metoda odpisování

PNP sestavuje pro každý rok odpisový plán. Při jeho sestavování je kladen důraz na ekonomicky racionální znehodnocení odpisovaného majetku a je dodržován požadavek ekonomicky přesné reality. Na základě tohoto plánu se provádí průběžné odepisování majetku v průběhu jeho používání. Uvedený majetek se odepisuje jen do výše jeho ocenění v účetnictví. Jedná se o měsíční účetní odpisy.

Skutečnosti související s převody vlastnictví k nemovitostem

Dům čp. 28, Zbiroh, okr. Rokycany

V objektu je umístěno Muzeum Josefa V. Sládka, které provozovalo město Zbiroh, a to až bez řádné nájemní smlouvy a úhrady nájemného. PNP dům ke své odborné činnosti nevyužíval a od roku 1992 usiloval o uzavření smlouvy s MÚ. Vzhledem k tomu, že se dohody ani po pěti letech vyjednávání nepodařilo dosáhnout, PNP řešil záležitost soudní cestou. Rozsudky OS v Rokycanech a KS v Plzni (5. 11. 2001) určily za vlastníka nemovitostí ČR. V I. pololetí 2002 pak PNP a město Zbiroh uzavřely dohodu o narovnání právních vztahů, na základě které město uhradilo PNP dlužnou částku ve výši 506 000,- Kč (září 2002).

PNP prohlásil nemovitosti za neupotřebitelný majetek a nabídl objekt k využití v rámci resortu kultury NK, NTM a NZM. Vzhledem k tomu, že neprojevil zájem o tento majetek státu, zajistil PNP úřední odhad ceny nemovitostí a projednal s městem Zbiroh znění darovací smlouvy, kterou účastníci uzavřeli 7. 11. 2002, dne 14. 11. 2002 postoupil PNP na MK ČR doklady a darovací smlouvu, kterou zřizovatel se svým stanoviskem zaslal MF ČR.

Protože PNP nezískal do konce roku 2003 žádné informace o postupu věci a podobně tomu bylo i v roce 2004, začal záležitost na podzim 2004 na MF ČR urgovat. Proběhla jednání a konzultace s majetkoprávním odborem, spis byl vrácen prostřednictvím MKČR do PNP k doplnění údajů (jak nabytí majetek stát, jak PNP získal příslušnost hospodaření). Byl připraven dodatek č. 1 k darovací smlouvě ze dne 30. 3. 2005, kterým se zpřísnily podmínky využívání nemovitostí městem Zbiroh v budoucnu. Záležitost byla uzavřena v roce 2005, nemovitosti byly předány městu na základě předávacího protokolu dne 14. září 2005.

Celkové pohledávky149.612,23 Kč

Pohledávky po lhůtě splatnosti 14.681,80 Kč

Jedná se o nezaplacené vydané faktury PNP pro zahraniční objednatele.

Pohledávky za dlužníky v konkurzním řízení 0

Pohledávky, které jsou předmětem právních sporů 18.500,00 Kč

Údaje o hodnotě odepsaných pohledávek0

Celkové závazky2.787.986,08 Kč
Závazky po lhůtě splatnosti 0

Náklady na výzkum a vývoje, počet programů, realizovaných projektů, grantů a výzkumných záměrů financovaných ze státního rozpočtu, případně z jiných zdrojů, přínos jejich realizace :

a) MK ČR – VaV :

§ 33.80, položka 5331, řádek 7030/7032

- Soupis fondu a scénář k expozici Jaroslava Foglara

identifikační kód projektu : DA00P01OLK003

zpracovatelka : Dorota Lábusová

dotace : 31.000,00 Kč

skutečnost 31.050,00 Kč

Finanční prostředky byly určeny na plat a zákonné sociální pojištění.

Neinvestiční finanční prostředky byly vyčerpány v plné výši, vyúčtování bylo předloženo příslušnému odboru MK ČR v daném termínu. Finanční prostředky byly evidovány odděleně. Zprávu předloží zpracovatelka v předepsaném termínu.

Úkol byl ukončen.

- Neznámé hodnoty (zpracování, soupis, zpřístupnění fondu „varií“ v LA/ PNP

identifikační kód projektu : DA04P01OUK011

zpracovatelka : Mgr. Hana Klínková

dotace 238.000,00 Kč

skutečnost 238.008,90 Kč

Neinvestiční finanční prostředky byly vyčerpány v plné výši a v souladu s uzavřenou smlouvou. Vyúčtování bylo předloženo příslušnému odboru MK ČR v daném termínu. Finanční prostředky byly evidovány odděleně. Zprávu předloží zpracovatelka v předepsaném termínu. Úkol byl ukončen

b) Grantová agentura České republiky (ú. 691) 503.000,00 Kč

- z toho :

název projektu: Soupis germanik v literárním archivu PNP 220.000,00 Kč

reg.čís. projektu : 405/05/2679

zpracovatelka : PhDr. Naděžda Macurová, CSc.

název projektu: Příprava edice barokního románu (Velký život Pána a Spasitele našeho Krista Ježíše od kapucína Martina z Kochem) 283.000,00 Kč

reg.čís. projektu : 405/050095

zpracovatel : PhDr. Miloš Sládek

Obě dotace byly vyčerpány v plné výši, zprávy i vyhodnocení v předepsané formě byly předány Grantové agentuře ČR v termínu stanoveném pro vyúčtování.

c) Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových (ú. 648) dar 50.000,00 Kč

název projektu : Zpracování Fondu J. Hlávky

zpracovatelka : Věra Dyková

Dotace byla vyčerpána v plné výši, zpráva odeslána předepsaném termínu.

Výdaje nebo náklady účelově určené na financování programů reprodukce majetku vedených v informačním systému programového financování

- **investiční prostředky**
§ 33.29, položka 6351
program 434 313, evidenční číslo akce 4343136184
archivní policové regály pro depozitář v Čáslavi
dotace 600.000,00 Kč
skutečnost 600.000,00 Kč

Na základě smlouvy o dílo č. 1051 uzavřenou mezi PNP a firmou BEG BOHEMIA s.r.o. byly dodány a smontovány archivní policové regály v depozitáři v Čáslavi. Předány do používání byly dne 2.8.2005. Investiční dotace byla vyčerpána v plné výši, bylo zahájeno odepisování a zpráva o využití dotace byla předána včetně požadovaných dokladů a tabulek (ISPROFIN a PROGFIN 3) na MK ČR/OMG v předepsaném termínu.

- **neinvestiční prostředky**
§ 33.29, položka 5331, řádek 7580
program 434 313, evidenční číslo akce 4343136186

dezinfekce knihovny Jiřího Karáska ze Lvovic
dotace původní 980.000,00 Kč
dotace po úpravě 894.000,00 Kč

Ke snížení dotace o 86 tis. Kč došlo úpravou rozpočtu č. 14 ze dne 1.12.2005. PNP podal v prosinci roku 2004 žádost o přidělení dotace v rámci programu ISO na dezinfekci knihovny J. Karáska ze Lvovic. Knihovna měla být po dezinfekci umístěna v novém depozitáři PNP v hájence, jehož otevření bylo plánováno na září 2005. Vybavení depozitáře moderním vzduchotechnickým zařízením nezbytnost tohoto kroku vyžadovalo. Byl stanoven harmonogram, který odpovídal kapacitním možnostem dezinfekční komory Archivu hl. m. Prahy a předpokládanému datu přidělení dotace. Komise, která tyto dotace přiděluje, si na svém zasedání vyžádala vzorky, které by potvrdily nezbytnost dezinfekčního opatření. Vzorky byly pozitivní, smlouva s AHP byla uzavřena v dubnu 2005. Dezinfekci knih musel PNP zahájit podle harmonogramu nejpozději v březnu 2005. První dávku dezinfikovaných knih PNP proto uhradil z vlastních prostředků. Navíc v květnu a říjnu nebyl naplněn objem předpokládaných prací. I přes maximální využití dezinfekční komory AHP v listopadu a prosinci 2005 nebyl PNP schopen přidělenou dotaci vyčerpat.

Vydáno nové rozpočtové opatření, kterým byla snížena výše dotace. Zpráva včetně tabulek ISPROFIN, PROGFIN, výpisů účtů z hlavní knihy a jednotlivé doklady byly v předepsaném termínu předloženy MK ČR/OMG.
Náklady byly evidovány odděleně.

- § 33.29, položka 5331, řádek 7580
program 434 313, evidenční číslo akce 4343136185
odkyselení a restaurátorské ošetření archiválií
dotace 120.000,00 Kč

spoluúčast PNP
skutečnost

20.000,00 Kč
140.000,00 Kč

Dotace byla vyčerpána v plné výši a použita v souladu s účelem uvedeným v Rozhodnutí. Zpráva včetně tabulek ISPROFIN, PROGFIN, výpisů účtů z hlavní knihy a jednotlivé účetní doklady vč. seznamu odkyselených a zrestaurovaných archiválií byly předány MK ČR/OMG v předepsaném termínu.

Spolupráce se zahraničím, zejména údaj, je-li zpracovatel členem mezinárodních organizací, v jaké výši platí příspěvky za toto členství a zdůvodnění účasti České republiky v těchto mezinárodních organizacích

ICOM, výše ročního příspěvku 19.600,- Kč

Údaje o výdajích na účast na mezinárodních konferencích a obdobných akcích nebo na jejich pořádání a o výdajích nebo nákladech na zahraniční služební cesty a návazné zhodnocení jejich přínosů pro činnost zpracovatele

Celkové náklady na zahraniční cestovné 125.736,70 Kč

z toho :

Mezinárodní konference :

a) **Švédsko, Stockholm**

Mezinárodní výroční konference ICOM/ICLM

7.8. - 14.8. 2005

PhDr. Eva Wolfová, ředitelka organizace

Celkové náklady

51.550,10 Kč

z toho : dotace ICOM/ICLM

20.000,00

PNP

31.550,10

Tématem konference bylo stanovení vztahů textu, obrazu a objektu při vytváření výtvarné podoby literárních muzeí, zejména co se týče expozic a výstav. PhDr. Eva Wolfová vystoupila na konferenci v diskusi k problematice s příspěvkem dne 13.8.2005, který se týkal záměru PNP na vytvoření dosud chybějící dlouhodobé expozice vývoje literatury v České republice a jejího celkového pojetí jako multimediálního projektu. Pravidelné každoroční konference a jednání ICOM/ICLM jsou přínosem pro členy sekce, a to zejména v oblasti výměny informací o vývoji názorů na jednotlivé oblasti činnosti v literárních muzeích.

b) **Polsko, Varšava**

Konference v NK ve Varšavě v souvislosti s vernisáží výstavy s názvem „Čechy...Daleko nebo blízko?

23.1. – 25.1.2005

PhDr. Eva Wolfová, ředitelka organizace

Celkové náklady

24.843,61 Kč

Na konferenci byl přednesen příspěvek o vývoji a situaci PNP za posledních 15 let a přečten příspěvek PhDr. M. Sládka (PNP) a Mgr. J. Linky (FF UK) s názvem Soupis polonik v LA PNP (výsledek grantu MK ČR v letech 2001-2004). NK byl předán k dispozici CD ROM se soupisem polonik, což ocenili všichni zúčastnění odborníci jako pokrok ve zkoumání výskytu polonik v evropském kontextu. Současně byla zahájena ve stejném výstavním sále putovní výstava o Bohumilu Hrabalovi, kterou připravil PNP ve spolupráci s odborem

krajanských a kulturních vztahů MZV ČR k 85. výročí narození spisovatele (anglická verze). Byly projednány podmínky uspořádání této výstavy v Praze (PNP, Polský institut). Pro obtíže na straně partnera k výstavě v Praze nedošlo.

c) Slovensko, Bratislava

Nejkrásnější knihy Slovenska

15.2. – 16.2.2005

Mgr. Zdeněk Freisleben, vedoucí PS/PNP

Celkové náklady

2.177,32 Kč

Přisedící člen hodnotící komise. Pořadatelé soutěže ze Slovenské republiky se pravidelně účastní jednání poroty soutěže NČKR, což je významné pro sledování a srovnávání úrovně, rozsahu a obsahu knižní produkce v obou republikách, kulturně, historicky a jazykově úzce související.

d) Slovensko, Bratislava

Instalace a vernisáž výstavy Josefa Váchala

PhDr. Eva Wolfová, ředitelka organizace (12.5.-13.5.2005)

PhDr. Rujana Dačevová, kurátorka výstavy (6.5.-13.5.2005, 29.8.-1.9.2005)

Mgr. Hana Klínková, kurátorka výstavy (6.5.-13.5.2005, 29.8.-1.9.2005)

Celkové náklady

15.512,75 Kč

dotace Českých center (PhDr. E. Wolfová)

3.867,00 Kč

Příprava výstavy probíhala již od roku 2003. Pořadatelé bylo několik institucí, na české straně MK ČR, PNP, Velvyslanectví ČR v SR, České centrum v Bratislavě, Nakladatelství Paseka, na slovenské straně Galéria města Bratislavy a MK SR. Akce byla zařazena do akcí v rámci mezistátní dohody o spolupráci v oblasti kultury obou republik a přinesla návštěvníkům dosud největší výstavu umělce v SR.

e) Polsko, Kamienna Góra

Příprava a transport exponátů pro výstavu Polské malířství ze sbírky Karáskovy galerie.

Vernisáž a zahájení výstavy

6.6. – 9.6. 2005, 15.6. – 16. 6. 2005

PhDr. Rujana Dačevová

Celkové náklady

4.002,55 Kč

Kolekce obrazů polské provenience v Karáskově galerii je nejvýznamnějším souborem mimo území Polské republiky, výstava navázala na dřívější spolupráci v tomto směru. V průběhu příprav výstavy byla dohodnuta realizace další výstavy ze sbírky PNP.

f) Slovensko, Trenčianské Teplice

Patnácté jubilejní slavnosti odevzdání ceny Karla Čapka za rok 2004.

22.5. – 24.5.2005

PhDr. Marta Dandová

Celkové náklady

1.198,27 Kč

Cenu za Českou republiku převzal Josef Protiva, předseda společnosti bří Čapků a za Slovenskou republiku převzal cenu Mgr. Štefan Vrašťiak, předseda Kruhu přátel české kultury v Bratislavě, akce souvisela s instalací putovní výstavy Slovensko bří Čapků na třech místech ve Slovenské republice.

g) **Slovensko, Martin**

Instalace a zahájení výstavy Slovensko bratří Čapků

19.10. – 21.10.2005

PhDr. Marta Dandová

Celkové náklady

2.017,00 Kč

Výstavu zahájil dr. J. Beňovský, ředitel Slovesného národního literárního múzea a zdůraznil její význam jak z hlediska kulturně literárního a politického, tak i z hlediska muzeologického.

h) **Slovensko, Východoslovenská muzea**

27.9. – 1.10.2005

PhDr. Rujana Dačevová, vedoucí OUS/PNP

Celkové náklady

4.697,60 Kč

Služební cesta byla organizována pro skupinu muzejníků z celé České republiky Českým výborem ICOM. Bylo navštíveno ca 15 slovenských památkových lokalit a muzeí různé úrovně (např. Kremnice, Kežmarok, Košice).

i) **Belgie, Brusel**

Mezinárodní kolokvium

24.11. – 27.11.2005

Mgr. Alena Petruželková, vedoucí OK/PNP

Celkové náklady

19.737,50 Kč

Součástí kolokvia, které uspořádal Ústav slavistiky na Bruselské univerzitě byl slavnostní večer v Domě knihy k 100. výročí Holanova narození, kterého se zúčastnil velvyslanec ČR v Belgii. Při této příležitosti byl promítnut dokumentární film ve francouzské verzi, na překlad z češtiny do francouzštiny získal PNP účelovou dotaci MK ČR (kulturní aktivity) ve výši 30.000,- Kč.

Údaje o převodu úspor rozpočtových prostředků do rezervního fondu a údaje o prostředcích převedených do rezervního fondu v minulých letech a jich použití v hodnoceném roce

Do rezervního fondu MK ČR bylo převedeno celkem 9.000,- Kč.

Jedná se o nedočerpané finanční prostředků na akce :

VISK 5 – Retrokon – Digitalizace lístkových katalogů v knihovně PNP.

Dotace ve výši 100.000,- Kč. Nedočerpané finanční prostředky ve výši 4.800,- Kč převedeny na rezervní fond MK ČR.

Spoluúčast PNP 45.598,- Kč

VISK 7 – Kramerius : Veřejné informační služby knihoven

Digitalizace bohemikálních periodik z fondu Národního obrození v knihovně PNP

Dotace ve výši 60.000,- Kč. Nedočerpané finanční prostředky ve výši 4.200,- Kč převedeny na rezervní fond MK ČR.

Spoluúčast PNP 26.860,16 Kč.

V souladu s přidělenými finančními prostředky byla reformátována bohemikální periodika (Květy a plody, Přítel mládeže, Jen s pravdou ven, Blahověst). Mikrofilmy periodik zhotovila firma MICRONA a skenování a digitalizaci firma ELSYST ENGINEERING. Záznamy reformátovaných dokumentů na DVD jsou zpřístupněny v knihovně PNP a záznamy na HDD pro archivaci (JPG) a zpřístupnění (DhVu) byly předány Národní knihovně ČR. V obou případech se jedná o nakupované služby hrazené podle fakturace jednotlivých dodavatelů, kteří vyfakturovali své skutečné výkony.

Zdůvodnění zlepšeného nebo zhoršeného hospodářského výsledku

V roce 2005 dosáhl PNP vyrovnaného hospodářského výsledku. Je však velice náročné toho dosáhnout. Možnosti úspor byly již vyčerpány v předchozích letech, na druhou stranu je cílem organizace zajistit vždy své odborné úkoly v oblasti sbírkotvorné činnosti i prezentace v plánovaném rozsahu. Rostou požadavky na BOZP - ergonomický nábytek, osvětlení pracovišť (přídavná osvětlovací tělesa) a drobnou stavební údržbu (malování pracoven atd.). Jedná se o plnění vyplývající z kolektivní smlouvy, a také z pravidelných kontrol, které provádí Odborový svaz pracovníků v kultuře a ochrany přírody.

Pro potřeby zpracovávání sbírkových předmětů je zapotřebí zajistit nejen výkonnou výpočetní techniku, udržovat specializované výpočetní programy, ale také zajistit kvalitní materiál potřebný pro uložení sbírek (nekyselá deska, kartony apod.). Používání moderních technologií (PC a kopírovací stroje) zvyšují náklady na spotřebu materiálu (tonery, kancelářský papír). Kromě toho je zapotřebí zajistit finanční prostředky na restaurování sbírkových předmětů a zajistit vhodné depozitáře, které mají vyhovující podmínky pro uložení. To vše zvyšuje náklady na opravy a údržbu a především spotřebu el. energie.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem je nutné využít jako zdrojů financování jak rezervní fond, tak i fond reprodukce majetku podle platných zákonů a vyhlášek.

Pokračovalo se ve zpracovávání sbírkových předmětů a archiválií v elektronické podobě z fondů knihovny PNP. Byla provedena retrokonverze katalogu Národního obrození, digitalizace Žlutického kancionálu, digitalizace bohemikálních periodik z fondu Národního obrození a zajištěno přistoupení knihovny PNP k souboru národních autorit. To vše za podpory MK ČR OUK z programů VISK (5,6,7 a 9) v celkové výši 296 tis. Kč. Spoluúčast PNP na těchto projektech činila 138 tis. Kč.

Pokračovala výzkumná činnost (5 projektů, z toho 2 projekty GA ČR, 2 projekty MK ČR a 1 projekt Nadace J. Hlávky). Z těchto 5 projektů byly 2 projekty ukončeny (projekty MK ČR). Během roku 2005 byl zajištěn převoz a konzervace knihovního fondu J. Karáska ze Lvovic v dílnách Archivu hl. m. Prahy. Konzervace fondu byla provedena na základě dotace MK ČR OMG ve výši 894 tis. Kč. PNP ze svých provozních prostředků hradil dopravu s tímto přesunem související (Kladruba, Praha – Archiv hl.m. Prahy – Praha 6 - Liboc (hájenka)). Celkové náklady na dopravu činily 127 tis. Kč.

Otevření hájenky proběhlo v souladu s programem akcí Dnů evropského dědictví (téma roku 2005 bylo „Nový život v historickém prostředí“) 15. září 2005. PNP přihlásí rekonstruovanou historickou a účelově upravenou budovu do dalšího ročníku soutěže Gloria museálie v kategorii muzejní počin roku 2005. Objekt slouží nadále jako studovna a expozice o J. Karáskovi ze Lvovic spolu s depozitářem pro jeho knihovnu o 50 000 svazcích a další vzácné knihovní celky (např. knihovny nakladatele J. R. Vilímka), celkem cca 90 000 svazků.

Údaje o hlavních skupinách příjemců služeb zpracovatele, které využívají výsledky jeho práce:

a) Badatelé (studenti středních a vysokých škol, pedagogové, vědečtí pracovníci) z ČR a zahraničí:

V roce 2005 byli v PNP evidováni 1 703 badatelé. Při 3 407 badatelských návštěvách (z toho se uskutečnily 282 návštěvy zahraničních badatelů) bylo předloženo ke studiu 470 912 listů archiválií, což je o 25% více než v roce 2004 a dále byly předloženo 6 052 sbírkové předměty (z podsbírek 18 a 19 to bylo 2 209 sb. předmětů a z podsbírek 15 a 24 to byly 3 123 sb. předměty).

b) Návštěvníci expozic, výstav a pořadů (děti a mládež, dospělí) z ČR a zahraničí:

Z celkového počtu 19 477 návštěvníků PNP v roce 2005 bylo 10 682 dětí. Návštěvnícky nejúspěšnější výstavou PNP v roce 2005 byla výstava Noční hlídka srdce v letohrádku Hvězda, kterou shlédlo 10 256 návštěvníků.

Co se týče pořadů pro děti, mládež a dospělé, je návštěvnost limitována kapacitou sálu a určena záměrem dramaturga. Některých typů pořadů pro nejmenší děti se může zúčastnit aktivně omezený počet. V roce 2005 se jednalo celkem o 1 692 návštěvníky, což představovalo nižší počet než v roce 2004. Pořady v letohrádku Hvězda navštívilo 264 osob. V návštěvnosti se projevila skutečnost, že z rozpočtu bylo na tento typ činnosti uvolněno nižší množství finančních prostředků, než v předchozích letech.

Návštěvnost:

Expozice a výstavy:	17 373 návštěvníci
Letohrádek Hvězda	10 256 návštěvníků
Strahov	1 373 návštěvníci
Staré Hrady	3 800 návštěvníků
Chrudim	917 návštěvníků
Kulturní akce:	1 956 návštěvníků
Celkem	19 477 návštěvníků

Odkazy na informace o organizaci zveřejněné jiným způsobem (viz str. 33)

Nemovitosti s příslušností hospodaření PNP

PNP hospodařil v roce 2005 se dvěma areály nemovitostí. Jedná se především o areál letohrádku Hvězda v oboře na Bílé hoře v Praze 6 - Liboci (národní kulturní památka, renesanční stavba z roku 1555 včetně 4 hospodářských objektů, celkem cca 2 400 m²). Dům čp. 28 ve Zbirohu byl darován městu Zbiroh (viz str. 17). V závěru roku byl dokončen převod areálu nemovitostí v Praze 6 – Bubenči (viz str. 22 až 23).

A) Areál letohrádku Hvězda

Historie letohrádku:

V létech 1555-1556 byl v nové královské oboře na Bílé hoře postaven lovecký letohrádek, dvoupatrová centrální stavba na půdorysu šesticípé hvězdy. Stavebníkem i architektem byl arcivévoda Ferdinand Tyrolský (1529-1595), druhorozený syn Ferdinanda I. a Anny Jagelonské, který působil v Praze v létech 1547-1567 jako český místodržící. Letohrádek

Hvězda byl určen především k odpočinku a zábavě po lovu. Stavbu vedli italští stavitelé G. M. Aostalli a G. Lucchese, poté i B. Wohlmüt. Štuková výzdoba kleneb přízemí z let 1556-1560 ve 334 polích, první ukázka v zaalpských zemích, dosáhla vynikajících kvalit.

Pozoruhodné byly i podlahy (v přízemí byl použit mramor a v patře terazzo s geometrickou kresbou podle Sebastiana Serlia). Hodovní síň 2. patra měla barevnou keramickou podlahu, zachovala se i původní modrá dlaždice s datem 1562. V areálu se nalézá i tzv. galaria (salla terena), dokončená v roce 1558. Jednalo se o jednu z nejstarších míčoven v Čechách, která byla používána během 18. a 19. století jako konírna, do současnosti se dochovalo torzo. V 17. století byla vysoká věžovitá střecha letohrádku poškozena a snížena, její původní stav již nebyl nikdy obnoven. V první polovině 18. století utrpěla Hvězda pobýtem vojsk, tábořících v oboře. Podle rozhodnutí císaře Josefa II. sloužil letohrádek od roku 1785 jako muniční skladiště, zrušené až v roce 1874. Vznik ČSR (1918) přinesl letohrádku zásadní změnu, byl převeden do správy Pražského hradu.

Využití letohrádku do roku 1995:

Zatímco v polovině 16. století byl letohrádek určen k reprezentaci, odpočinku a zábavě po lovu a v 18. a 19. století sloužil potřebám armády, ve 20. století byl využíván výhradně k muzejním účelům. Od roku 1923 zde působila pobočka Památníku národního osvobození. O přeměně objektu na Muzeum Al. Jiráska rozhodla vláda ČSR v souvislosti s tzv. jiráskovskou akcí Zdenka Nejedlého (1948). Muzeum bylo otevřeno 2. 9. 1951 ke 100. výročí narození spisovatele, po sedmi letech působení bylo začleněno do PNP (1958). S převzetím pozůstalosti M. Alše došlo k vytvoření muzea obou umělců (1964). Jiráskova expozice byla soustředěna do přízemí, v suterénu vznikla historická expozice Národní kulturní památka Bílá hora a dílu Mikoláše Alše bylo věnováno první patro (1966 a 1967). V srpnu 1995 byl letohrádek byl uzavřen a zahájena rekonstrukce.

Rekonstrukce letohrádku v letech 1948 – 1992:

1. První rekonstrukce se letohrádek dočkal v letech 1948-1952. Jejím účelem bylo zpřístupnění objektu pro expozici Muzea Al. Jiráska. Projektantem byl architekt Pavel Janák. V roce 1974 bylo odhaleno a restaurováno 28 kreseb a nápisů v interiéru (nejstarší z roku 1586).
2. Druhá rozsáhlá stavební oprava proběhla v letech 1987-1992 (výměna střešní krytiny, oken a okenic, obnova odvodňovací štol a vnější omítky). Náklady celkem 17,5 mil. Kč.

Rekonstrukce letohrádku v letech 1995 – 2000:

Třetí etapa rekonstrukce a stavebních oprav proběhla v letech 1995-2000. Náklady dosáhly výše 26,8 mil. Kč. Od roku 1995 do 25. května roku 2000 postupně probíhaly rekonstrukční práce a stavební úpravy v areálu letohrádku Hvězda, navazující na úpravy, provedené v letech 1987 až 1992. Významnou pomocí přitom byly účelové dotace, poskytnuté z Programu záchrany architektonického dědictví ČR, MK ČR a Programu Praha 2000 – evropské město kultury. Podrobnosti jsou uvedeny ve Výročních zprávách PNP za léta 1998 až 2004.

Historie císařské kuchyně (tzv. hájenky) :

Císařská kuchyně v areálu letohrádku Hvězda, nyní známá jako hájenka v Praze 6 – Liboci byla vybudována současně se stavbou letohrádku a míčovny v oboře Hvězda na Bílé hoře v letech 1555 až 1558 jako přípravná jídel pro císařskou rodinu a její hosty. Nalézá se na dně lomu, ze kterého se těžila opuka na stavbu letohrádku. Stavba na půdorysu obdélníka je částečně podsklepena, tři místnosti v přízemí mají zachovány renesanční klenby. Za zmínku stojí i původní odvodňovací a odvětrávací štola při severní straně objektu.

Využití hájenky do roku 2003:

Kuchyně sloužila účelu do konce 16. století, v 17. až 19. století byla hospodářským zázemím letohrádku, zejména v době, kdy byl skladištěm střelného prachu (do roku 1874).

V roce 1951 se hájenka spolu s ostatními budovami v areálu letohrádku stala sídlem Muzea Aloise Jiráska přičleněného k Památníku národního písemnictví v roce 1958. Obora Hvězda s bojištěm na Bílé hoře a historickými stavbami byly prohlášeny za národní kulturní památku v roce 1962. V hájence byly postupně zřízeny expozice pracoven Aloise Jiráska a Mikoláše Alše, depozitář knihovních celků z pozůstalosti obou umělců (42 000 svazků) a pracovny zaměstnanců. Vystavovaly se zde vítězné práce soutěže dětského výtvarného projevu Alšova země (do roku 1992).

Po navrácení Strahovského kláštera v Praze 1 na Hradčanech Královské kanonii premonstrátů PNP postrádal především expoziční a úložné prostory (1990). V souvislosti se změnou koncepce využití areálu letohrádku Hvězda koncem 20. století bylo nově pojato i využití hájenky. Zatímco v letohrádku vnikly nové expoziční prostory, v hájence bylo záměrem vybudovat depozitář knihovny Jiřího Karáska ze Lvovic, spolu s expozicí tohoto básníka a významného sběratele a studovnou dalších knihovních celků (např. nakladatele Josefa R. Vilímka).

Rekonstrukce hájenky v letech 1968 - 1970:

První zásadní rekonstrukce proběhla v letech 1968-1970 podle projektu akad. arch. Vladimíra Tintěry. V osmdesátých letech 20. století byly zpracovány projekty generální rekonstrukce. Počítalo se např. s přístavbou restaurace a bytem správce v podkroví. Záměr však nepodpořilo ani MK ČR, ani památkový dohled, především s ohledem na charakter objektu a chráněný přírodní útvar Obory na Bílé hoře.

Rekonstrukce hájenky v letech 2000 – 2005:

Rekonstrukce objektů v areálu pokračovaly od podzimu roku 2000 (nová střešní krytina hájenky), následně byly upravována zejména jižní zahrada (odstranění náletu včetně vyklučení porostů), byla provedena i sanace hájenky (odvlhčení aj.).

Přípravné práce skončily v roce 2003, vlastní rekonstrukce se uskutečnila podle projektové dokumentace ing. arch. Tomáše Šantavého (Projektový ateliér pro architekturu a pozemní stavby) v době od září 2003 do října 2004 včetně vybavení studovny a depozitáře zařízovacími předměty. Náklady dosáhly výše 24.725 tis. Kč. Finanční prostředky poskytlo Ministerstvo kultury ČR z programu Náhrady úbytku objektů kulturních zařízení.

Využití letohrádku a hájenky od roku 2000 a 2005:

Letohrádek Hvězda byl zpřístupněn v rámci programu Praha 2000 – evropské město kultury dne 25. 5. 2000 současně s dlouhodobou expozicí a krátkodobou výstavou. PNP využívá letohrádek k prezentační činnosti, soustředěné do všech prostor letohrádku (výstavy, pořady aj. kulturní akce). S ohledem na umístění objektu, klimatické podmínky a provozní náročnost je objekt přístupný veřejnosti každoročně od dubna do října.

Hájenka byla slavnostně otevřena a jednorázově zpřístupněna v rámci programu Dnů evropského dědictví 2005 s tématem „Nový život v historickém prostředí“ 15. září 2005 a v souvislosti s 50. výročím předání Karáskovy sbírky do PNP (1955). Se zpřístupněním studovny v hájence pro veřejnost se počítá od května 2006.

B) Nové sídlo PNP

S ohledem na omezenou dobu působení ve Strahovském klášteře se PNP pokoušel o vyhledání a získání prostor v Praze, vhodných jako sídlo organizace. Tak byla např.

zpracována koncepce na využití Nostického paláce (Praha 1) a 3. patra NZM (Praha 7). PNP se také podrobně (a negativně) vyjádřil k návrhu MK ČR na využití zámku v Dobříši. V roce 1997 navrhla instituce zřizovateli získat převodem z resortu MV ČR objekt SÚA v Karmelitské ulici (Praha 1) a využít jej pro svou činnost. Tyto snahy se však setkaly s neúspěchem.

Dále se PNP zabýval možnostmi využití budovy bývalého OIRT v Praze 6 a 5. patra Veletržního paláce v Praze 7, který slouží potřebám NG (1998), objektu ve Škrétově 6 v Praze 2 a domu v Letenské ulici 22 v Praze 1 (1999). Jak pro sbírkotvornou činnost, tak pro prezentaci sbírek a pro činnost muzejní instituce obecně byly budovy nevyhovující, a to ani po předpokládaných nákladných rekonstrukcích.

1. Trautmannsdorfský palác – Praha 1 – Hradčany (2001):

Počátkem října 2001 se na PNP obrátilo MK ČR a informovalo o možnosti převodu Trautmannsdorfského paláce v Loretánské ulici, č. 6/č. p.180, Praha 1 – Hradčany, z resortu MV ČR do resortu MK ČR, s tím, že část objektu by bylo možno využít jako sídlo PNP a pro jeho odbornou činnost. Další část měl využívat IPOS. PNP zaslal souhlasné stanovisko zřizovateli dne 11. 10. 2001 včetně informací o historii, současnosti a možném budoucím využití objektu včetně rozboru výhod a nevýhod navrhovaného řešení, odhadu nákladů rekonstrukce aj. PNP projevil připravenost nakládat s objektem a uvítal přesídlení, neboť by tak byla vyřešena poslední etapa dislokace PNP ze Strahovského kláštera.

Řešení znamenalo i ekonomický efekt v úspoře nájemného, které po deset let hradil PNP Královské kanonii premonstrátů na Strahově a úsporu nájemného IPOSu. Přínosem by byly příjmy z návštěvnosti PNP a z další činnosti PNP pro veřejnost, podíl více uživatelů na údržbě a provozu objektu aj. Nevýhodou řešení byla relativně dlouhá doba stavebních prací (5-7 let), náklady rekonstrukce (400 mil. Kč), otázka finančních zdrojů (program č. 334070 - náhrada úbytku objektů kulturních zařízení) a jejich dostupnost a finanční náklady na budoucí provoz objektu. K možnosti se postavil k možnosti vstřícně ministr kultury a na základě doporučení OMG MK ČR zaslal osobní dopis ministru vnitra s žádostí o převod objektu do resortu kultury pro PNP. Do konce roku 2001 však stanovisko MV ČR nebylo známo.

V únoru 2002 vyvolalo MK ČR další jednání s MV o převodu paláce do resortu kultury a v březnu téhož roku získalo písemné stanovisko MV ČR, které nebylo jednoznačné. V září zjistila ředitelka PNP, že část paláce (novodobá přístavba z 19. století o celkové ploše 7000 m² a 3 849 m² užitné plochy) nabízí MV ČR k prodeji prostřednictvím realitní kanceláře Chládková spol. r.o., Žateckých 22, Praha 4 – Vyšehrad za 180 mil. Kč.

Ředitelka se obrátila proto 3. 10. 2002 na OMG MK ČR, a především na ministra kultury s žádostí o zásah v záležitosti převodu objektu pro PNP. Současně byl předložen návrh na využití novodobé části paláce pro PNP s rozkladem nákladů, výhod a nevýhod řešení (náklady cca 200 mil. Kč). Ministr kultury sdělil telefonicky 23. 10. 2002, že o zmiňovaný objekt projevila zájem NG v Praze, a to pro umístění sbírky gotického umění, instalované v Anežském klášteře. Jak objekt, tak sbírka byly poškozeny povodněmi. Ministr navrhl zajistit sídlo PNP jako novostavbu za prostředky z programu náhrad objektů vydaných v restitucích (100 mil. Kč pro PNP). PNP však již čerpal prostředky z programu na rekonstrukci hájenky (cca 20 mil. Kč), takže zbývalo pouze 80 mil. Kč, za které nelze novostavbu pořídit. PNP připravil aktualizovaný požadavek na částku ve výši 427 mil. Kč (zvýšení o 327 mil. Kč), aby bylo možno zajistit jak rekonstrukci hájenky, tak nové sídlo PNP jako novostavbu v Praze.

2. Novostavba sídla PNP (2003):

V roce 2003 byl jedním z hlavních úkolů PNP návrh alternativního způsobu prostorového řešení dislokace PNP. Koncem srpna 2003 byl předložen zřizovateli materiál s názvem Nové sídlo Památníku národního písemnictví (koncepte, stavební program).

Výhled předpokládal, že v letech 2004-2008 bude PNP užívat 2 objekty v Praze (areál letohrádku Hvězda) a účelovou novostavbu, sloužící jako sídlo PNP, nejlépe na území Prahy 5, 6 nebo 7 o rozloze 3000-3500 m². V objektu by byly umístěny studovny, depozitáře, dílny, pracovny a nezbytné prostory pro práci s veřejností jako výstavní a přednáškový sál). Na území ČR se počítalo se 4 stávajícími objekty pro sbírkotvornou činnost a prezentaci PNP.

Dále bylo v materiálu rozpracováno prostorové schéma PNP, stavební program a odhad nákladů (250 mil. Kč na koupi pozemku, projektovou dokumentaci, stavbu, vybavení). K 80 mil. Kč z programu náhrad úbytků objektů vydaných v restitucích by bylo nutno zajistit dalších 170 mil. Kč.

PNP vycházel z Koncepte účinnější péče o movité kulturní dědictví ČR v letech 2003-2008, zpracované MK ČR, a to jak ze strategických cílů koncepte, kde se uvádí pod bodem II.1.4. – dořešit prostorové a technické problémy sbírkově nejbohatších muzeí, tak z bodu II.3.4. (II. etapa řešení prostorového zabezpečení národních muzeí jako je NG, NM, NTM, NZM, PNP a UPM).

Ředitelka se v souvislosti s výše uvedeným zároveň pokusila o zajištění pozemku k novostavbě, např. jednala o tom s místostarostou OÚ Městské části Prahy 7 (prostory v areálu bývalého bubenského nádraží mezi ulicemi Argentinská a Bubenská od stanice metra Vltavská až po nádraží Holešovice). S pozemky hospodaří od 1. 1. 2003 Ministerstvo dopravy ČR (stavební uzávěra). Ředitelka jednala i s Útvarem rozvoje hl. města Prahy MHMP o možnostech územního plánu, tj. o vytipování vhodného prostoru pro stavební záměr.

Dne 31. 10. 2003 se uskutečnilo jednání na MK ČR (odbor vnitřní správy a odbor ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií), při kterém byla ředitelka informována, že MK ČR rozhodlo o použití finančních prostředků PNP z programu náhrad úbytků kulturních zařízení v restitucích na pokrytí jiných investičních akcí resortu, např. na rekonstrukci zámku v Krásném Březně. S tím projevila ředitelka na místě ústní a vzápětí i písemný nesouhlas zasláný zřizovateli s žádostí o informace o dalším vývoji v listopadu 2003. Poté poskytl ředitel OMG MK ČR informaci, že MZV ČR bude prohlašovat za nepotřebný majetek některé objekty v Praze a je zde možnost, získat je pro PNP.

3. Bývalá budova OIRT v Praze 6 –Břevnově (2004):

O tom se jednalo v lednu 2004. Nabízely se dva objekty, z nichž vhodnější byla budova bývalého OIRT v Praze 6 v Břevnově, Skokanská 3. V únoru byl zpracován investiční záměr na využití tohoto objektu a přilehlých pozemků, s tím, že bude v dubnu 2004 předložen vládě ČR. Investiční záměr předložil PNP k 8. 3. 2004 a řešil mj. přístavbu depozitáře (I. podzemní a I. nadzemní podlaží, spolu se studovnou fondů PNP a konzervační dílnou) na sousedním pozemku. Náklady na rekonstrukci byly odhadnuty celkem na 119 mil. Kč, včetně vybavení a DPH celkem 148 mil. Kč. Ukázalo se, že převod příslušnosti hospodaření není možný, protože nemovitosti nebyly prohlášeny za nepotřebný majetek. MZV ČR je hodlalo využívat až do doby dokončení rekonstrukce Trautmannsdorfského paláce v Praze 1 na Hradčanech, jehož část mezitím získal.

4. Novostavba sídla PNP (2004):

V květnu 2004 proběhlo jednání ředitelky s ředitelem OVV MK ČR. PNP byl vyzván k předložení nájemní smlouvy s Královskou kanonií premonstrátů na Strahově. Jednalo se o výsledky kontroly NKÚ na MK ČR (kontrolní úkol č. 03/21, Finanční prostředky určené k vyrovnání restitučních nároků, Kontrolní závěr viz Věstník NKÚ 2004, částka 2, str. 168-177), podle které patří PNP k několika málo organizacím v resortu, oprávněným čerpat finanční prostředky z programu náhrad úbytku objektů vydaných v restitucích, vzhledem k tomu, že nájemní vztah ve Strahovském klášteře stále trvá.

Ředitelka byla vyzvána, aby řešila náhradní sídlo PNP jako novostavbu a zajistila pozemek, s tím, že je k dispozici cca 300 mil. Kč. Na základě toho bylo vytipováno několik vhodných pozemků na území hl. města Prahy. V říjnu 2004 proběhla jednání o možné koupi pozemku v Mukařovské ulici v Praze 5 (cca 5 minut pěší chůze od stanice metra Luka). Pozemek o rozloze cca 8 000 m² (event. 10 000 m²) se nabízel ke koupi za cca 45 mil. Kč.

5. Nemovitosti na adrese V sadech (původně Na Seníku) 2/44 a 4/47 v Praze 6 – Bubenči (2004):

Počátkem září 2004 byla ředitelka PNP vyzvána MK ČR, aby se vyjádřila k možnosti získat příslušnost hospodařit s nemovitostmi v Praze 6 – Bubenči, V Sadech čp. 44 a čp. 47, s nimiž nakládal Diplomatičtý servis (dále jen DS), příspěvková organizace MZV ČR. Objekty využívalo Velvyslanectví ČLR. Protože však nadále nevyhovovaly, ZÚ ČLR na oddělených pozemcích v sousedství vybuďoval nové budovy, kam se přestěhoval a stávající vyklidil (2002). Od roku 2003 se jednalo o jejich dalším využití. Nemovitosti prohlásil DS za nepotřebný majetek v březnu 2004.

Ředitelka se zúčastnila na výzvu I. náměstka ministra kultury jednání Vládní dislokační komise dne (dále jen VDK) dne 5. 10. 2004, s pokynem, aby zdůvodnila nutnost předání uvedených nemovitostí do resortu kultury pro PNP. Po prohlídce objektů 18. 10. 2004, opatření fotografické a projektové dokumentace, odhadu finančních nákladů na rekonstrukci, pořízení výpisu z katastru nemovitostí a zvážení možností jak optimálně využít objekty a pozemky pro odbornou činnost, ředitelka informovala dne 2. 11. 2004 ředitele OMG MK ČR, že tuto možnost akceptuje.

VDK na jednání 12. 11. 2004 projednala a schválila změnu příslušnosti hospodařit s nemovitostmi a doporučila vládě ČR, aby se změnou vyslovila souhlas. O tom byl PNP informován dopisem ing. Martina Turka, zástupce vedoucího Úřadu vlády ČR ze dne 23. 11. 2004 čj. 41.431/04 - KÚV, s tím, aby se o věci již dále jednalo přímo s JUDr. Vilémem Urbanem, ředitelem administrativně právní sekce DS.

OMG MK ČR podpořil záměr jako žádoucí pokrok v dokončení transformace PNP probíhající od roku 1992, který je v souladu s Koncepcí účinnější péče o movité kulturní dědictví ČR v letech 2003-2008. Na uskutečnění záměru jsou k dispozici finanční prostředky. Podle informace dr. J. Žalmana, zástupce ředitele OMG MK ČR z prosince 2004 bylo navržené řešení schváleno I. náměstkem ministra kultury. Dlouholetý problém náhradního sídla PNP byl tak vyřešen, o čemž informoval ředitel OMG MK ČR na poradě ředitelů státních muzeí a galerií v Liberci dne 8. 12. 2004. Souhlas vlády s navrženou změnou nebyl v roce 2004 udělen.

(2005)

Od ledna 2005 jednal PNP s DS o podmínkách smlouvy o předání majetku státu podle § 51 zák. č. 1964 Sb., občanský zákoník a zákona č. 219/2000 Sb., o majetku ČR a jejím

vystupování v právních vztazích ve znění pozdějších předpisů. První návrh smlouvy obdržel PNP dne 4. 2. 2005. Definitivní návrh smlouvy byl zpracován k 24. 4. 2005, současně PNP zpracoval návrh na záznam do katastru nemovitostí.

Vláda ČR jednala o převodu dne 23. 3. 2005 (bod 22. - Majetkové změny u vybraného nemovitého majetku v hospodaření Diplomatického servisu čj. 385/05) a přijala usnesení č. 346 se dvěma přílohami, kterým schválila změny v hospodaření.

Dne 2. 5. 2005 sdělil DS, že dosud neinformoval PNP o tom, že na nemovitosti uplatňuje nárok hl. město Praha, podle zák. č. 114/2000 Sb., kterým se mění zák. č. 172/1990 Sb., o přechodu některých věcí z majetku ČR do vlastnictví obcí ve znění pozdějších předpisů, s tím, že nárok neznává, a že vlastnické vztahy s MHMP vůbec neřešil.

Během června až srpna 2005 proběhla tři jednání PNP s ředitelem odboru správy majetku MHMP ing. R. Svobodou o vlastnictví nemovitostí v Praze 6 – Bubeneči. Výsledkem bylo zjištění, že MHMP pokládá za vlastníka nemovitostí hl. město Prahu. K tomu právní zástupce PNP zpracoval stanovisko s názorem, že vlastníkem nemovitostí je ČR a uvedl důvody. PNP mezitím provedl průzkum na Katastrálním úřadě, zejména v pozemkové knize, pořídil kopie výpisů a listin a nechal zpracovat podrobnou historii domů čp. 44 a čp. 47 se souvisejícími pozemky.

Na základě těchto šetření PNP navrhl MK ČR dokončit administrativně i fakticky proces předání nemovitostí a sporné vlastnické vztahy řešit soudním sporem s MHMP, návrh byl zaslán věcnému odboru MK ČR ke schválení. Souhlas s postupem vyjádřil OMG dopisem ze dne 19. 9. 2005. Současně se na PNP obrátil ředitel OMG se žádostí o stanovisko k požadavku MZV ČR, tj. využít pro potřeby MV ČR objekt čp. 47 včetně souvisejících pozemků. Měla by sem být přestěhována složka MV ČR, která užívá část Trautmannsdorfského paláce (křídlo A). Část paláce totiž získalo MZV ČR (křídla B, C a D), které by po uvolnění křídla A zajistilo rekonstrukci celého paláce a využilo jej pro potřeby ČR, předsedající v roce 2009 Evropské Unii.

PNP byl ochoten jednat o návrhu, pokud by získal adekvátní finanční náhradu nebo jinou nemovitost. O variantách řešení probíhala jednání v říjnu až listopadu 2005 na úrovni náměstků MK ČR, MV ČR a MZV ČR, v nichž PNP zejména upozorňoval na sporné vlastnictví nemovitostí. Jednání o smlouvě mezi DS a PNP se proto pozastavilo.

6. Nemovitosti na adrese Pelléova 20/70 v Praze 6 - Bubeneči

MZV ČR v prosinci 2005 nabídlo PNP jako náhradu k využití dům čp. 70 s pozemkem v Pelléově ulici 20/70 v Praze 6 – Bubeneči v bezprostřední blízkosti nemovitostí čp. 44 a 47, který původně využíval také ZÚ ČLR. Dům rekonstruoval DS od září 2004 do srpna 2005 pro ZÚ jiného státu, kolaudace proběhla 22. 9. 2005.

Zástupci MV ČR, MZV ČR a MK ČR prohlédli objekt 9. 12. 2005. PNP projevil o nemovitosti zájem jako o částečnou kompenzaci za čp. 47. MZV ČR pak připravilo materiál pro jednání VDK, která na zasedání 20. 12. 2005 doporučila vládě ČR návrh schválit, s tím, že výměnou nemovitostí bude dosaženo jejich optimálního využití v rámci tří zúčastněných resortů. MV ČR v budoucnosti získá i objekt bývalého OIRT (nyní MZV ČR). Po rekonstrukci Trautmannsdorfského paláce MZV ČR objekt vyklidí a předá MV ČR.

Na základě výsledku jednání podepsali zástupci DS a PNP dne 13. 12. 2005 smlouvu o změně příslušnosti hospodaření s nemovitostmi, kterou schválilo MK ČR a MZV ČR dne 16. 12. 2005, dne 19. 12. 2005 byl podán návrh na změnu zápisu na Katastrální úřad, který byl proveden k 29. 12. 2005. Majetek byl zaveden do evidence PNP v prosinci 2005. Poté proběhnou další změny v příslušnosti hospodaření, tj. po schválení vládou ČR v roce 2006.

Nemovitosti jiných vlastníků

PNP užíval v roce 2005 v Praze a v ČR celkem 8 236 m² nebytových ploch v nemovitostech jiných vlastníků. Za tyto služby uhradil 5.102 920,- Kč.

Dislokační problém, který nastal PNP rokem 1990 v souvislosti s navrácením kláštera na Strahově řádu premonstrátů po přijetí zák. č. 298/1990 Sb., ve znění zák. č. 338/1991 Sb., řešila organizace průběžně. Po předání kláštera, kde PNP využíval v roce 1990 přes 8000 m² a v roce 1991 již jen 6000 m², přistoupila instituce k dislokaci činností i fondů mimo Prahu, a to z koncepčních i z ekonomických důvodů. PNP využil během minulých let souběžně všechny dostupné možnosti a různé způsoby řešení situace.

Především byl postupně snížen rozsah pronajatých ploch v Klášteře premonstrátů na Strahově. V letech 1992-1998 uvolnil PNP postupně 3 820 m², tj. 63,60 % ploch. Od ledna 2004 až dosud zde PNP užívá 2 000 m² nebytových prostor, protože došlo k uvolnění zimního refektáře, poloviny kapitulní síně a prostoru vrátnice pro potřeby Královské kanonie.

Naopak byly rozšířeny prostory stávajících detašovaných pracovišť mimo Prahu, což mělo značný ekonomický efekt v rozdílu cen za pronájem nebytových prostor v Praze a mimo hlavní město. Dále se PNP zaměřil na vyhledávání a pronajímání nových prostor na území ČR, zejména pro depozitáře, ale např. i k výstavbě a jiné činnosti. Mimo Prahu PNP nově pronajal téměř 3000 m² (ve stejném období), čímž se rozsah pronajatých prostor v mimopražských objektech zvýšil z původních 3 057 m² v roce 1991 na 6 149 m² k 31. 12. 2005, tj. o 100%.

Ještě v roce 1990 užíval PNP v Praze cca 10 400 m² a pouze 3000 m² mimo Prahu, celkem cca 13 400 m². Tento poměr je v současnosti téměř opačný. V Praze je k dispozici 4 400 m² (letohrádek Hvězda a 2 000 m² pronajatých nebytových prostor), v ČR disponuje PNP celkem 6 149 m² pronajatých nebytových prostor, z toho 1002 m² užívaných bezúplatně), což celkem představuje 11 149 m².

Součástí dislokační strategie byla také změna koncepce využití areálu letohrádku Hvězda v Praze 6, což se bezprostředně promítlo i do stavebních a rekonstrukčních prací v objektech, které byly dokončeny na jaře roku 2000 a na podzim 2004.

B) ODBORNÁ ČINNOST PNP

PNP své poslání naplňoval podle plánu hlavních úkolů na rok 2005 a v konkrétních podmínkách, daných ekonomickými možnostmi organizace. Hlavní úkoly PNP na rok 2005 vycházely z dopisu ředitele odboru ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií MK ČR ze dne 11. 4. 2005 čj. 5234/2005 a příložené metodiky. Vyhodnocení plánu hlavních úkolů je podle pokynu MK ČR i součástí roční zprávy.

Jednalo se o následující úkoly, s tím, že jeden z hlavních úkolů roku 2004 byl terminován k 31. 3. 2005:

0) Na základě analýzy rizik živelních pohrom a jejich destruktivních vlivů na kulturní dědictví v PNP uložené, která byla provedena v roce 2003, zpracovat Plán prevence a ochrany (část A), a to do 15. 11. 2004.

Úkol byl splněn ke dni 13. 11. 2004. PNP sdělil dopisem ze dne 14. 11. 2004 čj. 776/OKŘ-041/2004 řediteli odboru ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií MK ČR, že připravil Plán prevence a ochrany (část A). Druhá část úkolu byla splněna ke dni 31. 3. 2005. PNP sdělil dopisem ze dne 6. 4. 2005 čj. 776/OKŘ-041/2004 řediteli odboru ochrany

movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií MK ČR, že připravil Plán prevence a ochrany (část B), který byl vydán jako příkaz ředitelky č. 2/2005.

1) Zabezpečit řídicím aktem (směrnice, příkaz) konkrétní úkoly, jimiž budou uvedené standardy naplňovány, včetně stanoveného systému slev na vstupném a systému způsobů umožňujících nebo usnadňujících užívání standardizovaných veřejných služeb osobám s omezenou schopností pohybu a orientace.

2) Zaslát tento řídicí akt odboru ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií MK ČR (dále jen OMG) do 30. 6. 2005.

3) Zajistit zveřejňování poskytovaných standardizovaných služeb na www stránce PNP

Úkoly byly splněny ke dni 20. 6. 2005. PNP sdělil dopisem ze dne 20. 6. 2005 čj. 426/OKŘ - 004/2005 řediteli odboru ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií MK ČR, že ředitelka PNP vydala Směrnici č. 1/2005 – Zajišťování standardizovaných veřejných služeb (dále jen SVS) v PNP s přílohou, upravující poskytování SVS v PNP v roce 2005. Současně uložila ředitelka vedoucím oddělení, aby se směrnici seznámili prokazatelným způsobem dotčené zaměstnanci. Směrnice s přílohou na rok 2005 byla umístěna na webových stránkách PNP.

4) Začlenit do výroční zprávy za rok 2005 samostatnou kapitolu o naplňování funkce poskytovatele standardizovaných veřejných služeb.

Úkol byl splněn ke dni 30. 6. 2006, zpráva o naplňování funkce poskytovatele standardizovaných veřejných služeb je uveřejněna na str. 50 až 51 této zprávy.

5) Doplnit informace z lustrací sbírek, které byl PNP povinen učinit v roce 1999, s cílem shodným s II. etapou lustrací, tzn. Zda se ve sbírkách PNP nacházejí předměty, které:

1. byly majetkem obětí holocaustu a byly nabyty pravděpodobně v souvislosti s jejich politickou nebo rasovou persekucí v období od 30. září 1938 do 5. května 1945

2. byly pravděpodobně majetkem obětí holocaustu a staly se součástí sbírek po 5. květnu 1945 v souvislosti s uplatňováním prezidentských dekretů převodem z Fondu národní obnovy nebo v souvislosti s jinými dalšími převody.

Úkol byl splněn ke dni 30. 9. 2005. Na základě analýzy sbírky PNP bylo zjištěno, že v PNP se sice nacházejí archiválie a sbírkové předměty s nejasným původem, žádné bližší údaje o tom, že by mohly pocházet z majetku obětí holocaustu však nebyly zjištěny.

6) Provést analýzu sbírky PNP s cílem identifikace předmětů, pocházejících z historických mobiliářů současných státních hradů a zámků a seznam identifikovaných předmětů (ve struktuře název předmětu s uvedením inventárního čísla a předchozích známých inventárních čísel a název objektu, ze kterého předmět pochází) zaslat OMG. Zároveň uveďte, které z těchto předmětů jsou pro PNP zbytné, tzn., že významně nezhodnocují sbírku nebo podsbíрку, příp. jejich zařazení do sbírky není a nebylo vázáno způsobem jejich nabytí (např. přáním nebo rozhodnutím donátora). Splnění těchto podmínek je předpokladem pro jejich případné navrácení do těchto historických mobiliářů.

Dne 31. 10. 2005 PNP obdržel dopis ředitele OMG ze dne 21. 10. 2005 čj. 5234/2005, kterým ředitel odboru sdělil, že termín splnění úkolu se prodlužuje do 30. 6. 2006. Současně sdělil, že nejdéle do poloviny listopadu 2005 obdrží OMG od Národního památkového ústavu seznam

příslušných hradů a zámku, včetně podkladů, který bude neprodleně zaslán do PNP. Žádný seznam nebyl až k dnešnímu datu do PNP zaslán. Přesto byl v oddělení uměleckých sbírek seznam mobiliáře připraven, chybí však informace o tom, které z objektů zůstaly ve vlastnictví ČR, aby bylo možno tento úkol odpovědně dokončit v zadaném termínu.

Úkol byl splněn ke dni 21. 6. 2006. PNP sdělil dopisem ze dne 21. 6. 2006 čj. 653/OKŘ-B2/2006 řediteli odboru ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií MK ČR, že zasílá požadovanou zprávu ve stavu, ve kterém ji bylo možno zpracovat, tj. bez relevantních údajů o vlastnictví objektů.

SBÍRKOTVORNÁ ČINNOST

1) shromažďování sbírek a evidence I. stupně

Vytváření sbírek pokládá PNP dlouhodobě za prioritu odborné činnosti, a proto využívá veškerých možností k jejich systematickému doplňování. V letech 1993-2005 získala instituce do sbírek přes 800 000 archiválií a sbírkových předmětů (knih, tisků, výtvarných děl a dalších materiálů) za celkovou finanční částku přesahující 7,5 milionu Kč, přičemž množství, zejména archiválií i sbírkových předmětů bylo získáno darem.

V roce 2005 bylo v PNP evidováno celkem 1572 nových přírůstkových čísel, z toho bylo 72 přír. č. archiválií a 1 492 přír. č. sbírkových předmětů, z toho v knihovně PNP 1 482 přír. čísel a v oddělení uměleckých sbírek PNP 10 přír. čísel.

Z celkového počtu bylo získáno koupí 748 přírůstkových čísel (12 přír. č. archiválií, 731 přír. č. v K/PNP, 5 přír. č. v US/PNP) za celkovou částku ve výši 442 726,- Kč, z toho činila dotace MK ČR z programu ISO částku 60 000,- Kč, ostatní sbírkové předměty byly získány darem, převodem nebo odkazem.

Instituce se zejména v posledních pěti letech věnovala systematickému získávání archiválií a sbírkových předmětů darováním. Podíl darů, zejména v literárním archivu např. stoupl téměř o 45% oproti roku 1998 a také v současnosti převažují dary nad koupěmi díky intenzivní činnosti akvizičních pracovníků literárního archivu.

K 31. 12. 2005 bylo v evidenci NAD celkem 2 158 listů (38 854 kرتونů). Literární archiv získal v tomto roce celkem 144 571 archivních jednotek, na koupě bylo vynaloženo 256 800,- Kč. Zakoupeny a získány darem byly např. osobní fondy L. Čivrného, Ligy lesní moudrosti, J. Meda, E. M. Rutteho, J. Schwarze-Červinky, Štencův fotografický kabinet a dodatky k osobním fondům O. Březiny, F. Drtiny, J. Foglara, J. Haukové, J. Chaloupeckého, A. Mackové, R. Medka, F. Pavlíčka, V. Sainera, B. Slavíka, L. Stehlíka, J. Váchala, I. Wernische a S. Zedníčka aj.

Oddělení knihovny získalo koupí 731 přír. číslo sbírkových předmětů za 100 926,12 Kč, do odborné knihovny bylo zakoupeno 595 přír. čísel za 87 114,- Kč.

Oddělení uměleckých sbírek získalo koupí 5 přír. čísel za 85 000,-Kč, jako např. ilustrace k dílu B. Němcové a V. Hála od F. Slabého, portréty J. Ortена, J. Váchala a Vl. Holana od P. Piekara, soubor originálních grafických listů k bibliofilii a knihám vydaným nakladatelstvím Aulos (A. Šimotová, M. Rittstein, L. Beránek, L. Sopko, Z. Sýkora, J. Šalamoun aj.), darem byly získány např. štočky J. Hodka, kresbu Z. Braunerové, autorské plakáty A. Záruby aj.

K nejvýznamnějším darům patří soubor 52 pastelů Pavla Nešlehy s názvem Záznamy času, který je závěrečným dílem tohoto předního českého malíře a pedagoga 2. poloviny 20. století, který se mj. jiné zabýval i grafikou a ilustrační tvorbou (koupě souboru ilustrací k dílu L. Fukse a Fr. Kafky je v jednání). Soubor darovala dr. M. Nešlehová.

2) vyřazování sbírkových předmětů z evidence

Stejně jako shromažďování a doplňování materiálů patří k tvorbě sbírky i vyřazování sbírkových předmětů z fondů, přičemž cílem obou procesů je neustálé zkvalitňování sbírky. PNP věnoval vyřazování ze sbírky po roce 1989 mnoho úsilí. To dokládá jednak odborný přístup k vytváření fondů, na druhé straně to bylo zejména vynuceno působností nově přijatých zákonů, především zák. č. 87/1991 Sb., a zák. č. 298/1990 Sb., ve znění zák. č. 338/1991 Sb., o zmírnění majetkových křivd způsobených v minulosti.

Vyřazování předmětů dle zákonů č. 298/1990 Sb., ve znění zák. č. 338/1991 Sb. o úpravě některých majetkových vztahů řádů a kongregací a arcibiskupství olomouckého probíhá v PNP od roku 1991. V literárním archivu a oddělení uměleckých sbírek byl proces ukončen, s tím, že je nutno vyřešit několik sporných případů. Vydávání knih z fondů klášterních knihoven, uložených mimo Prahu bylo ukončeno v roce 2003.

Vydávání rukopisů a prvotisků řádům, jejichž knihovny byly deponovány v depozitáři v Praze, proběhlo v letech 1991-1998. Nejprve byla premonstrátům vydána Strahovská knihovna (130 000 svazků), dále bylo vydáno 1 477 rukopisů, 107 prvotisků a 10 075 starých tisků 14 dalším řádům. Souběžně byl zahájen i proces vydávání knih z fondů klášterních knihoven, uložených v klášteře v Kladrubech u Stříbra od počátku 60tých let 20. století.

Vydávání knihovnických celků z klášterních knihoven bylo složitou věcí jak po právní, tak i po odborné a nakonec i po organizační stránce. V řadě případů nebylo přesně známo ani PNP ani oprávněným osobám co má být vydáno a jak identifikovat věci z majetku příslušných subjektů.

Po mnoha jednáních např. s odborem muzeí a galerií a odborem církví na MK ČR, Konferencí vyšších představených mužských řeholí, představiteli jednotlivých řádů, politickým odborem KPR, s knihovníky a dalšími odborníky o problematice obecně, přistoupil PNP k uzavření smlouvy s Řádem menších bratří kapucínů a Řádem premonstrátů ze Želiva v plné moci PhDr. Karla Dolisty upravující detailně podmínky identifikace, pohybu v depozitáři, ochrany fondu, postup při vydávání aj. Smlouva byla pak několika dodatky rozšířena i na další řády a kongregace, které požádaly o vydání věcí.

Vlastní identifikaci a třídění knihovnických fondů prováděl zplnomocněný zástupce řádů a kongregací přímo na místě výhradně za asistence zaměstnance PNP a pod odborným dohledem Mgr. V. Chrbolkové, tehdejší vedoucí knihovny PNP a Mgr. A. Petruželkové (vedoucí knihovny od roku 2001), které prováděly rovněž kontrolu identifikace. Knihy byly průběžně vydávány jednotlivým řádům na základě dohody o vydání věcí. Celý proces byl zahájen 28. 7. 1997, práce probíhaly každoročně vždy od dubna do října a byly ukončeny ke dni 31. 10. 2003, trvaly tedy sedm let.

V Kladrubech bylo prověřeno cca 250 000 knihovnických jednotek, z nichž bylo identifikováno a vydáno 90 632 jednotek. K vydání je připraveno ještě 39 917 knih. jednotek, jejichž vlastnictví bude určeno soudní cestou (např. klášterní knihovna redemptoristů ze Svaté Hory u Příbrami), knihovna bosých augustiniánů ze Lnářů event. cisterciácká knihovna z Oseku (viz dále), které nepodléhají režimu výše citovaného zákona.

V březnu 2000 byla podána na PNP žaloba ze strany Pražské provincie kongregace Nejsvětějšího Vykupitele (redemptoristů). Jedná s o vydání souboru knih z knihovny poutního kostela a kláštera na Svaté Hoře (celkem přes 6 000 knih). Spor nebyl v roce 2005 pravomocně ukončen.

PNP také otevřel další případ, tedy problém předání a převzetí mobiliáře knihovny z augustiniánského kláštera ve Lnářích na Strakonicku. Vzhledem k tomu, že předložené doklady k žádosti o vydání dle názoru právního zástupce PNP nejsou úplné, nelze, přesto, že PNP i druhý účastník by rádi celou záležitost uzavřeli, věci vydat. PNP očekával, že bude podána žaloba a věc bude řešit příslušný soud, což se ale v roce 2005 nestalo.

Celkem byla vydána spolu s historickým fondem Strahovské knihovny 232 291 knihovní jednotka a náročný úkol tak ukončen, o čemž informoval PNP zřizovatele dopisem ze dne 3. 12. 2003 čj. 915/OKŘ-041/ 2003. Na jeho splnění bylo zapotřebí vynaložit mimořádné pracovní úsilí. PNP se tedy v průběhu minulých třinácti let s úkolem nakonec vyrovnal. Nyní se budou moci odborníci z PNP věnovat především péči o sbírkové předměty ze sbírky PNP.

Část fondu, která zůstala majetkem ČR byla v předchozím roce i v roce 2005 dále tříděna podle interně zpracované metodiky, aby mohly být postupně doplněny podsbírkou 18 a 19, s čímž počítá Koncepte sbírkotvorné činnosti PNP za léta 2003-2008. Tyto knihy budou zapsány do CES. Přebytkové knihy, nezařazené do podsbírek jsou postupně sepisovány a budou nabídnuty ostatním institucím. Tento proces si vyžádá dobu nejméně dalších tří let (do 31. 12. 2008). V roce 2005 bylo vyříděno 35 000 svazků a byl připraven soupis nebohémikálních tisků o 5 212 položkách).

Na základě zák. č. 87/1991 Sb. bylo od roku 1991 až dosud na PNP podáno 16 žalob, 14 soudních sporů bylo již ukončeno rozsudkem ve prospěch PNP.

Spor o vydání archiválií z fondu Lešehradeum byl ukončen pravomocným rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 14. ledna 2000, kterým bylo zamítnuto dovolání oprávněných osob proti rozsudkům Obvodního soudu pro Prahu 1 a Městského soudu v Praze z roku 1997. Archivní materiály z fondu Lešehradeum zůstávají v majetku ČR.

Soudní spor o vydání věcí z fondu Emanuela Lešetického z Lešehradu pokračoval v části, týkající se vydání sbírkových předmětů, resp. knih a výtvarných děl. V roce 2000 proběhlo jednání u Obvodního soudu pro Prahu 1 a na jeho vyzvání pak PNP provedl novou inventuru věcí dle seznamu předloženého žalobcem. Co se týče knih a uměleckých předmětů, konstatoval Nejvyšší soud ČR, že PNP nedrží tyto věci oprávněně a vrátil věc k jednání OS pro Prahu 1. Pokračování sporu ze strany PNP pak bylo bezpředmětné, neboť OS pro Prahu 1 je vázán stanoviskem NS ČR.

Na základě této skutečnosti připravil PNP dvě dohody o vydání těchto věcí (celkem se jedná o 4 030 knih a 3 150 sbírkových předmětů, jako jsou obrazy, reálie aj.), které měly být vydány oprávněné osobě, dr. E. Petrákové jako dědičce po ing. J. Petrákově. K vyřazení sbírkových předmětů z evidence získal PNP souhlas OMG MK ČR ještě před zápisem sbírky PNP do CES. Dohody byly v průběhu roku 2003 schváleny Obvodním soudem pro Prahu 1, a proto PNP přistoupil k vydání věcí, které dr. Petráková převzala.

Spor však nebyl ještě ukončen. Podle PNP byly vydány veškeré sbírkové předměty, pocházející z Lešehradova fondu, dodatečně byly identifikovány rukopisy a zlomky rukopisů. PNP proto připravil návrh dohody o vydání, kterou schválil OS pro Prahu 1, věci byly vydány na základě schválené dohody a předávacího protokolu dne 23. 2. 2005. Tím bylo vydávání věcí z fondu Lešehradeum dokončeno.

Co se týče sporu s dědici dr. Zdeňka Macka (cca 10 000 sb. předmětů) byl spor ukončen pravomocným rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 16. listopadu 2000, kterým bylo zamítnuto dovolání PNP. Oddělení uměleckých sbírek proto připravilo k vydání 504 sbírkové předměty, s tím, že věci se postupně vydají v roce 2001. Ačkoliv byl PNP připraven věci

vydat a zpracoval i návrh dohody o jejich vydání včetně příloh, k předání a převzetí věci v roce 2001 nedošlo, přes četné urgencye PNP u Mackových dědiců a jejich právních zástupců.

Dohoda o předání a převzetí věci byla nakonec uzavřena v srpnu 2002, s tím, že věci budou převzaty do 31. 12. 2002. PNP získal souhlas MK ČR s vyřazením ještě před zápisem do CES. Přes úsilí PNP o ukončení tohoto procesu došlo pouze k převzetí 197 sbírkových předmětů, část věcí zůstala nadále v PNP. V roce 2003 došlo k převzetí většiny zbývajících sbírkových předmětů.

PNP vyčíslil rovněž náklady spojené s uložením věcí (tj. nájemné, služby a osobní náklady) a vyzval oprávněné osoby k úhradě, částka byla postupně uhrazena. Z Mackovy sbírky však zbývá ještě vydat knihy, a také soubor archiválií. Postup zkomplikovalo, že na jaře 2004 zemřel ing. arch. Z. Macek a od té doby probíhá dědické řízení. S ohledem na dosavadní průběh a výsledky sporu je vydání těchto věcí otázkou dalších let.

V roce 2005 byly učiněny přípravné kroky k vydání archiválií a souboru knih z Mackova fondu a uskutečněna schůzka právních zástupců obou stran o podmínkách, za kterých se tak může stát. Dokončení tohoto úkolu značně ztěžuje napjatá situace mezi dědici, takže nebylo dosaženo pokroku v záležitosti.

3) katalogizace - evidence II. stupně:

Průběh katalogizace sbírek v PNP byl, zejména v letech 1990 - 1997 pozdržen mimořádnými inventarizacemi v souvislosti s vyřazováním věcí z fondů (viz výše) a nutnými přesuny více než 650 000 sbírkových předmětů do jiných úložných prostor v důsledku citovaných zákonů.

Od roku 1998 probíhá katalogizace podle časového harmonogramu a podle stanovených priorit zpracování fondů v jednotlivých sbírkových odděleních, s tím, že tato činnost vyžaduje do budoucna personální posílení na nově vybudovaném pracovišti v tzv. hájence v Praze 6. V roce 2002 bylo zpracování sbírkových předmětů pozdrženo jednak zaváděním integrovaného knihovnického programu, jednak inventarizací v K/PNP a US/PNP v souvislosti se zápisem sbírky PNP do CES

V PNP bylo k 31. 12. 2005 uloženo 2,606 704 inventárních čísel zpracovaných ve II. stupni evidence, z toho je 1,993 432 inv. č. archiválií a 609 855 inv. č. sbírkových předmětů (v K/PNP se jedná o 448 490 inv. č. a v US/PNP se jedná o 161 365 inv. č. sb. předmětů).

V odborné knihovně PNP je uloženo 3 417 inv. č.

Nově bylo v roce 2005 evidováno 50 865 inventárních čísel, z toho bylo 40 788 inv. č. archiválií a 10 077 inv. čísel sbírkových předmětů (v K/PNP 5 809 inv. č. a v US/PNP 4 268 inv. č.). V odborné knihovně bylo zkatalogizováno 764 inv. čísel.

Literární archiv uchovával k 31. 12. 2005 celkem 2 158 osobních, spolkových, nakladatelských a jiných fondů (38 854 kartonů), z toho je k 31. 12. 2005 ve II. stupni evidence zpracováno 1 112 fondů. Zbývajících fondů (celkem 1 046) jsou nezpracovány, část fondů se nalézá v různém stavu zpracování, tak, aby v nich bylo možno vyhledávat materiály podle potřeb badatelů. Zpracováno je tedy v současnosti 51,0% fondů literárního archivu.

V roce 2005 bylo ve II. stupni evidence zpracováno 35 343 arch. jednotek, včetně 5 445 inv. č. pozitivů to bylo celkem 40 788 arch. jednotek. Bylo tak mj. dokončeno zpracování 13 fondů, např. J. Běhounka, J. Foglara, J. Koubleho, M. Vávrové, O. Sobotky, I. Kubišty, J. J. Řezníčka, J. Holečka, M. B. Stýbla a E. M. Rutteho aj.

Z velice rozsáhlých či významných fondů se v roce 2005 zpracovávaly např. fondy J. Arbese (177 kartonů), J. Hlávky (63 kartony) na základě dotace od Nadání Josefa, Marie a Zdenky Hlávkových), J.Holečka (47 kartonů), Fr. Langra (20 kartonů), nakladatele J. Otty (323 kartony), V. Friče (121 karton) a K. S. Amerlinga (84 kartonů).

Databáze JANUS 2000 obsahuje nyní již 1 569 384 záznamů, v roce 2005 bylo doplněno 10 455 inv. čísel.

Ve fondech knihovny je mj. uloženo přes 90 knihovních celků z majetku významných českých spisovatelů, vědců a dalších osobností českého kulturního života o celkovém počtu přes 210 000 svazků (zejména od roku 1850 do současnosti). Z toho přes 20 celků dosud není zkatalogizováno (cca 120 000 svazků). Tak např. jen knihovna Karáskovy galerie obsahuje téměř 50 000 svazků, je však přístupná badatelům prostřednictvím původního lístkového katalogu, umístěného ve studovně fondů PNP.

V současnosti se katalogizuje fond knihovny Československého spisovatele o rozsahu 16 000 svazků, zahájena byla katalogizace knihovního celku Melantrich a Fr. Borový, další prioritou zpracování je katalogizace darů (V. Vokolka, V. Martínka) a katalogizace knihovního celku L. Fukse, získaného odkazem.

Knihovna zpracovává od roku 1993 přírůstky do fondu v elektronické podobě. K 31. 12. 1997 bylo v databázi 7 246 záznamů, k 31. 12. 1998 již 10 449 záznamů, k 31. 12. 1999 celkem 14 322 záznamů, k 31. 12. 2000 bylo v databázi 19 200 záznamů, k 31. 12. 2001 obsahovala databáze celkem 22 326 záznamů, k 31. 12. 2002 obsahovala databáze 22 826 záznamů. V roce 2003 bylo vloženo 1 702 záznamů, takže k 31. 12. 2003 bylo v databázi 24 528 MFN. V roce 2004 bylo doplněno dalších 2 653 záznamů, tj. k 31. 12. 2004 bylo v databázi 42 232 MFN.

V roce 2005 bylo pořízeno 5 809 záznamů, to znamená, že každoroční přírůstek je průběžně zkatalogizován, včetně části rezervního fondu. Databáze obsahuje 45 388 MFN.

Oddělení uměleckých sbírek uchovává vedle jednotlivin 128 osobních, nakladatelských a sběratelských fondů o celkovém počtu více než cca 250 000 položek (především kreseb, grafik a exlibris). Přibližně polovina z tohoto počtu je evidována ve II. stupni evidence, druhou polovinu tvoří soubor výtvarných děl z Karáskovy galerie (38 284 sb. předměty) a fond ilustrací z Vilímkova nakladatelství (85 694 sb. předměty). Oba fondy jsou badatelsky velmi frekventovány, k orientaci v nich slouží původní kartotéky, přístupné ve studovně oddělení. Současný stav zpracování obou fondů umožňuje jejich plné využívání.

V oddělení je průběžně zpracováván roční přírůstek, včetně části rezervního fondu. V roce 2005 se jednalo o 4 268 inv. čísel, konkrétně probíhala katalogizace sbírkových předmětů z Karáskovy galerie, souboru grafik Bohuslava Reynka, litografií Klary Kutschera, fondu Jaroslava Švába, H. Boettingera, V. Molína aj.

V oddělení byl zaveden program Demus pro zpracování uměleckých děl v souvislosti s vědeckovýzkumným úkolem MK ČR, který byl dokončen v roce 2001. Databáze obsahovala tehdy 4 830 záznamů, v roce 2003 bylo upřesněno 826 záznamů, celkem zapsáno 2 242 záznamů. V roce 2004 přibylo dalších 5 229 záznamů (sbírkové předměty z Karáskovy galerie), databáze obsahovala k 31. 12. 2004 celkem 10 059 inv. čísel. V roce 2005 bylo zpracováno 4 268 záznamů, databáze obsahuje k 31. 12. 2005 již 14 327 inv. čísel.

4) využití počítačové techniky a programů při odborném zpracování sbírky, digitalizace

PNP přistoupil v roce 1993 k postupnému zavádění počítačové techniky a programů do prací se sbírkou. V roce 2003 byla vybudována vnitřní síť a zajištěno bezdrátové připojení

k Internetu po dobu 24 hodin, od tohoto roku PNP rovněž zajišťuje zpracování archiválií a sbírkových předmětů výhradně v elektronické podobě.

a) literární archiv:

V literárním archivu byly již v roce 1993 zahájeny práce na přepisu přírůstkových knih, v roce 1999 byl přepis pozastaven a byl pořízen program archivního informačního systému PEVa (MV ČR – Archivní správa), který je prostředkem evidence JAF, přírůstky jsou nově zapisovány v tomto programu pro evidenci archivního materiálu I. stupně). Záznamy byly ukládány do databáze od října roku 2000. Celkem bylo uloženo 2 033 záznamů (karty JAF) a v souvislosti s tím zrevidováno a doplněno 1 400 karet JAF. Dokončení převodu evidence do databáze bylo zajištěno začátkem roku 2001, v návaznosti byla zahájena generální inventura archivního fondu pod dohledem Archivní správy MV ČR.

Soupisy fondů se od roku 1996 pořizují v elektronické podobě v edičně sjednocené číselné řadě. Významným krokem bylo zprovoznění programu ARS pro doplňování základních údajů o archivních pomůckách (soupisech) do databáze ARKY, vedené Archivní správou MV ČR pro centrální evidenci archivních fondů.

V letech 1998-2000 byl PNP nositelem tříletého grantu GA ČR reg. č. 405/98/0053 na zpracování projektu Průvodce po fondech literárního archivu PNP, jehož cílem bylo vytvoření digitalizované obrazově textové databáze, zachycující veškeré dostupné údaje o fondech uložených v literárním archivu, s přihlédnutím ke sbírkám knihovny a materiálům z oddělení uměleckých sbírek.

Za finanční prostředky uvolněné během tří let byla zakoupena výpočetní technika, včetně dvou výkonných skenerů, takže bylo možno začít s vytvářením obrazové databáze (celkem byla pořízena 2 201 digitální kopie archiválií a fotografií), dále byl pořízen přepis všech soupisů fondů, zpracovaných ve II. stupni evidence (tehdy celkem 1 011 soupisů).

CD ROM s názvem Průvodce po fondech literárního archivu, jako výsledek tohoto úkolu obsahoval k 31. 12. 2000 informace o veškerých uložených fondech (2 076), dále soupisy zpracovaných fondů s ukázkami rukopisů, titulních listů, portrétů osobností, event. zvukové a filmové záznamy z audiotéky a videotéky.

Soustředění rozptýlených údajů a soupisů do přehledného celku umožnilo vyšší efektivitu zpracovatelské i badatelské činnosti a je přínosem do postupně vytvářené databáze literárních památek na území ČR. PNP zajistil zveřejnění části Průvodce na Internetu začátkem roku 2002 a průběžný prodej CD ROMu zájemcům.

Na základě dalšího projektu LA/PNP, který byl přijat GAČR k řešení v letech 2002-2004 s názvem Archiv – databáze LA/PNP, pokročil literární archiv ve výběru software pro digitální zpracování archiválií. Cílem úkolu navazujícího na předchozí projekt (viz výše) bylo vytvoření dalších aplikací programu, které slouží ke zpracování archivních fondů v LA/PNP na kvalitativně vyšší úrovni. Konkrétně se jedná o dokončení databáze pořízené v předešlé etapě a doplnění dat. Databáze již obsahovala základní data o jednotlivých fondech (2 033 položek), představující archivní evidenci I. stupně.

V roce 2002 byl vybrán pro zpracování archiválií program JANUS 2000 a používaný SÚA pro katalogizaci archiválií, na vývoji kterého se SÚA aktivně podílel. JANUS 2000 mj. umožňuje export dat do formátu XML, což pak umožňuje jednoduché převedení dat k využití na Internetu. Aplikace JANUS 2000 je již od počátku koncipována pro provoz v síti, což bylo její další předností.

Některé otázky bylo však nutno dořešit i s firmou DLG. Konkrétně dopracování databáze tak, aby umožňovala také katalogizaci osobních a korporačních fondů s detailním

popisem každé archivní jednotky. Na základě smlouvy byla zakoupena multilicence JANUS 2000 pro 20 PC a zahájena práce na adaptaci systému. Zbývalo dokončit úpravy importních programů a připravit databázi tak, aby sloužila pro katalogizaci (evidenci II. stupně) archivního materiálu. S ohledem na různorodost popisovaného materiálu postupoval oproti předpokladu import dat pomaleji, nároky na vyhledávací funkce databáze jsou totiž vysoké, a proto byl ještě dopracováván prohlížeč pro badatelskou veřejnost.

V roce 2003 byla dopracována definitivní verze databáze. Pokračoval import dat soupisů včetně nově zpracovaných fondů do databáze. Importovaná data byla zrevidována a byly doplněny ručně rejstříky u 608 soupisů. Síť v LA/PNP byla dokončena, byl zakoupen server a další zařízení, aby program dosáhl plné funkčnosti.

Problémy vznikající při zavádění databáze byly vyřešeny v posledním roce práce na projektu, který byl v podstatě ukončen k 31. 12. 2004. Všechny zpracované fondy uložené v literárním archivu k 31. 12. 2004 (1208 fondů) byly převedeny do databáze JANUSu 2000, splňující nejvyšší zpracovatelské a evidenční parametry v oblasti archivnictví. Po dohodě s odborníky z NA dopracovali řešitelé z literárního archivu PNP spolu s fy DLG computers s.r.o jeden z modulů databáze JANUS 2000 tak, že je využitelná pro zpracování osobních a korporáčních fondů i v ostatních archivech v ČR.

Databázově zpracovaná data byla převedena do prohlížeče dostupného na adrese <http://213.246.95.244>. V polovině roku 2004 začala fy DLG computers s.r.o. vyvíjet novou verzi prohlížeče (na základě požadavku Archivní správy MV ČR), jehož předností kromě zrychlení provozu je i napojení na databázi centrální evidence archivních fondů PEvA.

V praxi to znamená, že nová verze byla dokončena během roku 2005, dále se počítá s převedením dat do nového prohlížeče na páteřní síti SQL serveru fy DLG computers, kde bude badatelům pro orientaci a vyhledávání v archiváliích zajištěn maximální komfort. Přístup k prohlížeči bude veden z webových stránek PNP. Databáze bude jednak zpřístupněna badatelům ve studovně fondů PNP, jednak využívána pro efektivnější aktualizaci informací o stavu zpracování fondů. Databáze obsahuje nyní již 1 569 384 záznamů, v roce 2005 bylo doplněno 10 455 inv. čísel, tj. poskytuje úplný přehled o archiváliích zpracovaných ve II. stupni evidence.

b) knihovna:

Knihovna zajišťovala až do roku 2000 evidenci I. a II. stupně pomocí programu ISIS/MAKS, vytvořeného v NK ČR. Na základě podpory z programu RISK MK ČR (projekt Modernizace AKS v knihovně PNP) byla knihovna vybavena hardware s operačním systémem Windows, zakoupen a instalován knihovnický software WINISIS nahrazující ISIS/MAKS. Současně byla provedena konverze dat. Pracoviště knihovny v Čáslavi bylo připojeno on line.

Počátkem roku 2001 předložil PNP zřizovateli projekt „Tvorba a zpřístupňování dat v síti“ a obdržel rozhodnutí o účasti státního rozpočtu na zajištění akce (24. 10. 2001). Jednalo se o dotaci z programu VISK MK ČR (podprogram č. 3 Informační centra veřejných knihoven, odd. 2). Implementace programu splňujícího všechny standardy pro zpracování a zpřístupnění informací vytvořila základní předpoklad k tomu, aby se knihovna PNP začlenila do kooperace vytváření, sídlení a zpřístupňování informací na národní i mezinárodní úrovni.

Za finanční prostředky ve výši 550 000,- Kč byl pořízen automatizovaný knihovnický program Advanced Rapid Library verze 1.0 (@RL) včetně databázového systému Cache a 5 katalogizačních klientů na jednotlivé stanice sítě (firma Cosmotron Bohemia s.r.o). Demoverze byla instalována v listopadu 2001. Současně byl zkompletován hardware

nezbytný k provozu @RL. Do 31. 12. 2001 byla provedena I. část konverze záznamů databáze knihovního fondu do @RL, II. část konverze byla provedena v roce 2002. Následovalo vystavení dat v síti Internet pomocí protokolu Z 39.50. Současně byla naplněna databáze starých tisků.

K dalšímu pokroku došlo v roce 2002 dořešením dostatečně rychlého připojení sítě knihovny k Internetu, což umožnilo se kvalitně připojovat do sítě NK v Praze, s níž K/PNP spolupracuje v oblasti věcného zpracování a autorit. K/PNP se tak zapojila do národních projektů pro tvorbu souborů národních autorit (v oboru literatura) a podílí se na tvorbě souborného katalogu.

V roce 2003 byla databáze přírůstků za léta 1996-2003 zpřístupněna ve studovně fondů PNP (veřejně přístupný katalog na počítači), katalog vystavený na Internetu byl aktualizován a byl rovněž zakoupen server a 6 PC pro zpracování sbírkových předmětů v síťové verzi @RL. Pokročily i přípravy k digitalizaci katalogů K/PNP, částečně byly zrevidovány katalogy starých tisků a obrozenecké literatury včetně katalogu knihovny J. Karáska ze Lvovic.

V roce 2004 byla dokončena revize výše uvedených katalogů a zahájena revize jmenného katalogu (katalogy K/PNP obsahují cca 500 000 lístků), neboť se PNP zapojil do programu VISK se žádostí o dotaci z podprogramu VISK 5 – Retrokon MK ČR, který je zvláště určen na digitalizaci lístkových katalogů a jejich zpřístupnění na Internetu. Finanční prostředky byly PNP přiděleny ve výši 492 tis. Kč, dále uhradil PNP 234 262,- Kč z vlastních prostředků (celkem náklady 726 262,- Kč). Proto bylo po dokončené revizi katalogů, které se zúčastnila většina zaměstnanců v knihovně PNP zahájeno skenování všech katalogů (fy Comdat s.r.o.), která zajistila v říjnu 2004 jejich zpřístupnění na adrese <http://NRIS.NKP.cz>. Jedná se o mimořádně významný pokrok ve snaze o zvýšení dostupnosti údajů o sbírce PNP, který je zcela v souladu s Konceptí rozvoje PNP v letech 2002-2007.

Práce na převodu dat do databáze @RL pokračovaly i v roce 2005, do elektronické podoby bylo převedeno 9 200 lístků katalogu Národního obrození (II. etapa retrokonverze generálního lístkového katalogu z prostředků programu VISK 5 – RETROKON). Jedná se o úkol pokračující i v následujících letech.

Pokročily i práce na digitalizaci sbírkových předmětů, za finanční prostředky programu VISK 6 – Národní program digitálního zpřístupnění a vzácných dokumentů Memoriae Mundi Series Bohemica byl digitalizován cenný rukopis ze 16. století, známý jako Žlutický kancionál, jeho elektronická kopie je k dispozici na DVD a na stránkách projektu na adrese www.memoria.cz.

Za prostředky z programu VISK 7 – Národní program mikrofilmování a digitálního zpřístupňování dokumentů ohrožených degradací kyselého papíru byla zajištěna digitalizace některých časopisů z 19. století (Blahověst, Přítel mládeže, Jen s pravdou ven aj.). Vše je k dispozici na DVD.

c) umělecké sbírky:

V uměleckých sbírkách byly až do roku 1999 v elektronické podobě vedeny pouze záznamy o lokaci sbírkových předmětů. V roce 2000 byl zaveden program DEMUS pro zpracování uměleckých děl (MZM Brno), a to v souvislosti s projektem výzkumu a vývoje PNP, který se týkal zpracování výtvarných sbírkových předmětů české provenience z 19. století, ze sbírky Jiřího Karáska ze Lvovic. Pracoviště bylo vybaveno hardware a proběhlo zaškolení v práci s programem. Do databáze bylo uloženo 670 záznamů, v roce 2001 bylo vloženo dalších 1860 záznamů (rekatalogizace českých výtvarných děl 19. století).

V roce 2002 úkol již nepokračoval, ale byl proveden přepis 8 341 původních evidenčních karet KG. V roce 2003 byly zakoupeny 3 nové PC, zpracování sbírkových předmětů v programu DEMUS II. (síťová verze) však nebylo zahájeno pro technické obtíže spojené s vytvářením sítě v PNP. V roce 2004 přibylo dalších 5 229 záznamů (sbírkové předměty z Karáskovy galerie), takže databáze obsahovala k 31. 12. 2004 celkem 10 059 inv. čísel. Za rok 2005 bylo pořízeno dalších 4 268 inv. čísel, stav databáze je 14 327 inv. čísel k 31. 12. 2005.

5) prezentace PNP na Internetu

S přípravou webových stránek započal PNP v srpnu 1999 (příprava podkladů, analýza obsahu stránek českých muzeí a galerií, vytvoření obsahové struktury informace o PNP, zpracování textů, grafického návrhu titulní stránky, překlad do angličtiny), zpracování provedla společnost Planeta.cz v Praze. Jednalo se výhradně o textovou prezentaci, obrazové dokumenty budou postupně výběrově zveřejňovány. Výhledově se počítá i s verzí v němčině.

Stránky PNP byly zpřístupněny na Internetu k 31. 3. 2000. Od listopadu téhož roku byl na Internetu vystaven i katalog knihovny (podpora z programu VISK MK ČR), obsahující k 31. 12. 2004 již celkem 42 232 záznamů (www.pamatniknarodnihopisemnictvi.cz).

V březnu roku 2002 byla na stránkách PNP zpřístupněna část Průvodce po fondech literárního archivu (soupis fondů), umožňující rychlé vyhledávání v databázi a zprostředkující uživatelům rovněž ukázky rukopisů a portrétů osobností, jejichž fondy jsou v literárním archivu PNP uloženy. Databáze je průběžně aktualizována.

V roce 2004 byla dokončena revize katalogů K/PNP (cca 500 000 lístků), díky zapojení PNP do programu VISK 5 – Retrokon MK ČR, určeném na digitalizaci lístkových katalogů a jejich zpřístupnění na Internetu, v říjnu 2004 byly záznamy zpřístupněny na adrese <http://NRIS.NKP.cz>.

6) inventarizace:

Inventarizace sbírky byla v letech 1991 až 1996 prioritní činností PNP, jednak v souvislosti s vydáváním věcí oprávněným osobám, jednak v souvislosti s postupným stěhováním fondů z objektů PNP v Praze mimo hlavní město v rámci dislokace instituce. Již v roce 1990 se inventarizace ve srovnání s předchozími léty zvýšila o 100%, v roce 1991 o dalších 80%, aby se pak v letech 1992-1996 pohybovala přibližně na stejné úrovni.

Revidovat evidenční záznamy o sbírkových předmětech podle ustanovení § 17 odst. 1 zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, strukturovat sbírkové fondy a připravit sbírku k zapsání do centrální evidence sbírek bylo jedním z hlavních úkolů, stanovených PNP zřizovatelem. Inventarizace sbírek byla proto prioritou organizace v letech 2001-2002. Inventarizace probíhala ve fondech knihovny a uměleckých sbírek podle harmonogramu tak, aby bylo možno ve stanoveném termínu podat na MK ČR žádost o zápis do CES.

Žádost PNP byla předložena ke dni 10. 5. 2002, sbírka PNP byla zapsána do evidence dne 25. 9. 2002 pod číslem PNP/002-05-10/195002. Ředitelka vydala příslušné organizační normy v nichž byl mj. stanoven i postup inventarizace v jednotlivých podsbírkách (Směrnice č. 1/2002 čl. 6 a směrnice č. 2/2002 čl. 5 - režim nakládání se sbírkou včetně příloh).

Inventarizace části sbírky v roce 2005 byla provedena v podsbírkách 15, 18, 19 a 24 na základě příkazu ředitelky č. 1/2005 ze dne 15. 2. 2005 a dodatku č. 1 ze dne 15. 6. 2005 v termínu od 1.3. 2005 do 30. 11. 2005 (podsbírký 18 a 19) a v termínu od 15. 2. 2005 do 30. 11. 2005 (podsbírký 15 a 24).

Úkolem inventarizačních komisí v K/PNP bylo provést inventarizaci části podsbírky 18, tj. knihovny J. Karáska ze Lvovic v rozsahu 48 000 inv. č. uložených v depozitáři mimo Prahu na signatuře 1 až 48 000 v souvislosti s jejím transportem, dezinfekcí a uložením do depozitáře v Hájence v Praze 8 a části podsbírky 19, v rozsahu 3 000 inv. č., na signatuře S v depozitáři mimo Prahu.

Úkolem inventarizačních komisí v US/PNP bylo provést inventarizaci části podsbírky 15 v rozsahu 15 000 inv. č. (část sbírkových předmětů z tzv. Karáskovy galerie) na signatuře IE inv. č. 703 až 4797 (exlibris), IO (obrazy, akvarely) inv. č. 1 až 2621, IP (plastika, mince) inv. č. 1 až 1879, IB (bankovky) inv. č. 1 až 255, IM (mapy) inv. č. 1 až 732, IPI (plakáty) inv. č. 1 až 801, IR (reprodukce) inv. č. 1 až 293 a fondu Krejcar 840/60 inv. č. 1 až 4324 a části podsbírky 24 v rozsahu 5 000 inv. č. (část sbírkových předmětů z fondu exlibris na signatuře Hradečný inv. č. 5 001 až 6068/87, fond inv. č. 1/88 až 1390/88, fond inv. č. 1391/88/A až 3923/88/A) uložené v depozitářích mimo Prahu.

O výsledku inventur byly sepsány zápisy včetně protokolů a předány ředitelce v určeném termínu.

V podsbírce 18 byla provedena inventarizace 36 274 inv. čísel. Bylo zjištěno, že chybí 608 inv. č. a byl pořízen jejich seznam. Inventární čísla se povedou v evidenci do ukončení inventarizace signatury P, s tím, že pokud nebudou nalezeny či vráceny budou navrženy k vyřazení z CES z důvodu neupotřebitelnosti.

V průběhu inventarizace byl zpracován seznam 1 235 sbírkových předmětů (knih), které vyžadují opravu, v naprosté většině se jedná o mechanické poškození (4,8% z inventarizovaného počtu).

V podsbírce 19 bylo zjištěno, že 14 inv.č. není na místě, z toho 2 sbírkové předměty byly zapůjčeny, ostatní chybí. V průběhu inventarizace byl vypracován seznam 1 251 poškozených sbírkových předmětů (vesměs mechanická nebo bakteriální poškození) vyžadujících konzervaci či restaurátorský zásah. Jedná se cca o 1/3 inventarizovaných sbírkových předmětů.

Inventarizační komise připravila návrh na vyřazení 12 sbírkových předmětů z CES z důvodu neupotřebitelnosti. Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost vyřazení doporučil, poté rozhodla ředitelka o vyřazení z podsbírky (viz protokol ze dne 7. 12. 2005).

V podsbírce 15 bylo zjištěno, že chybí 769 inv. č., jejichž ztráta byla zjištěna již při inventarizacích v letech 1972-1978 a při generální inventarizaci před zápisem do CES. Část sbírkových předmětů byla odcizena při vloupání do depozitáře mimo Prahu v roce 1993 (celkem 47 sb. př.), 1 inv. č. bylo odcizeno při výstavě NG v Moskvě v minulosti. Dále bylo zjištěno, že přebývá 541 sbírkový předmět a 1 inv. č. bylo omylem zapsáno pod 2 inv. čísla.

Inventarizační komise navrhla, aby chybějící sbírkové předměty nebyly pokládány za ztracené, a to až do ukončení inventarizace celého fondu Karáskovy galerie.

V průběhu inventarizace byl zpracován seznam 117 sbírkových předmětů, které vyžadují konzervaci nebo restaurátorský zásah, vesměs se jedná o mechanické poškození.

V podsbírce další 24 byla provedena inventarizace u 5 107 inv. č., nebyl zjištěn žádný rozdíl mezi záznamy v přírůstkové knize a skutečným stavem. Sbírkové předměty byly v dobrém stavu, nevyžadují zásahy.

V K/PNP a US/PNP bylo inventarizováno celkem 59 189 inv. čísel sbírkových předmětů sbírky PNP.

V literárním archivu byla provedena generální inventura fondů na základě pokynu Archivní správy MV ČR během roku 2001. Podkladem byly evidenční listy JAF, archivní pomůcky (sopisů fondů), matriky fondů, lokační seznamy, knihy zápůjček a výpůjček, přírůstkové knihy a Průvodce po fondech literárního archivu. Protokol o generální inventuře včetně příloh (tabulky, statistiky aj.) byl zaslán AS MV ČR dopisem ze dne 22. 1. 2002.

V roce 2005 bylo v LA/PNP inventarizováno 622 656 listů archiválií a byla provedena kontrola stavu nezpracovaných fondů v nejvíce ohroženém depozitáři mimo Prahu (zejména fond Čs. spisovatele, celkem 1200 kartonů), nebyly zjištěny žádné ztráty. .

Inventarizace přinesla konkrétní zjištění o stavu uložených archiválií a sbírkových předmětů ve sbírce PNP, s tím, že organizace bude v rámci svých finančních možností předměty postupně zadávat ke konzervaci či restaurování a připraví rovněž žádosti o dotace z programu ISO na rok 2006. Současně inventarizace potvrdila předpoklad o značném množství archiválií a sbírkových předmětů na papíře, které nejsou v dobrém fyzickém stavu (viz dále na str. 59 až 60).

7) uložení sbírky, nové vybavení prostor

Přemístění více než 650 000 sbírkových předmětů (především knih, uměleckých děl a reálií) ze sídla PNP ve Strahovském klášteře mimo Prahu v letech 1993-1998 znamenalo zásadní změnu v systému uložení a expedice fondů PNP. Přesuny fondů, k nimž PNP přistoupil po změně vlastnických vztahů v Klášteře premonstrátů na Strahově z koncepčních i z ekonomických důvodů, byly tak z více než 95 % dokončeny.

V roce 2005 se z celkové plochy 4 666 m² depozitářů PNP se v Praze nalézá 695 m², tj. 14,9 % z celkové plochy, 3 965 m², tj. 85,1 % je zajištěno mimo Prahu. Sbírká PNP je uložena na 7 místech v ČR, nejbližší 25 km a nejdále cca 160 km od Prahy. PNP využívá vesměs nebytové objekty jiných vlastníků, především měst a obcí na základě smluv o nájmu a pronájmu, přičemž úložné prostory poskytují rezervu na období přibližně tří let.

K expedici fondů do studoven v Praze a stěhování fondů vůbec používá PNP osobní automobil zn. Škoda Felicia. V roce 2000 byl zakoupen další osobní vůz zn. Škoda Octavia Combi. Nákup nákladního automobilu PNP nadále neplánuje, neboť expedice fondů dodavatelským způsobem je pro organizaci finančně výhodnější.

Vzhledem k tomu, že NPÚ – pracoviště v Plzni dalo PNP v roce 2003 výpověď z prostor jednoho z depozitářů užívaných K/PNP bylo zahájeno vyklízení prostor, balení knihovních fondů a provedeno stěhování do prozatímních náhradních prostor (celkem cca 50 000 svazků). O podmínkách dalšího užívání depozitáře vedl PNP jednání s ředitelem pracoviště. Byl navržen harmonogram uvolňování, část prostor byla v roce 2004 definitivně vyklizena a prostory předány správci objektu. Současně byly na podzim najaty mimo Prahu další depozitární prostory pro K/PNP o rozloze 268 m². Uvolňování původního depozitáře pokračovalo i v roce 2005, knihy byly přestěhovány z větší části do 1. patra.

Již v roce 2004 byla dokončena rekonstrukce a rozšíření EZS v jednom z depozitářů LA/PNP (dotace z ISO ve výši 292 000,- Kč) a vybudován EZS v posledním takto nezajištěném depozitáři K/PNP mimo Prahu, rovněž z prostředků dotace podprogramu ISO ve výši 117 000,- Kč. K 31. 12. 2005 bylo v PNP zabezpečeno EZS již 100% depozitárních prostor, až na výjimky byly zabezpečovací systémy v předchozích letech financovány účelovými dotacemi MK ČR.

V roce 1997 organizace zajistila pro všechny užívané objekty tzv. posouzení požárního nebezpečí, jak vyplynulo z novely zákona o požární ochraně. Odhad nákladů na

instalaci EPS se pohybuje kolem 1,8 mil. Kč a je tedy úkolem dalších let tyto prostředky na pořízení EPS zajistit.

V prostorách hájenky (součást areálu letohrádek Hvězda) vznikl nový depozitář pro uložení cca 90 000 knihovních svazků, který splňuje vysoké nároky na uložení sbírkových předmětů (klimatizace, úložné police aj.). Dokončení rekonstrukce hájenky koncem roku 2004 znamenalo pro PNP významný pokrok v oblasti uložení sbírkových předmětů. Knihovna PNP tak získala dalších 417 m² depozitárních ploch s optimálními klimatickými podmínkami.

V roce 2005 byly za finanční prostředky z programu ISO ve výši 600 000,- Kč pořízeny úložné police do jednoho z depozitářů K/PNP.

8) dokumentace:

Na pracovišti LA/PNP na zámku ve Starých Hradech byly v roce 2003 připraveny prostory pro umístění mikrofilmovací kamery zakoupené za finanční prostředky z programu ISO MK ČR (850 000,- Kč) a PNP včetně dvou obslužných stolů od fy Ampaco za částku 1.293 200,- Kč koncem roku. Pracoviště bylo zprovozněno v roce 2004, PNP vytvořil nově funkci dokumentátora a personálně ji obsadil. Do prostor byly ještě umístěny zatemňovací žaluzie za 7 570,- Kč. Tím bylo dokončeno vybavování pracoviště a od roku 2005 probíhá standardní provoz zajišťující dokumentaci archiválií předepsaným způsobem.

9) restaurování, konzervace, očista fondů

Výše uvedené odborné činnosti zajišťoval PNP dodavatelsky. V posledních pěti letech byly práce hrazeny takřka výhradně z alternativních zdrojů účelově poskytnutých na restaurování a ochranu sbírek, např. prezidentem ČR, Nadací ČLF a soukromými osobami.

Prakticky 80% veškerých sbírek PNP představuje papírový materiál, vykazující vysoký stupeň kyselosti. V literárním archivu se jedná o 639 fondů, ohrožených lámavostí a křehkostí papíru v důsledky vysoké kyselosti papíru. To je téměř čtvrtina ze všech fondů, které vyžadují nákladné odborné ošetření. Odhad nákladů na odborné ošetření papírových materiálů v PNP přesahuje částku 15 milionů Kč.

V letech 1999-2004 došlo v oblasti restaurování sbírek k podstatnému zlepšení situace. PNP čerpal již finanční prostředky z grantu GA ČR a z prostředků účelové dotace MK ČR na výzkum a vývoj (projekt Zpracování a vědecké zhodnocení osobního fondu a knihovny Vladimíra Holana, zajistil např. restaurování 797 listů a ks fotografií včetně negativů a restaurování 1005 svazků knihovny básníka.

V roce 2000 bylo zajištěno účelovou dotací MK ČR na projekty PNP (Praha 2000 – Evropské město kultury) restaurování fondů ze sbírek J. Karáska ze Lvovic pro výstavu ve Hvězdě (Evropská grafika 15. až 18. století). PNP získal dotaci z programu ISO na pořízení nekyselých desek k uložení fondů literárního archivu a oddělení uměleckých sbírek. V roce 2001 bylo provedeno restaurování 1 672 inv. č. archiválií a sbírkových předmětů nákladem 604 625,10 Kč.

V roce 2002 bylo konzervováno 22 000 sbírkových předmětů a odkyseleno 1 394 ll archiválií (fondy F. Palacký, B. Němcová, K. Teige, B. Bolzano), 137 vzácných knižních vazeb a 26 sbírkových předmětů z uměleckých sbírek (1 obraz, 25 ks mobilií). Celkem se jednalo o částku 309 097,-Kč. Dotace MK ČR ve výši 260 000,- Kč umožnila nákup nekyselých papírových desek a kartonů, takže bylo v LA/PNP přeloženo do těchto materiálů 26 fondů, a také nově zpracovávané fondy byly výběrově uloženy.

V roce 2003 bylo v LA/PNP restaurováno 2 264 listů archiválií a 127 ks fotografií, obálek a tisků. Byla zahájena spolupráce s fy Ceiba na průběžném procesu odkyselování

archiválií. Bylo odkyseleno pouze 2 049 listů archiválií, protože firma zakoupila zařízení později než se předpokládalo. US/PNP zajistilo restaurování 29 sbírkových předmětů (25 inv. č. nábytku a 4 inv. č.obrazů) za 90 801,- Kč.

V roce 2004 pokračovaly práce na ochraně fondů, zčásti díky dotacím MK ČR z programu ISO (160 000,- Kč). Tak bylo v LA/PNP odkyseleno 13 583 ll (fondy B. Benešová, V. Dyk a J. Neruda), restaurování části fondu J. Wericha bylo zajištěno z prostředků projektu MK ČR výzkum a vývoj (60 000,- Kč). Dále bylo provedeno restaurování archiválií z fondu B. Bolzana, J. Wericha, K. Sabiny, J. Váchala, E. Krásnohorské aj. Celkem bylo ošetřeno 15 354 ll a 31 kus (obálky, fotografie aj.). Pokračovalo také překládání archiválií do nekyselých desek a kartonů.

V roce 2005 se jednalo o práce na odkyselení dalších 10 000 listů archiválií z fondu J. Arbese, E. Krásnohorské a K. Světlé, komplexně bylo restaurováno 226 listů (fondy B. Bolzana, S. Boušky, J. Foglara, V. Hanky, J. Machara, J. Mánesa aj.), celkem ošetřeno 10 226 listů archiválií za 140 000,- Kč, z toho činila dotace z programu ISO 120 000,- Kč a zdroje PNP 20 000,- Kč.

V knihovně PNP byla provedena očista a dezinfekce knihovního celku Jiřího Karáska ze Lvovic (cca 50 000 sbírkových předmětů) na pracovišti Archivu hl. města Prahy za finanční prostředky z dotace podprogramu ISO ve výši 894 000,- Kč s finanční účastí PNP (88 940,- Kč), náklady dosáhly celkem 982 940,- Kč. Knihovní celek byl definitivně uložen do nových depozitárních prostor v Praze 6 (hájenka). US/PNP nebyly v roce 2005 přiděleny žádné finanční prostředky z rozpočtu organizace, ani dotace i programu ISO.

Celkem bylo v PNP vynaloženo na tuto činnost 1. 122 940,- Kč, nejvíce za posledních 14 let od roku 1991.

Pro pravidelnou a kvalitní údržbu sbírek ne papíře by potřeboval PNP každoročně alespoň částku ve výši 1 mil. Kč. Přehled o stavu sbírky poskytla inventarizace před zápisem sbírky PNP do CES, neboť součástí prací bylo i zpracování seznamů nejvíce ohrožených archiválií a sbírkových předmětů včetně odhadu nákladů a návrhu opatření. Zjištění se promítla i do Koncepce rozvoje PNP v letech 2002-2007, ale zjednáni nápravy je především otázkou finančních zdrojů. Zde PNP využívá možností čerpat dotace z programu ISO a příslušných podprogramů, proto v závěru roku 2005 připravila všechna sbírkotvorná oddělení PNP žádosti o dotace. Jedině za jejich pomoci je možno rozšířit tuto nezbytnou činnost.

10) služby:

V roce 2005 byli v PNP evidováni 1 703 badatelé. Při 3 407 badatelských návštěvách (z toho se uskutečnily 282 návštěvy zahraničních badatelů) bylo předloženo ke studiu 470 912 listů archiválií, což je o 25% více než v roce 2004 a dále byly předloženo 6 052 sbírkové předměty (z podsbírek 18 a 19 to bylo 2 209 sb. předmětů a z podsbírek 15 a 24 to byly 3 123 sb. předměty).

K výstavním účelům bylo zapůjčeno celkem 239 listů archiválií a 1 144 sbírkové předměty, z toho na výstavy v ČR 239 listů archiválií a 742 sb. předměty a na výstavy v zahraničí 402 sb. předměty.

Zájem badatelů o studium materiálů a institucí o zápůjčky z fondů PNP od roku 1992 setrvale narůstá. Sbírkové materiály PNP byly zapůjčeny četným institucím v ČR i v zahraničí. Z nejvýznamnějších to byly:

Praha: Národní galerie (České umění 1890-1939, výstava v Holandsku, Assen), GHMP (V okovech smíchu, Česká fotografie 20. století), České muzeum výtvarného umění (Otakar

Nejedlý, Pohádkové bytosti), Muzeum hl. města Prahy (Jan Minařík), Agentura Lotos (výstava ke 100. výročí narození V a W), Gallery (Zdeněk Burian, Jízdárna PH), Správa Pražského Hradu (Disegni a coloriti) aj.

Česká republika: Městské muzeum v Lanškrouně (Z. Burian), Muzeum Z. Buriana ve Štramberku (Kniha džunglí), Horácká galerie v Novém Městě na Moravě (Zima), Městské kulturní středisko ve Veselí n/Moravou (Václav Hollar), Muzeum Boženy Němcové v České Skalici (Ilustrace Babičky), GVU v Chebu (Otakar Nejedlý), OG Vysočiny (Zdenka Braunerova), Východočeská galerie v Pardubicích (Václav Brožík) aj.

Zahraničí: Galéria města Bratislavy (Josef Váchal), Muzeum Tkaczta Dolnoslaskiego (Kamienna Gora (Polsko) aj.

Zápůjčky sbírek pro dlouhodobé expozice byly obnoveny Národní galerii, Národnímu muzeu, Uměleckoprůmyslovému muzeu, Universitě Karlově - Husitské teologické fakultě (plastika Jana Husa), Ústavu dějin UK v Praze, Městskému muzeu a galerii v Hlinsku, Městskému muzeu ve Vodňanech, Muzeu Josefa Váchala (Portmoneum) v Litomyšli, Osvětové besedě v Domažlicích, Osvětové Besedě v Újezdě, Památníku Karla Čapka (Stará Huť) - expozice K. Čapka, F. Peroutky a O. Scheinpflugové, Prácheňskému muzeu v Písku, Muzeu Josefa V. Sládka ve Zbirohu, Středisku městské kultury a Památníku Karla V. Raise v Lázních Běláhrad, Divadlu v Lounech, Památníku J. Demla v Tasově a dalším.

Celkem bylo zapůjčeno do studoven, k výstavám a k jiným účelům (pro filmování aj.) 471 297 listů archiválií, tj. o 25% více než v předešlém roce a 7 302 sbírkové předměty (z podsbírek 18 a 19 to bylo 3 201 sb. předmět, a z podsbírek 15 a 24 to byl 4 101 sb. předmět).

Dále bylo vyřízeno 256 písemných badatelských dotazů, podáno přes 700 informací badatelům a na objednávky rozesláno badatelům 15 soupisů fondů literárního archivu.

Reprodukční dílna zhotovila 429 ks zvětšenin fotografií, 55 diapozitivů, 518 negativů a 35 309 listy xerokopií, 1 056 barevných xerokopií, a to jak pro badatele, tak pro potřebu PNP. Ve studovně fondů PNP bylo pořízeno dalších 8 902 ks xerokopií pro badatele.

PREZENTACE

1) dlouhodobé výstavy

Praha

Letohrádek Hvězda

Expozice k vývoji a historii letohrádku Hvězda Minulost a přítomnost

V prostorách letohrádku byla 25. května 2000 otevřena informativní expozice s názvem Minulost a přítomnost o vývoji, stavební historii a využití letohrádku (scénář dr. E. Wolfová, architektonické a výtvarné řešení Mgr. Z. Freisleben, ing. arch. T. Šantavý). K vytvoření dlouhodobé expozice bylo možno přistoupit různými způsoby. S ohledem na historii letohrádku a poslání PNP byla zvolena koncepce, založená na kontrastu původní funkce objektu v 16. století a jeho moderního využití ve 20. a 21. století.

Expozice, situovaná do suterénu a přízemí, náznakově připomíná vznik a stavební vývoj letohrádku i významné okamžiky českých dějin. Pět místností přízemí bylo využito následovně: první místnost byla věnována Ferdinandu Tyrolskému a stavební historii areálu Hvězdy, druhá štukové výzdobě interiéru, dobovému umění a vědě, třetí místnost bělohorskému období českých dějin a jeho ohlasům ve výtvarném umění, ale především

v české literatuře 18. a 19. století, čtvrtá rekonstrukci a využití letohrádku ve 20. století pro expozice Al. Jiráskova a M. Alše.

Pátá místnost uvádí budoucí využívání letohrádku v 21. století. Je současně přednáškovou a promítací síní (dokumenty o letohrádku ze série Deset století architektury, Praha mizerná aj.) i předstupněm k proměnlivému obsahu výstavních sálů v prvním patře. Expozice je ozvučena reprodukcí dobovou hudbou. Do centrálního prostoru suterénu byl umístěn renovovaný model bitvy na Bílé hoře z původní expozice, na vnější stěny pilířů okružní chodby byla instalována faksimile grafiky s dobovými bitevními výjevy.

Z původního vybavení se nedochovalo vůbec nic (pokud vůbec existovalo). To se ukázalo pro expozici výhodou i nevýhodou. Proto byly nakonec vystaveny především archiválie, fotografie, ilustrované knihy, grafické listy, obrazy a renesanční nábytek ze sbírek PNP, ostatní exponáty, vesměs trojrozměrné dobové předměty (sklo, cín, majolika, hudební nástroje, zbraně aj.), byly zapůjčeny z HÚ Armády ČR, MHMP, NG, NM, NTM a UPM v Praze.

Celkem byly vystaveny 163 sbírkové předměty (v originálech i kopiích), jako např. grafické listy M. Rota, A. Tempesta, A. Bayse, J. a A. Mathama, C. Passeho, K. Lunny aj., obrazy M. Alše, V. Hradeckého a F. Koblihy, plastika J. Štursy, předměty osobní potřeby z pozůstalosti A. Jiráskova a M. Alše a další exponáty. Grafické listy v expozici byly již před zahájením sezóny v roce 2001 nahrazeny faksimilemi.

PNP získal také model letohrádku Hvězda (výpůjčka od Správy Pražského Hradu), původně pořízený pro výstavu Deset století architektury, který je vystaven v přízemí jako součást dlouhodobé expozice v letohrádku.

Prvořadým „exponátem“ je však samotný letohrádek s bohatě vyzdobeným interiérem, a proto byl obsah i rozsah expozice záměrně minimalizován. Také architektonické a výtvarné řešení expozice, zejména vzhled i počet kusů výstavního mobiliáře (závěsný systém a skleněné vitríny), bylo podřízeno celkovému dojmu jednoduchosti, tak, aby vynikly především estetické kvality unikátních renesančních prostorů.

Císařská kuchyně (hájenka) studovna: Expozice Jiří Karásek ze Lvovic (1871 – 1951)

Po ukončení rekonstrukce (2003 – 2004) byla hájenka slavnostně otevřena a jednorázově zpřístupněna v rámci programu Dnů evropského dědictví 2005 s tématem „Nový život v historickém prostředí“ 15. září 2005 a v souvislosti s 50. výročím předání Karáskovy sbírky do PNP (1955). Vlevo vedle vstupu do jižní zahrady byla osazena deska s textem, připomínající okolnosti rekonstrukce a J. Karáskova i jeho sbírku.

Současně byla zahájena expozice Jiří Karásek ze Lvovic, básník a sběratel, podle scénáře Rujany Dačevové ve studovně hájenky. Vernisáže se zúčastnil I. náměstek ministra kultury ing. Zdeněk Novák, ředitel OMG MK ČR ing. Pavel Jirásek, projektanti, památkáři, zástupci Unistavu a.s., a dalších firem, hosté z MK ČR a vedoucí oddělení PNP. Hájenku si pak prohlédlo asi 250 návštěvníků z řad veřejnosti.

Básník, spisovatel a sběratel Jiří Karásek ze Lvovic patřil k osobnostem, které sehrály důležitou roli při integraci české literatury a umění do evropské kultury na přelomu 19. a 20. století. Dokladem toho je nejen jeho literárně kritická a vydavatelská činnost, ale i aktivity sběratelské. V devadesátých letech 19. století položil základ své sbírky umění s úmyslem vytvořit pro Prahu grafický kabinet po vzoru vídeňské Albertiny. V roce 1924 daroval sbírku Čs. Obci sokolské a zpřístupnil ji veřejnosti v Tyršově domě na Malé Straně v Praze 1. Do roku 1951 představovala Karáskova galerie jednu z mála galerií, přinášejících

návštěvníkům expozici, bohatou knihovnu evropské a uměleckohistorické literatury a možnost volného studia shromážděných sbírek.

Za padesát let sběratelské činnosti shromáždil obrovské množství předmětů: 38 000 uměleckých děl české i zahraniční provenience, knihovnu o 48 000 svazcích a přes 20 000 archivních a dalších dokladů. Jednalo se o nejvýznamnější soukromou sbírku evropského, zejména českého, polského, ruského, italského a španělského výtvarného umění a knižní produkce o celkovém rozsahu cca 100 000 předmětů z přelomu 19. a 20. století, kterou její zakladatel zamýšlel posléze věnovat městu Praze.

Velkou pozornost věnoval J. Karásek sbírce staršího evropského umění jako zdroji poznání vývoje výtvarné kultury. Proto od založení sbírky patřila podstatná část jeho akvizic nejen českému, ale také italskému, španělskému, německému, holandskému, francouzskému a anglickému grafickému umění.

Sbírka byla předána v roce 1955 PNP, který ji odborně zpracovává, ochraňuje a využívá při své výstavní a publikační činnosti, ale i při výzkumné a vědecké práci (výstavy polského, italského, španělského a francouzského umění v letech 1978-2000). Nejvýznamnějším projektem byla dvoudílná výstava Sen o říši krásy doprovázená stejnojmennou publikací a uspořádaná v Obecním domě v roce 2001 u příležitosti 130. výročí narození a 50. výročí úmrtí Jiřího Karáska ze Lvovic.

Česká republika

Staré Hradky

V prostorách zámku byly 2. září 1997 otevřeny dvě nově instalované pracovny spisovatelů Aloise Jiráska (přemístěna z letohrádku Hvězda v Praze) a Elišky Krásnohorské (přemístěna z Opočna). Spolu s pracovnou Jaroslava Vrchlického, instalovanou zde již v roce 1974, byl vytvořen přitažlivý návštěvnícký okruh soukromých interiérů předních osobností klasické české literatury. PNP předpokládá v budoucnosti v zámeckých prostorách otevření dalšího interiéru, skautské klubovny Jaroslava Foglara, spolu s předměty, získanými darem v roce 1998. Předstupněm k zamýšlené expozici byla Foglarova výstava v roce 2001.

Stará Huť

PNP se od roku 1996 podílel na přípravě stálé expozice o životě a díle Karla Čapka v jeho bývalém domě na Strži ve Staré Huti poblíž Dobříše. Pro Památník Karla Čapka (zřizovatelem byl OÚ v Příbrami) zajistil PNP postupně scénář, zápůjčky sbírek a návrh výtvarného řešení dlouhodobé expozice otevřené v dubnu 1997.

Další části expozice věnované Ferdinandu Peroutkovi (jaro 1998) a Olze Scheinpflugové, české herečce a spisovatelce (jaro 1999), byly zpřístupněny ve 2. patře domu. Tím byla nová instalace Památníku Karla Čapka po téměř čtyřech letech intenzivní spolupráce zúčastněných stran dokončena.

Chyšě u Karlových Varů

Na čapkovské expozici v zámku rodiny Lažanských (Chyšě), kde pobýval Karel Čapek jako vychovatel synů rodiny v letech 1916 až 1917 se PNP podílel scénářem a pořízením kopií některých sbírkových předmětů (květen 1999).

Havlíčková Borová

K výše uvedeným expozicím přibyla v roce 2001 další významná realizace za spolupráce Obecního úřadu v Havlíčkově Borové, PNP a dalších odborníků, a to reinstalace

expoze Památníku Karla Havlíčka Borovského v jeho rodném domě v souvislosti se 180. výročí narození a 145. výročí úmrtí klasika české žurnalistiky.

Stejně jako jiné expoze, byly i tyto výsledkem koncepční a dlouhodobé spolupráce PNP s obecními, městskými a okresními úřady, jakož i se soukromými subjekty v České republice při vytváření expoze, zaměřených na prezentaci díla i životních osudů významných osobností české kultury v regionech. Z dřívějších realizací to byla např. expoze Karla Poláčka v synagoze v Rychnově nad Kněžnou, připravená ve spolupráci s Okresním a Městským úřadem, Židovským muzeem a velvyslanectvím Izraele v ČR a otevřená v roce 1995. Za posledních deset let se PNP podobně podílel na vytvoření 10 dlouhodobých expoze.

2) krátkodobé výstavy

Prioritou výstavní činnosti PNP jsou počínaje rokem 1992, příležitostné výstavy z vlastní sbírky, které tvořily 95% z celkového počtu více než 380 výstavních akcí uspořádaných za čtrnáct uplynulých let. PNP prosazuje koncepci, uplatňující se v pěti základních tematických okruzích a vzájemně provázaných cyklech výstav. Jedná se zejména o výstavy nejcenějších přírůstků do sbírek PNP (v pravidelných intervalech pěti let), výstavy, věnované historii novodobé české literatury od 18. století do současnosti se zvláštním důrazem na období posledních padesáti let, dále o výstavy z oblasti knižní kultury a výtvarného umění, výstavy, zaměřené na dětskou literaturu, a také výstavy, věnované vztahům české literatury a umění k literaturám evropských a mimoevropských národů.

PNP zajistil v roce 2005 celkem 26 výstav, z toho 23 výstavy s využitím vlastní sbírky. Z tohoto počtu se uskutečnilo v ČR 18 výstav včetně repríz, v zahraničí 8 včetně repríz putovních výstav. PNP zajistil také 3 výstavy ze sbírek jiných vlastníků. Nejnavštěvovanější výstavou roku se stala výstava Noční hlídka srdce ke 100. výročí narození básníka Vladimíra Holana. v letohrádku Hvězda s návštěvností 10 256 osob.

Počet výstav PNP je postupně snižován s ohledem na změnu priorit PNP v souvislosti s působností nových zákonů v oblasti muzejnictví a v souladu s Koncepcí rozvoje PNP v letech 2002-2007, upřednostňující uchování archiválií a sbírkových předmětů v optimálním fyzickém stavu před jejich prezentací a s ohledem na prostorové možnosti.

Praha

Výstavy z vlastní sbírky

a) malý výstavní sál PNP

V roce 2005 zde PNP postupně uspořádal 3 výstavy. Z roku 2004 přesáhla ještě výstava Richarda Weinerja s příznačným názvem Žít a nebýt, věnovaná jednomu z nejsložitějších českých básníků a prozaiků ke 120. výročí narození. Autorkou scénáře byla Jarmila Schreiberová.

Následovaly dvě monografické výstavy, jednak výstava s názvem Krajiny mého srdce ke 100. výročí narození básníka Viléma Závady scenáristek Marty Zahradníkové a Ivy Málkové, jednak výstava Umět se radovat, věnovaná nedožitým 75. narozeninám spisovatele Oty Pavla (scénář Michaela Kuthanová). Vernisáže se zúčastnili členové Pavlovy rodiny, oba bratři spisovatele, a zejména i jeho syn. Byl promítnut i zajímavý dokumentární film s četnými dokumenty z rodinného života a tvůrčího zázemí autora. Dalším výsledkem celé akce byl i pokrok v jednání o koupi archivních materiálů do fondu literárního archivu.

Letohrádek Hvězda

1. patro

V 1. patře letohrádku byla současně se zpřístupněním letohrádku Hvězda v roce 2000 otevřena výstavní síň, ve které byla nejprve otevřena výstava evropské grafiky ze sbírky J. Karáska ze Lvovic. V roce 2001 pak byla instalována výstava *Obraz mezi obrazy – Božena Němcová, připomínající obě životní výročí autorky (180. výročí narození v roce 2000 a 140. výročí úmrtí v roce 2002)*. Program v roce 2002 pokračoval monografickou výstavou ke 110. výročí narození básníka a grafika Bohuslava Reynka s názvem *Pieta v loďce, představující jeho život a básnické dílo v nových souvislostech*.

V létě 2003 byla připravena výstava s názvem *Záznamy času*, věnovaná padesáti letům činnosti PNP nad kterou převzal záštitu ministr kultury pan Pavel Dostál. Výstava byla členěna do pěti oddílů (historie PNP se základní chronologií, dokumentárními fotografiemi, ukázky nejvýznamnějších archiválií, knih, ilustrací, obrazů i plastik ze sbírky PNP). V posledním sále byly na otevřených policích k dispozici publikace, vydané PNP od roku 1991 do současnosti. Novinkou byla multimediální prezentace PNP na PC. V chodbách byly umístěny panely s popisem činnosti jednotlivých oddělení a ilustrace k nejznámějším literárním dílům. Celkem bylo vystaveno více než 500 archiválií a sbírkových předmětů, část z nich byla reprodukována v publikaci *Záznamy času*, vydané k výstavě.

V roce 2004 byla instalována výstava ke 450. výročí založení letohrádku Hvězda (1555-1556), scénář a výtvarné řešení Martin Stejskal. Výstava *Cesty za hvězdou....* měla vysokou návštěvnost i publicitu. Při zahájení 21. června 2004 byl do trávníku vlevo od vchodu do letohrádku umístěn kámen s citátem André Bretona „Na okraji propasti se otvírá zámek, postavený z kamene mudrců, zámek ve tvaru hvězdy“.

V roce 2005 byly prostory poskytnuty výstavě ke 100. výročí narození básníka Vladimíra Holana s názvem *Noční hlídka srdce*, otevřené u příležitosti zahájení III. bohemistického kongresu v Praze 29. 6. 2005 za účasti primátora hl. města Prahy, presidenta AV ČR, ředitele ÚČL a dalších významných hostů. Scénářistkou byla Alena Petruželková, výtvarnou část výstavy koncipovala Věra Jirousová. Na přípravě výstavy se podílel rovněž Vladimír Justl.

Záměrem bylo seznámit širší kulturní veřejnost s Holanovým odkazem. Dispozice výstavních prostor umožnila představit básnické dílo nejen klasickými výstavními formami, ale i pomocí multimediálních prostředků (hlas autora v přednesu vlastních básní, filmový dokument, film, natočený ve spolupráci s Českou televizí, prostorové instalace básní, dotykový terminál s fotogalerií).

Ve spojovacích chodbách byly instalovány panely s tématicky a chronologicky řazenými dokumenty (rukopisy, korespondence, fotografie, ilustrace, obálky). Dobu vzniku charakterizovaly obrazy a kresby Holanových současníků i přátel, nadčasovost díla vyjádřila virtuální realita nových médií. V centrálním prostoru byla umístěna mobilní plastika Adély Matasové, vytvořená k výstavě. PNP zajistil i vydání publikace *Noční hlídka srdce* s texty k výstavě i dílu básníka. Výstava se stala nejnavštěvovanější akcí roku a byla přihlášena do soutěže Gloria musealis v kategorii muzejní výstava.

Ostatní výstavy z vlastní sbírky

Významnou složkou ve výstavní činnosti jsou i výstavy, na které PNP jednak zapůjčuje podstatné množství archiválií a sbírkových předmětů, jednak se podílí na zpracování scénáře. Proto je uváděn mezi jejich pořadateli.

V říjnu 2004 uspořádal PNP premiéru putovní výstavy Slovensko bratří Čapků (scénář Marta Dandová) jako společnou akci Památníku Karla Čapka a PNP. Výstava byla zařazena do programu Měsíce české a slovenské vzájemnosti. Organizátoři zajistili její postupnou prezentaci na několika místech v České republice na jaře roku 2005 (Muzeum TGM v Rakovníku, Muzeum východních Čech v Hradci Králové), výstava pak byla instalována v průběhu roku na třech místech ve Slovenské republice (viz dále na str. 45).

Výstava k 80. výročí založení PENklubu (scénář Marta Dandová) proběhla ve výstavní síni na Národní třídě v únoru 2005, PNP byl jejím spolupořadatelem, neboť poskytl k užití kopie archiválií a zajistil scénář výstavy.

Výstava Adolf Kašpar, ilustrátor Babičky byla podle scénáře Yvety Dörflové a s výpůjčkami z PNP byla uspořádána Muzeem Boženy Němcové a Textilním muzeem v České Skalici v letních měsících roku. Autorka scénáře tak mohla znovu zhodnotit své znalosti života a díla spisovatelky i materiálu ze sbírky PNP, neboť se významně podílela na výstavě B. Němcové v roce 2001 v letohrádku Hvězda.

Převzaté výstavy

Praha

V prostorách Strahovského kláštera (románské sály) se konala převzatá výstava fotografií Jaroslava Anděla s názvem Poznamenání cest Karla Hynka Máchy, zahájená již v loňském roce.

Česká republika

Kabinet exlibris v Chrudimi

Výstavy z vlastní sbírky

Stěžejní výstavou byla výstava souboru exlibris z XI. Trienále exlibris ve výstavních prostorách Divadla Karla Pippicha. Trienále se zúčastnilo 340 výtvarníků a studentů výtvarných škol s celkem 1 385 pracemi. Odborná porota pod předsednictvím Simeony Hoškové vybrala pro výstavu 773 exlibris do 269 autorů včetně studentů. Tato díla získal PNP do své sbírky. Oceněno bylo 13 výtvarníků, studenti obdrželi čestná uznání.

Soubor studentských prací, přihlášených do letošního ročníku byl zatím nejpočetnější a nejkvalitnější z předchozích. Přehlídku obeslaly střední a vysoké školy výtvarného zaměření, jako např. VOŠG a SOŠG (Praha), SUŠ (Ostrava), VŠ Václava Hollara, (Praha) a SUŠG (Jihlava), dále Pedagogické fakulty University v Hradci Králové a University J. E. Purkyně v Ústí nad Labem. Práce zaslali i jednotliví studenti, např. ze SUŠ (Liberec) a z Pedagogických fakult UK (Praha) a Jihočeské university (České Budějovice), a také z Fakulty designu a Institutu pro umělecká studia University v Ostravě.

Studenti pod vedením zkušených pedagogů předložili soubory exlibris, z nichž bylo vybráno pro výstavu XI. trienále 218 prací 119 autorů. Vybraná kolekce představuje více než třetinu vystavených děl a svědčí o vysoké úrovni studentských exlibris, jejichž kvalita je v některých případech skutečně výjimečná, ať se týče námětu či využití možností zvolené techniky. Vystavena byla exlibris všech oceněných mladých autorů i těch autorů navržených ocenění, ačkoliv cenu či čestná uznání nakonec neobdrželi. Motivaci studentů k účasti i v dalších ročnících se porota nakonec usnesla podpořit počínaje XII. ročníkem i udělováním Ceny Památníku národního písemnictví.

Ve výstavní síni Kabinet exlibris zajistil produkci a instalaci jedné výstavy z vlastní sbírky, a to výstavu ilustrací Zdeňka Buriana s názvem Zdeněk Burian představuje Julese Vernea, se kterou se mohli odborníci i veřejnost seznámit na závěrem roku. Výstavu pak navštívili ředitelé několika státních muzeí a galerií i ředitel OMG MK ČR s dalšími spolupracovníky v rámci programu pravidelného výročního jednání ředitelů se zástupci ministerstva, které se konalo v Chrudimi koncem roku.

Výstavy ze sbírek jiných vlastníků

V programu výstav Kabinetu exlibris mají své stálé místo i výstavy grafického díla významných českých umělců. V únoru byla tak připravena výstava z díla Vladimíra Tesaře, malíře a grafika, následovala výstava vybraných ukázek z grafického díla Vladimíra Suchánka, předsedy SČUG Hollar. Tuto výstavu pak navštívila i delegace účastníků XI. Trienále pro kterou KEL zorganizoval diskusi s autorem.

Ostatní výstavy z vlastní sbírky

Reprízy

Jako každoročně, tak i v roce 2004 byly některé úspěšné výstavy PNP reprizovány v institucích v mnoha městech České republiky. Tak např. výstava grafiky Václava Hollara ze sbírky Jiřího Karáska ze Lvovic byla otevřena ve Veselí n/Moravou atd.

Zahraničí

V lednu 2005 byla ve velkém výstavním sále Národní knihovny ve Varšavě (Polsko) uspořádána rozsáhlá výstava z cyklu Naši sousedé, věnovaná kulturním vztahům s českými zeměmi (Czechy. Daleko či blízko?), jejímž spolupořadatelem byl PNP. Pro výstavu byly vyhledány materiály pro využití v roce 2004, posléze zhotoveny kopie a poskytnuty NK. Zahájení výstavy se zúčastnili oba velvyslanci, přičemž velvyslanec Polska v ČR pan A. Krawczyk byl iniciátorem myšlenky, uspořádat výstavu v upravené verzi v Praze, v PNP, či v Národní knihovně za účasti Polského institutu. Současně byla zahájena ve stejném výstavním sále putovní výstava o Bohumilu Hrabalovi připravená PNP společně s odborem krajských a kulturních vztahů MZV ČR k 85. výročí narození spisovatele (anglická verze).

Na konferenci byl přednesen příspěvek o vývoji a situaci PNP za posledních 15 let a byl přečten příspěvek PhDr. M. Sládka (PNP) a Mgr. J. Linky (FF UK) s názvem Soupis polonik v LA PNP (výsledek grantu MK ČR v letech 2001 až 2004).

Na jaře byla v Bratislavě (Slovensko) za účasti delegace z MK ČR, ministra kultury SR, velvyslance ČR a dalších osobností otevřena výstava, která vznikla ve spolupráci s Českým centrem, Zastupitelským úřadem ČR, Galerií hlavního města Bratislavy, Nakladatelstvím Paseka a ministerstvy kultury obou republik, představující dílo Josefa Váchala v širším kontextu a s výběrem materiálu podle scénáře Rumjany Dačevové a Hany Klínkové. Příprava výstavy probíhala již od roku 2003 z iniciativy ředitelky Českého centra v Bratislavě. Akce byla zařazena do programu v rámci mezistátní dohody o spolupráci v oblasti kultury ČR a SR a jednalo se o dosud nejrozsáhlejší prezentaci díla umělce na Slovensku, provázenou značným zájmem odborníků, medií a veřejnosti.

Na podzim se uskutečnila rovněž výstava Polské malířství ze sbírky Karáskovy galerie v Kamienné Goře (Polsko), kterou jako scénáristka připravila Rujana Dačevová. Obrazy polské proveniencí tvoří vyznanou součást Karáskovy galerie (Slovanská galerie) a již tradičně o tyto ukázky jeví polská strana velký zájem.

Ve Slovenské republice byla během roku postupně zpřístupňována výstava Slovensko bratří Čapků scénářistky Marty Dandové (Muzeum a galerie v Trenčianských Teplicích, v Trenčíně a v Martině). V Trenčianských Teplicích se konalo již patnácté slavnostní odevzdání ceny Karla Čapka za rok 2004 (květen 2005). Cenu za ČR převzal Josef Protiva, předseda společnosti brří Čapků a za SR Mgr. Štefan Vrašťaik, předseda Kruhu přátel české kultury v Bratislavě. V Martině výstavu zahájil Josef Beňovský, ředitel Slovesného národního literárního múzea a zdůraznil její význam jak z hlediska kulturně literárního a politického, tak i z hlediska muzeologického.

Putovní výstava Bohumila Hrabala, která vznikla v osvědčené spolupráci s odborem krajanských a kulturních vztahů MZV ČR, finančního a organizačního garanta celé akce a byla vypracována ve třech anglických verzích a dále ve verzi francouzské, německé, španělské, ruské a italské se v roce 2002 uplatnila celkem v pěti reprízách (Slovensko, Brazílie, Německo, Vietnam, Rusko), německá verze je dlouhodobě zapůjčena univerzitě v Bayreuthu (Německo). Jednotlivé jazykové mutace jsou dlouhodobě využívány pro zapůjčování např. na generálním konzulátu v Košicích (Slovensko) a v Riu de Janeiru (Brazílie), dále na velvyslanectvích ČR v Hanoji (Vietnam) a v Moskvě (Rusko).

Pro informaci lze doplnit, že v roce 2000 byla instalována celkem ve 45 městech 36 zemí světa. Anglická verze byla instalována v roce 2000 celkem v 26 městech 20 zemí světa (Bulharsko, Čína, Dánsko, Finsko, Holandsko, Indie, Izrael, Jugoslávie, Kanada, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Norsko, Polsko, Řecko, Slovinsko, Slovensko, Švédsko, USA, Velká Británie). Německá verze byla zpřístupněna v Německu (Berlín, Bonn, Drážďany, Mnichov). Francouzská verze nalezla uplatnění v Alžírsku, Francii, Rumunsku, Tunisu a ve Vietnamu. Španělská verze měla premiéru v Madridu v roce 1999, v roce 2000 pak putovala po státech Jižní Ameriky (Argentina, Brazílie, Bolívie, Caracas, Chile, Mexiko, Peru, Venezuela aj.).

V roce 2005 proběhly další reprízy, vedla Polska také v San José (Costarica).

Soutěž a výstava Nejkrásnější české knihy roku 2004

PNP a MK ČR zorganizovaly další ročník celostátní soutěže NČKR. Výzvou k účasti bylo obesláno přes 700 nakladatelů, vlastní soutěže se zúčastnilo 96 vydavatelů se 189 knihami. Autorem nápaditého grafického řešení tiskových materiálů byl Filip Hejduk. Technické komisi předsedal Jiří Klíma a předsedou poroty byl Tomáš Machek.

Každoroční výstava oceněných knih jubilejního čtyřicátého ročníku soutěže se tentokrát konala v zapůjčených prostorách MK ČR v Nostickém paláci v Praze 1 na Malé Straně v květnu 2005 a byla otevřena současně se slavnostním udílením cen soutěže 21. 4. 2005 (23. duben byl na doporučení UNESCO prohlášen Dnem knihy, novin a knihtisku). Současně proběhlo i předání cen soutěže, tentokrát v Rytířském sále Valdštejnského paláce. Nad touto akcí převzal záštitu předseda Senátu parlamentu ČR pan Přemysl Sobotka. Ceny předával osobně ministr kultury Pavel Dostál.

Nakladatelům byly předány Ceny ministra kultury za první místo v sedmi soutěžních kategoriích a dále byla předána Cena Svazu polygrafických podnikatelů nejlepším tiskárnám a Cena Typo Design Clubu za vynikající grafickou úpravu, kterou pravidelně uděluje občanské sdružení předních českých grafiků již od roku 1998. Současně udělil SČUG Hollar Cenu za vynikající ilustrační doprovod (od roku 1999). Spektrum spolupřadatelů tradiční soutěže, pořádané v PNP nepřetržitě od roku 1965 bylo tak doplněno a uzavřeno.

Výsledky soutěže byly v den vyhlášení zveřejněny na webových stránkách PNP a prostor jim věnoval denní tisk i ostatní sdělovací prostředky.

Oceněné knihy byly vystaveny i na veletrhu Svět knihy v květnu 2005 v Praze, dále v Moravské galerii v Brně a na Polabském knižním veletrhu v Lysé nad Labem. Účast kolekce na veletrzích a soutěžích v evropském měřítku zajistilo MK ČR (Nejkrásnější knihy světa ve Frankfurtu, Německo).

Programová činnost

Programová činnost PNP je bohatě strukturována. Obsahuje jednak literární pořady pro děti, mládež a dospělé, jednak přednášky a exkurze s výkladem prováděné zejména v literárním archivu, dále soutěže, koncerty, semináře aj.

V roce 2005 se konalo celkem 76 akcí, z toho bylo 27 literárních pořadů pro děti. Byly připravovány v souladu s programovou orientací instituce na tuto věkovou skupinu návštěvníků, představujících budoucí čtenáře. Dalších 19 pořadů bylo určeno dospívajícím a dospělým. Literární archiv zajistil současně 15 přednášek a exkurzí v oddělení, hlavně pro studenty středních škol. Také vernisáže výstav pořádá PNP jako hudebně dramatická vystoupení k danému námětu, jednalo se o 7 akcí.

Se značným ohlasem se setkaly pořady, připravené v programu 12. ročníku Velikonočního literárního festivalu, určeného dětem i dospělým. Pro děti byly připraveny pořady Velikonoční týden, Kryštofe neblbni a slez dolů, Teta to plete a Pudink s Mumínky, dospělé návštěvníky zaujalo především ohlédnutí za životem a dílem básníka Ivana Slavíka (Všední tvář zázraku) a pořad Od čtvrtka do pondělka – české velikonoce v díle J. K. Erbena.

Náplň 13. ročníku Mikulášského literárního festivalu tvořily dopolední pořady pro děti, jako Mikulášské počteníčko a zejména oblíbený Vánoční příběh, součástí programu festivalu pro dospělé byly pořady Dramatická rukověť Eugena a Zuzany Brikciusových Evropa s ručením omezeným a křest knih Báseň mého srdce, Achilleus a Penthesilea a knihy O přírodě, řízení a naději (nabeton).

Návštěvníky pořadů byli hlavně žáci základních škol, studenti gymnázií, dalších středních škol a Konzervatoře pro zrakově postižené.

Vysokou návštěvnost si v roce 2005 udržely cykly pořadů pro děti, jako Bylo – nebylo (pro předškolní děti a žáky ZŠ I. stupně), v jehož rámci proběhly reprízy již zavedených a oblíbených pořadů (Myšičko, myš, O Palečkovi), ale i nově připravené pořady.

V cyklu Učíme se rýmovat aneb Poezie pro všední den (pro předškolní děti a žáky ZŠ I. a II. stupně) bylo představeno několik pořadů, např. Život s knihami, Probuzení a Jak se potkat s obry, cyklus Čtení pro potěšení uvedl pořad České dějiny očima psa, cyklus Divadlo se představuje, určený dětem I. a II. stupně ZŠ dvakrát zopakoval novinky roku 2004 Jakou barvu má kůň a Legenda bez slunce a uvedl i starší pořad Rytířská čest. V cyklu hudebně poetických setkání byly provedeny programy Na Hromnice o den více, Letní koncert, Uspávanka s panem Mozartem a Na jakou notu Medard zahraje.

Tyto cykly mají své stálé návštěvníky a patří k tomu nejlepšímu, co lze v institucích muzejního charakteru dětem nabídnout.

K výše připomenuté tradici přibyl v roce 1998 i slavnostní vyhlášení cen soutěže Suk 98 – Čteme všichni v PNP. Pořadatelem soutěže dětských čtenářů o nejoblíbenější knihu je Pedagogická knihovna Komenského – Sukova studijní knihovna literatury pro děti a mládež v Praze. PNP poskytuje sál Boženy Němcové k tomuto mimořádně zdařilému projektu, při němž byly předány knihy dětem, které se přihlášily do čtenářské ankety a byly vylosovány, již po šesté. Ceny byly předány v dubnu 2005 a obdrželi je dětmi ocenění spisovatelé, ilustrátoři a nakladatelé. Jako tradičně se poté uskutečnila beseda s autory dětské literatury.

PNP připravuje i pořady pro dospívající a dospělé návštěvníky, zejména pro studenty a seniory. Jejich obohacením byly pořady cyklu Literární podvečery pro dospělé na podzim 2005 s pořady Aniž já jsem do Prahy přijel se ženami bojovati.... ve spolupráci s nakladatelstvím Argo a Půlnoční deník (s nakladatelstvím Triáda).

Významná životní výročí českých i světových spisovatelů připomněl PNP např. pořadem Ve znamení moci ke 100. výročí narození Jana Zahradníčka, Kulhavý poutník k 60. výročí úmrtí Josefa Čapka v Bergen Belsenu, Klobouk ve křoví ke 100. výročí narození Jiřího Voskovce a Jana Wericha. Ke 150. výročí vydání Babičky Boženy Němcové připravila dramaturgie PNP pořad a první stránky Babičky přes pelest padají. K výstavě Viléma Závady byl připraven, v souvislosti s výstavou ke 100. výročí narození básníka Krajiny mého srdce program Cesta pěšky věnovaný rovněž zesnulé Martě Zahradníkové z PNP, scenáristce výstavy. K 60. výročí úmrtí a 115. výročí narození Josefa Hory se uskutečnil pořad Jan houslista.

Instituce nadále programově spolupracovala, stejně jako v předešlých letech, s řadou literárních společností, zejména se Společností bří Čapků, se kterou zorganizovala čtyři pořady, tedy Ferdinand Peroutka vzpomíná na 1. republiku a Johanku z Arku, Mnohostěn tvorby Josefa Čapka, pořad ke 40. výročí úmrtí Františka Langera a přednášku prof. Jana Kuklíka Stíny druhé republiky.

V roce 2005 pokračovala také spolupráce s českými nakladatelstvími, např. s nakladatelstvím Karolinum UK byl uveden křest knihy Pavla Jurkoviče Otvírání paměti.

V letohrádku Hvězda proběhlo celkem 7 kulturních a společenských akcí i koncertů. K navození atmosféry doby vzniku objektu posloužily dva komponované pořady a koncerty hudby s ukázkami dobového tance a literárních textů, na jaře to byl pořad Hudba a tance renesanční Evropy souborů La Fiamma a Musica Fresca, na podzim program Rudolfské tance (Evropské zpěvy a tance pozdní renesance a manýrismu) se skupinou Chorea Historica pod vedením doc. Evy Kröschlové a za hudebního doprovodu skupiny Ritornelo.

Skupina Gutta musicae zajistila cyklus 5 koncertů renesanční hudby, např. Missa Quodlibetica – Hudba ke mši, dále byly provedeny hudba ke mši Leonela Powera, Václava Adama Michny z Otradovic a Jana Ockeghema. Cyklus byl uzavřen Mší k svátku Božího Těla z Jistebnického kancionálu.

Návštěvnost

PNP v roce 2005 provozoval dlouhodobé a krátkodobé výstavy ve veřejně přístupných prostorách čtyř objektů a využíval k výstavní činnosti téměř 1 500 m². V Praze se jedná o prostor ve Strahovském klášteře (malý výstavní sál) a o prostory v letohrádku Hvězda (suterén a přízemí – dlouhodobá expozice, 1. patro – příležitostné výstavy). Návštěvnicky nejúspěšnější výstavou PNP v roce 2005 byla výstava Noční hlídka srdce v letohrádku Hvězda, kterou shlédlo 10 256 návštěvníků.

Mimo Prahu má PNP k dispozici prostory v části zámku ve Starých Hradech u Jičína (expozice pracoven tří spisovatelů) a výstavní sál v reprezentačních prostorách Městského úřadu a Okresního muzea v Chrudimi.

Pořadům, koncertům a přednáškám je určen prostor o kapacitě cca 80 sedících návštěvníků (tzv. síň Boženy Němcové). Co se týče pořadů pro děti, mládež a dospělé, je návštěvnost limitována kapacitou sálu a určena záměrem dramaturga. Některých typů pořadů pro nejmenší děti se může zúčastnit aktivně omezený počet.

V roce 2005 se jednalo celkem o 1 692 návštěvníky, což představovalo nižší počet než v předchozím roce. Pořady v letohrádku Hvězda navštívilo 264 osob. Lze konstatovat, že PNP

si vytvořil stálý okruh zájemců o kulturní pořady. Současně se v návštěvnosti projevila i skutečnost, že z rozpočtu PNP bylo na tento typ činnosti uvolněno nižší množství finančních prostředků, než v předchozích letech (přehled návštěvnosti na str. 17).

Publikační činnost

Publikační činnost je nedílnou součástí odborného působení PNP. Představuje především periodické vydávání sborníku Literární archiv (1x ročně od roku 1966), katalogů k výstavám, příležitostných tisků, průvodců po fondech PNP a soupisů jednotlivých fondů.

Sborník Literární archiv č. 37 byl během roku 2005 připraven do tisku a vyjde začátkem následujícího roku. Je věnován české literární kritice 20. století a 100. výročí narození Václava Černého. Z nejzajímavějších příspěvků jmenujme alespoň úvodní studii A. Hamana Václav Černý a próza třicátých let, A. Jonákové Hrst vzpomínek na Václava Černého, Z. Kirschnera Byl. A je dosud?, P. Šámala Literární kritika za časů normalizace, H. Voisine Jechové, České a francouzské pojetí barokní poezie a další.

Bohužel, dlouholetá redaktorka sborníku, Marta Zahradníková v roce 2005 náhle zemřela, takže se posléze odpovědnou redaktorkou sborníku stala Jarmila Schreiberová z literárního archivu PNP a převzala tak úkol k dokončení.

Soupisy fondů, především osobních fondů, uložených v literárním archivu, vydává PNP dvojí formou. Jedná-li se o soupisy fondů významných původců či hodnotné obsahem, jsou vydávány tiskem v maximálním nákladu 200 exemplářů, ostatní soupisy jsou zpracovávány v digitální podobě a rozmnožovány na základě objednávek podle potřeb jednotlivých badatelů a institucí. Vzhledem k finanční náročnosti tisků se prosadila druhá, úspornější varianta publikování těchto užitečných archivních pomůcek.

Tak např. jsou k dispozici tištěné soupisy fondů V. Černého, J. Jungmanna, A. a T. Novákových, V. Nezvala a dále V. F. Bulgakova (1998), K. A. Čcheidzeho, S. J. Savinova, M. A. Sukennikova, A. A. Umanceva, V. S. Vilinského, K. K. Viskovatého, V. A. Franceva, S. J. Hessena, J. S. Hessena, D. S. Hessena, R. O. Jakobsona, N. P. Kondakova, B. A. Lazarevského, M. M. Gorelova, V. Ljacké a V. N. Tukalevského.

Aktualizovaný přehled zpracovaných fondů literárního archivu se soupisy rozesílá PNP literárněvědným pracovištím v celé ČR a na základě objednávek vyřizuje požadavky. Seznam obsahoval k 31. 12. 2005 již přes 1 200 položek a je k nahlédnutí ve studovnách fondů PNP. Literární archiv připravil v roce 2005 nově 14 soupisů. Jedná se např. o následující soupisy osobních a dalších fondů: J. Běhounka, J. Foglara, J. Koubleho, M. Vávrové, O. Sobotky, I. Kubišty, J. J. Řezníčka, J. Holečka, M. B. Stýbla, E. M. Rutteho aj.

Samostatným počinem bylo zveřejnění Soupisu polonik v literárním archivu PNP, jak v tištěné, tak i v elektronické podobě na CD ROMu jako výstupu úkolu PhDr. Miloše Sládka a Mgr. Jana Linky (projekt V a V - MK ČR), který byl dán k dispozici vědeckým pracovištím v Polsku. Materiály byly mj. cv roce 2005 využity k přípravě výstavy na téma polsko-českých historických a kulturních vztahů připravené Národní knihovnou ve Varšavě (Polsko) ve spolupráci s PNP.

K soupisům fondů knihovny PNP přibyla v roce 2005 definitivní verze soupisu knihovny Vladimíra Holana, který byl k dispozici v souvislosti s výstavou ke 100. výročí narození básníka v letohrádku Hvězda.

Instituce vydala také 3 katalogy k výstavám. Byl to zejména katalog výstavy a soutěže Nejkrásnější české knihy roku 2004 v úpravě Filipa Hejduka. Do edice katalogů výstav PNP se řadí ještě katalog k výstavě výsledků XI. Trienále exlibris v Kabinetu exlibris

v Chrudimi. Jako samostatná publikace knižního charakteru byl koncipován katalog k výstavě Vladimíra Holana s názvem Noční hlídka srdce.

Chronologický soupis publikací PNP vydaných za léta 1990-1998 (58 publikací) zaznamenávající v úplnosti tisky, které PNP vydal samostatně nebo ve spolupráci s jinými subjekty, byl doplněn dodatkem o počtu publikací vydaných za léta 1999–2001, dále byly zpracovány doplňky za léta 2002 až 2005. Byl rozšířen také seznam veškerých soupisů literárního archivu a knihovny o seznam orientačních průvodců po fondech a činnostech sbírkových a dalších oddělení PNP včetně aktualizace za rok 2005. Soupis výstav PNP (1990-2004) byl rovněž doplněn o soupis akcí za rok 2005.

PNP v roce 2005 průběžně vydával informativní příležitostné tisky k výstavám a k programům, a také pozvánky, plakáty a informační listy pro školy včetně Informací (5x ročně), rozesílaných pravidelně okruhu zájemců o činnost PNP. Jako každoročně vydal PNP novoročenku s citátem z tvorby autora prezentovaného v letohrádku Hvězda na sezónní výstavě, tentokrát se jednalo o V. Holana.

V roce 2004 byl PNP odborným garantem mezinárodní konference o Karlu Krausovi (1874-1936), jičínském rodákovi a světoobčanovi spojené s výstavou. Akci uspořádalo ve spolupráci s PNP v Jičíně několik institucí, jako např. Regionální muzeum a galerie v Jičíně, Pekařova společnost Českého ráje v Turnově, Občanské sdružení Baševi v Jičíně a Společnost Franze Kafky v Praze, a to pod záštitou ministra kultury P. Dostála, velvyslance Rakouské republiky v ČR K. Daublebskyho a starosty Jičína M. Puše. Většinu činností za PNP zajišťovala PhDr. Naděžda Macurová, CSc., která byla i redaktorkou sborníku příspěvků, vydaného s podporou Česko-německého fondu budoucnosti, Nadace Českého literárního fondu a dalších pořadatelů na přelomu roků 2004 a 2005.

Zpráva o naplňování funkce poskytovatele standardizovaných veřejných služeb v PNP v roce 2005:

A. Výstavy

Dlouhodobé výstavy

I. PNP – Praha 6, Liboc, Letohrádek Hvězda v Oboře na Bílé hoře

Expozice **Minulost a přítomnost** (přízemí a suterén) byla otevřena od dubna do října 2005.

II. PNP – Staré Hrady u Jičína

Expozice **Pracovny Jaroslava Vrchlického, Aloise Jiráska a Elišky Krásnohorské** byly otevřeny od dubna do října 2005.

Krátkodobé výstavy:

I. PNP – Praha 1, Strahovské nádv. 1/132

Výstava **Ota Pavel** (výstava k 75. výročí narození) se uskutečnila od 16. 9. 2005 do 31. 10. 2005.

Výstava **Čechy. Daleko či blízko?** (literární část výstavy Národní knihovny ve Varšavě, Polsko) se neuskutečnila, vzhledem k tomu, že Polský institut od připravované akce odstoupil z důvodu personálních změn a v souvislosti s ukončením mise velvyslance Polské republiky v ČR, který byl iniciátorem akce. Důvodem byly rovněž koncepční změny v činnosti ZÚ.

II. PNP Praha 6 – Letohrádek Hvězda

Výstava **Noční hlídka srdce** (výstava ke 100. výroční narození Vladimíra Holana) se uskutečnila od 30. 6. 2005 do 31. 10. 2005.

III. PNP Chrudim – Kabinet exlibris

Výstava: **Zdeněk Burian a Jules Verne** se uskutečnila od 9. 11. do 26. 2. 2006.

B. Muzejní programy:

I. PNP – Praha 1, Strahovské nádv. 1/132

Program **Jak se potkat s obry** (premiéra cyklu pro vyšší třídy I. st. a II. stupeň) Literární program věnovaný próze R. Tolkiena, E. Dahla, B. Němcové a K. J. Erbena, srovnávání popisu a situace těchto autorů) byl proveden 23. 11. 2005.

Program **J. K. Tyl aneb Had z ráje** (cyklus Profily českých spisovatelů) nebyl uskutečněn pro onemocnění interpretů.

Program: **Probuzení** (cyklus Nebojme se poezie) pro dospívající od 14 let, pořad přibližuje poezii českých básníků formou zhudebněných básní z původní tvorby autorů J. Wolкера, J. Hlaváčka, J. Orteny, Fr. Gellnera, J. Hory, F. Šrámka, J. Seiferta, J. Skácela, Fr. Halase aj.) se uskutečnil v květnu 2005.

Program **Ota Pavel** (pořad k 75. výročí narození spisovatele) se uskutečnil při vernisáži výstavy 16. 9. 2005.

C. Informace o činnosti a muzejní publikace

1. Výroční zpráva za rok 2004 v elektronické podobě byla zveřejněna na webových stránkách PNP na adrese www.pamatniknarodnihopisemnictvi.cz. Výroční zpráva za rok 2004 v tištěné podobě je k dispozici ve studovných fondů PNP v Praze, Starých Hradech a v Chrudimi.
2. Informace o výstavách a programech PNP v elektronické podobě byly zveřejněny na webových stránkách PNP na adrese www.pamatniknarodnihopisemnictvi.cz. Informace v tištěné podobě za měsíce září-říjen 2005 a listopad-prosinec 2005 byly k dispozici v pokladnách objektů PNP a ve studovných fondů PNP v Praze, Starých Hradech a v Chrudimi bezúplatně. PNP rozeslal Informace vybraným osobám.
3. Tiskové zprávy o výstavách „Noční hlídka srdce“, a „Ota Pavel“ v elektronické a tištěné podobě zaslal PNP sdělovacím prostředkům a ČTK.
4. Pozvánky na výstavy „Noční hlídka srdce“, a „Ota Pavel“ v tištěné podobě zaslal PNP sdělovacím prostředkům, ČTK a vybraným osobám.
5. Literární archiv. Sborník Památníku národního písemnictví č. 37 věnovaný 100. výročí narození Václava Černého a otázkám české literární kritiky nebyl vydán v termínu vzhledem k tomu, že náhle zemřela odpovědná redaktorka a práce se až do zajištění prací novou redaktorkou pozdržely.
6. Katalog výstavy XI. trienále exlibris v Chrudimi byl vydán v říjnu 2005 a prodával se v době a místě konání výstavy.
7. Informační tisk o historii a činnosti Kabinetu exlibris v Chrudimi vydal PNP v říjnu 2005 a prodává se na určených místech v PNP.
8. Soupisy fondů literárního archivu: Jaroslav Foglar, František Langer, Oto Sobotka a Jan Werich připravil PNP v určeném termínu v elektronické podobě, soupisy v tištěné podobě jsou k dispozici ve studovných fondů.

9. Soupis knihovny Vladimíra Holana připravil PNP k výše uvedené výstavě v červenci 2005 v elektronické podobě, v tištěné podobě je k dispozici ve studovných fondů.
10. Soupisy výstav a publikací PNP za rok 2005 zpracoval PNP v zadaném termínu a jsou k dispozici ve studovných fondů PNP.

VĚDECKOVÝZKUMNÁ ČINNOST

Vzhledem k propracovanému systému grantové podpory vědy a výzkumu, uplatňovanému prostřednictvím MK ČR a GA ČR přihlašují odborníci v PNP své projekty výhradně do výše uvedených programů. Zpracování ústavních úkolů dosavadní formou bylo zcela zastaveno.

I. dokončené projekty výzkumu a vývoje MK ČR

a) Vědecké zpracování a zhodnocení fondu Vladimíra Holana (2001)

b) Soupis a zhodnocení fondu uměleckých děl české provenience 19. století ze sbírky Jiřího Karáska ze Lvovic (2001)

Vzhledem k obsáhlosti fondu J. Karáska se počítalo s pokračováním ve II. etapě projektu v letech 2002-2004 zpracováním české plastiky a grafiky 19. století z Karáskovy galerie. Zde však PNP se žádostí o zařazení do programových projektů MK ČR neuspěl.

c) Soupis polonik uložených v literárním archivu PNP (2003)

Práce probíhala v letech 2000 až 2003. V roce 2000 tým řešitelů v čele s dr. M. Sládkem z LA/PNP prověřil přes 400 méně rozsáhlých nezpracovaných fondů a dále vytypoval další fondy a jejich části k podrobnějšímu průzkumu, ve II. pololetí proběhla excerpce již zpracovaných 880 fondů. V roce 2001 byla excerpována polonika z fondů zpracovaných ve II. stupni evidence (1050 soupisů), dále byly prověřovány částečně uspořádané a uspořádané fondy. Materiál z nezpracovaného fondu Karla Krejčího (polonisticky nejbohatší fond v LA/PNP) byl zpracován ve II. pololetí 2001 a formou předběžného soupisu prozatímně zpřístupněn veřejnosti. Podobně byl částečně zpracován i fond folkloristy J. Jecha.

V roce 2002 byla prováděna v přímé návaznosti na výsledky předchozích let výhradně excerpce polonik z nezpracovaných fondů, jako např. Fr. Kvapila, poté probíhal výběr z polonisticky méně významných fondů a závěrem roku se zpracovatelé soustředili na písemnou pozůstalost J. Pilaře, získanou v tomto období do fondů literárního archivu. Množství korespondence i rukopisů překladů, zejména v Kvapilově a Pilařově fondu, přesáhlo veškerá očekávání (stovky rukopisů, tisíce dopisů).

V roce 2003 byla dokončena excerpce z uspořádaných a částečně uspořádaných fondů a z dalších 80 fondů, zpracovaných v letech 2001-2003. Ve II. pololetí proběhla revize a kompletace dat, a to jak v polském prostředí, tak v ČR. Úkol byl dokončen 31. 12. 2003. Výsledky potvrdily již závěr řešitelů z roku 2001, tedy, že materiál k česko-polským literárním a vědeckým kontaktům se v literárním archivu nalézá v překvapivě různorodém a bohatém množství. Časový rozsah archiválií uvedených v soupise lze vymezit lety 1781-1990. Kvalitativně i kvantitativně je nejvýznamnější období pozitivistických a modernistických spisovatelů, umělců a vědců (1880-1930).

Z nejvýznamnějších polských spisovatelů jsou mezi pisateli korespondence zastoupeni mj. J. Galeczyński, J. Iwaszkiewicz, J. Kasproicz, M. Konopicka, J. I. Kraszewski, Z. Nalkowska, Z. Przesmycki, S. Prybyszewski, W. S. Reymont, T. Rożewicz, H. Sinkiewicz, J. Tuwim a jiní. Z korporací si v rámci českopolských vztahů zaslouží mj. Akademické kolo

přátel Polska, Klub Polsku, Společenský klub česko-polský a Towaryszstwo Polsko-Czechoslowacke.

Rozsáhlý soupis polonik je k dispozici pro badatele v tištěné podobě, současně byl vydán i na CD-ROMu. V květnu 2004 proběhla úspěšně závěrečná obhajoba úkolu, který byl tak ukončen. Soupis polonik byl poskytnut Národní knihovně a Národnímu archivu ve Varšavě k badatelskému využití a byla uzavřena dohoda o podmínkách využití.

d) Soupis osobního fondu Jana Wericha (2004)

Řešitelka dr. R. Ferklová z LA/PNP zahájila práce na úkolu shromážděním literatury a roztříbila fond do oddílů, soustředila se na zpracování korespondence v I. stupni evidence. Získané poznatky promítla do úpravy harmonogramu úkolu. V roce 2002 bylo provedeno zpracování korespondence ve II. stupni evidence včetně konceptu soupisu, což umožnilo efektivnější zpracování celého fondu. Dále řešitelka pokračovala ve třídění dokladů a rukopisů z tohoto obsáhlého fondu.

Činnost v roce 2003 byla zaměřena na třídění, popis a uspořádání rukopisů a tisků, což bylo, při širší tvůrčí činnosti J. Wericha, zvláště složité, a proto bylo definitivní uspořádání provedeno až v samotném závěru zpracování projektu. Řešitelka rovněž přehodnotila způsob ochrany archiválií, namísto odkyselování materiálu preferovala uložení do nekyselých desek.

V roce 2004 byly provedeny veškeré odborné činnosti směřující k dokončení úkolu. Zpracován byl tak zejména soupis a úvodní studie. Řešitelka měla úkol v jeho závěru sice poněkud ztížen průběžnou spoluprací a konzultacemi poskytovanými scénáristům výstavy ke 100. výročí narození J. Wericha a J. Voskovce, zahájené v únoru 2005. Současně tak byly výsledky této odborné práce prezentovány široké veřejnosti.

e) Soupis fondu Jaroslava Foglara (2005)

Řešitelka D. Lábusová roztříbila fond získaný darem v roce 1998 na osobní a rodinné doklady, odeslanou a přijatou korespondenci, provedla i základní roztřídění rukopisů, přičemž dále utřídila archiv skautského oddílu Dvojka. Pro výstavu v zámku ve Starých Hradech vybrala materiál podle scénáře dr. K. Bílka (výstava byla otevřena jako prozatímní expozice v srpnu 2000, v roce 2001 byla však zrušena hlavně pro nevyhovující světelné poměry ohrožující stav vystavených originálů).

V roce 2001 dokončila řešitelka zpracování tisků, výstřižků, fotografií a varií v I. stupni evidence. Dále se věnovala zejména určování, třídění a řazení korespondence pro II. stupeň evidence. Problémy, které vznikly při tomto procesu řešitelka podrobně specifikovala a navrhla optimální postup. Pro zápis v evidenci II. stupně byla připravena korespondence vlastní přijatá i odeslaná po písmeno L (27 kartonů přijaté a 13 kartonů odeslané korespondence).

V roce 2002 pokračovala práce na řazení korespondence, fotografií a rukopisů pro katalogizaci. Nezařazený zůstaly 4 kartony korespondence, s tím, že určení bylo odloženo na dobu, kdy bude možné využít pro digitální zpracování nový program pro zpracování archivního materiálu Janus2000. Z tohoto důvodu také řešitelka požádala v roce 2003 o přerušení úkolu.

V roce 2004 byla rozřazena většina korespondence dosud neurčených pisatelů a většina korporační korespondence. Ke katalogizaci byly připraveny 33 kartony tisků, mohla být ale provedena až v roce 2005, vzhledem k technickým obtížím (otázka podoby tiskového výstupu, úpravy databáze JANUS a prohlížeče).

V roce 2005 byl úkol dokončen. Je uložen ve 261 kartonu a 9 velkoformátových kartonech, současně byly pořízeny seznamy poškozených archiválií k restaurování. Fond je poměrně úplný, v zachovaných materiálech je zastoupena veškerá rozmanitá činnost autora, a to jak jeho spisovatelská a redaktorská činnost, tak působení ve skautském oddíle Dvojka. Pro bližší pochopení osobnosti je k dispozici rodinná korespondence, korespondence s institucemi dokumentuje snahu o uznání díla.

Výsledkem projektu je soupis fondu (PNP, Edice inventářů č. 1222) s úvodním textem, poukazujícím na různé směry využití materiálů, který umožňuje mj. přehlednou orientaci ve fondu. Materiály byly využity již pro dokumentární film o J.Foglarovi a pro několik publikací a výstav. V přípravě je vydání sborníku odborných studií. Zvýšený zájem odborníků širší veřejnosti se očekává v roce 2007 (100. výročí narození autora), PNP tak může uspokojit různorodé požadavky badatelů a institucí, jak poskytnutím archiválií ke studiu, tak na výstavy a k dalšímu užití.

f) Neznámé hodnoty - zpracování, soupis a zpřístupnění fondu tzv. Varií z literárního archivu PNP (2005)

V roce 2004 byly zahájeny práce na řešení projektu s názvem Neznámé hodnoty řešitelky Mgr. H. Klínkové a Mgr. A. Petruželkové, a to průzkumem fondu Varií (222 kartonů), tříděním a klasifikací materiálu. Základní způsob popisu materiálu byl sjednocen s postupy běžnými v literárním archivu. Z varií do roku 1860 bylo prověřeno 15 kartonů, z řady od roku 1860 celkem 90 kartonů. Z fondu se také předběžně vyřazovaly tisky a výstřižky, postupně budou zařazeny do archivu výstřižků v LA/PNP a do fondu knihovny PNP. Probíhalo i náročné ověřování jmen, doplňování údajů a charakteristik, aby nedocházelo k záměnám za jiné osobnosti.

Při zpracování se ukázalo v několika případech, že materiály jednotlivých osobností jsou tak obsáhlé, že bylo možno vytvořit samostatný osobní fond (A. Černý, A. Hlaváček, J. F. Hruška, J. Hudec, G. Meyrink, V. Renč, J. Šimon, V. Šolc, L. Zubr, E. F. Zünger a další). Byly nalezeny archiválie, kterými byly doplněny stávající fondy literárního archivu. Ve fondu jsou také významně zastoupeni cizí autoři, hlavně Němci a Rakušané, ale i Slováci, Rusové, Francouzi a další, zvláštní skupinu tvoří i krajané v USA. Dohledány byly i rukopisy se signaturou Knihovny NM, z nichž některé byly pokládány za ztracené. Řešitelky také navrhly delimitace vybraných archiválií jiným institucím, jako např. Archivu NM, Archivu AV ČR, NA v Praze aj.

Současně řešitelky zajišťovaly preventivní péči a očistu fondu, tj. bylo provedeno překládání archiválií do nekyselých desek, aby původně používané desky s vysokým stupněm kyselosti neohrožovaly cenné originály.

Úkol byl ukončen v předpokládaném termínu. Cíle úkolu, tj. zpracování a zpřístupnění badatelů formou databáze v programu JANUS 2000 bylo dosaženo. Počítá se s poskytnutím informací odborné veřejnosti, byl připraven příspěvek pro 26. symposium o 19. století v Plzni, který bude publikován ve sborníku příspěvků. Zpracováním fondu se potvrdilo, že v LA/PNP se nacházejí vzácné, ale dosud badatelsky nedostupné materiály, přičemž právě zpracováním fondu Varií dochází ke zhodnocení mnoha málo známých či neznámých jednotlivin a jejich zpřístupnění veřejnosti.

Nově přihlášené projekty v roce 2005:

V roce 2005 podala Rujana Dačevová žádost o přijetí projektu s názvem Karáskova galerie II. – České výtvarné umění přelomu 19. a 20. století a první polovinu 20. století (viz výše). Pokud bude projekt přijat, bude se zpracovávat za účasti zaměstnanců PNP v oddělení uměleckých sbírek v letech 2006 až 2011.

II) projekty výzkumu a vývoje GA ČR

a) dokončené úkoly Grantové agentury ČR (program 334920):

1. Ruská a ukrajinská emigrace v meziválečném Československu – kulturní a vědecký přínos (1999)

V roce 1994 se PNP stal spolunositelem grantu (Slovanský ústav AV ČR, Slovanská knihovna, Archiv AV ČR) na řešení projektu s názvem Ruská a ukrajinská emigrace v meziválečném Československu – kulturní a vědecký přínos. První etapa byla ukončena v roce 1996, druhá etapa proběhla v letech 1997 až 1999. Úkol přinesl mnohé pozitivní výsledky, přesahující původní zadání.

Cílem úkolu obecně bylo shromáždění a zpracování dosud neznámých a nevyužitých archivních dokladů o působení ruské a ukrajinské emigrace v ČSR. Hlavním záměrem druhé etapy bylo vypracování soupisu materiálů, týkajících se zvoleného tématu a uložených ve zpracovaných fondech české provenience v LA/PNP.

V literárním archivu celkem prověřeno 999 osobních fondů a vydáno 9 zpracovaných soupisů fondů, které jsou badatelům k dispozici ve studovnách PNP a u řešitelů úkolu. Na publikaci, vydanou v roce 1995 jako Ruská a ukrajinská emigrace v Československé republice 1918-1938. Materiály k dějinám. (Archiv AV ČR), navázala ve II. etapě publikace s názvem Ruská a ukrajinská meziválečná emigrace ve fondech Památníku národního písemnictví (300 exemplářů), podávající ucelený přehled uchovávaných materiálů.

V letech 1998-1999 byl rovněž podchycen výtvarný materiál ruské a ukrajinské provenience, zejména ve fondech Karáskovy galerie (např. P. Dějev, K. A. Korovin, R. Lukin, N. M. Orlov, A. K. Radionov, I. D. Šapov aj.) a byla pořízena kartotéka obrazů a akvarelů (včetně fotodokumentace), zaznamenávající 450 výtvarných děl.

2. Průvodce po fondech literárního archivu PNP (2000)

V roce 1998 se stal PNP nositelem grantu na řešení projektu s názvem Průvodce po fondech literárního archivu PNP. Projekt byl plánován na léta 1998 až 2000 a byl ukončen.

Výsledný CD ROM s názvem Průvodce po fondech literárního archivu obsahuje informace o veškerých fondech literárního archivu (2076), dále soupisy zpracovaných fondů s ukázkami rukopisů, titulních listů, portrétů osobností, eventuálně zvukové a filmové záznamy z audiotéky a videotéky.

Soustředění rozptýlených údajů a soupisů do přehledného celku umožňuje vyšší efektivitu zpracovatelské i badatelské činnosti a je mimořádně cenným přínosem do postupně vytvářené databáze literárních památek na území ČR. Na řešení úkolu pracovalo 8 odborníků z literárního archivu a řada externistů. PNP po dohodě s GA ČR připravil CD ROM s Průvodcem do prodeje a v březnu 2002 byla část Průvodce, obsahující soupis fondů LA/PNP zveřejněn na Internetu.

3. Archiv – databáze LA/PNP (2004)

V předepsaném termínu předložila dr. N. Macurová, CSc., jako vedoucí týmu řešitelů GA ČR projekt s názvem Archiv – databáze LA/PNP. Cílem úkolu navazujícího na předchozí projekt (viz výše) je vytvoření dalších aplikací programu, který bude sloužit ke zpracování archivních fondů v LA/PNP na kvalitativně vyšší úrovni. Konkrétně se jedná o dokončení databáze pořízené v předešlé etapě a doplnění dat. Databáze již obsahuje základní data o jednotlivých fondech (2033 položek), představující archivní evidenci I. stupně.

V roce 2002 provedl LA/PNP zjišťování programů pro zpracování archiválií, s tím, že posléze byl vybrán pro zpracování archivního materiálu v PNP program JANUS 2000

a používaný SÚA pro katalogizaci archiválií, a na vývoji kterého se SÚA aktivně podílel. Janus 2000 mj. umožňuje export dat do formátu XML, což dále umožňuje jednoduché převedení dat k využití na Internetu. Aplikace JANUS 2000 je již od počátku koncipována pro provoz v síti, což je její další předností. Některé otázky bylo však nutno dořešit i s firmou DLG. Konkrétně dopracování databáze tak, aby umožňovala také katalogizaci osobních a korporačních fondů s detailním popisem každé archivní jednotky. Na základě smlouvy byla zakoupena multilicence Janus 2000 pro 20 PC a zahájena práce na adaptaci systému. Zbývá dokončit úpravy importních programů a připravit databázi tak, aby sloužila pro katalogizaci (evidenci II. stupně) archivního materiálu.

S ohledem na různorodost popisovaného materiálu postupuje oproti předpokladu import dat pomaleji, nároky na vyhledávací funkce databáze jsou vysoké, a proto se stále ještě dopracovává prohlížeč pro badatelskou veřejnost.

Problémy vznikající při zavádění databáze v LA/PNP se řešily v roce 2003. Šlo jednak o import dat soupisů i nově zpracovaných fondů do databáze, kde byla data zrevidována a doplněny ručně rejstříky u 608 soupisů. Síť v LA/PNP byla dokončena, byl zakoupen server a další technologie nezbytná pro síťový provoz programu. Dále byla testována databáze a prohlížeč pro Internet. Pravidelně probíhaly konzultace s pracovníky fy DLG a připravena část manuálu.

Projekt byl v podstatě ukončen k 31. 12. 2004. Všechny zpracované fondy uložené v literárním archivu k 31. 12. 2004 (1207 fondů) byly převedeny do databáze JANUSu 2000, splňující nejvyšší zpracovatelské a evidenční parametry v oblasti archivnictví. Po dohodě s odborníky z Národního archivu dopracovali řešitelé z literárního archivu PNP spolu s fy DLG computers s.r.o jeden z modulů databáze JANUS 2000 tak, že je využitelná pro zpracování osobních a korporačních fondů i v ostatních archivech v ČR.

Databázově zpracovaná data byla převedena do prohlížeče dostupného na adrese <http://213.246.95.244>. V polovině roku 2004 začala fy DLG computers s.r.o. vyvíjet novou verzi prohlížeče (na požadavky Archivní správy MV ČR), jehož předností kromě zrychlení provozu je i napojení na databázi centrální evidence archivních fondů PEvA.

V praxi to znamenalo, že nová verze se dokončovala v průběhu roku 2005, poté bude možno převést data do nového prohlížeče na páteřní síti SQL serveru fy DLG computers, kde bude badatelům pro orientaci a vyhledávání v archiváliích zajištěn maximální komfort. Přístup k prohlížeči bude veden z webových stránek PNP.

Nově přihlášené projekty v roce 2004:

Grantové agentuře ČR předložil PNP v roce 2004 ke schválení dva nové projekty, které byly přijaty a jejichž řešení bylo zahájeno v roce 2005. Jedná se o úkol PhDr. Naděždy Macurové CSc., s názvem Soupis germanik v literárním archivu PNP, plánovaný celkem na tři roky (2005-2007) a úkol PhDr. Miloše Sládka s názvem Příprava edice barokního románu Veliký život Pána a Spasitele našeho Krista Ježíše od kapucína Martina z Kochemu (2005-2006).

4. Soupis germanik v literárním archivu PNP (reg.čís. projektu : 405/05/2679)

V LA/ PNP je uloženo 2 158 osobních a korporačních fondů zahrnujících období zhruba od konce 18. století po současnost. Přibližně v jedné třetině všech fondů se vyskytuje značné množství materiálů psaných v němčině. Tyto materiály jsou často cennými dokumenty vypovídajícími o vzájemných česko-německých vztazích a jejich proměnách v průběhu vývoje více než dvou staletí. Cílem projektu je shromáždit veškeré dostupné údaje o germanikách uložených v literárním archivu ve zpracovaných

fondech a sestavit jejich soupis doplněný dvoujazyčným úvodem. Splněním tohoto úkolu české archivnictví splatí dluh vůči českým i zahraničním badatelským snahám zaměřeným na vztahovou problematiku uvnitř kulturně spřízněného středoevropského prostoru. Ukončení úkolu je plánováno v roce 2007.

V roce 2005 provedly řešitelky (Dr. N. Macurová, D. Hrazdírová) průzkum 603 fondů, z nichž bylo pořízeno 4 950 záznamů, rozdělených do několika skupin: a) korespondence (pisatelé adresáti), b) rukopisy, tisky, doklady, fotografie, c) překlady do češtiny, d) překlady do němčiny. Z toho bylo přeloženo 2 995 záznamů do němčiny. Rejstřík dohledaných jmen obsahuje 671 položku.

5. Příprava edice barokního románu (Velký život Pána a Spasitele našeho Krista Ježíše od kapucína Martina z Kochem) reg.čís. projektu : 405/050095 zpracovatel : PhDr. Miloš Sládek

Próza 17. a 18. století náleží mezi nejméně známá místa v dějinách české literatury. Veliký život Pána a Spasitele našeho Krista Ježíše od kapucína Martina z Kochem (1634 - 1712), někdy ne zcela přesně označovaný za jediný český barokní román, je dílem mimořádného významu i kulturněhistorického dosahu. Ovlivnil celé generace lidových čtenářů, dával impulsy pro nejrůznější podoby a formy lidové zbožnosti, formoval hodnotové systémy našich předků atd. Součástí projektu je i zpřístupnění díla modernímu čtenáři či uživateli v tištěné podobě.

Řešitel v roce 2005 zajistil přepsání 1200 stran románu do elektronické podoby (základem pro přepis se stal výtisk českého překladu románu - K/PNP signatura S XLII f 17) a zahájil ediční úpravy podle zásad prof. J. Vintra a A. Sticha a přípravu poznámkového aparátu. Dále porovnával jednotlivá vydání románu a připravoval text předmluvy.

Vedle práce na těchto úkolech publikovali odborníci z PNP studie a články v odborném tisku a podíleli se na vydání řady odborných publikací.

ZAHRANIČNÍ STYKY

V srpnu 2005 se PhDr. Eva Wolfová zúčastnila další výroční konference sekce literárních muzeí, která vznikla v rámci ICOMu z iniciativy ruských muzejních odborníků v 70tých letech 20. století (1977). V polovině 90tých let byla působnost rozšířena i na hudební muzea. ICLM patří k sekcím, které jsou velice početné (90 členů), a také aktivní, pravidelně (1x ročně) pořádá konference v institucích v různých evropských i mimoevropských zemích (PNP uspořádal 19. výroční konferenci v roce 1996).

Výroční konference se konala tentokrát ve Švédsku, jednak ve Stockholmu (Muzeum A. Strindberga), jednak v okrese Dalarna cca 300 km severně od hlavního města. Účastníci navštívili např. Muzeum ve Fallunu (expozice knihovny S. Lagerlöfové), Muzeum těžby mědi ve Fallunu, které je zapsané na seznamu světových kulturních památek UNESCO, dále několik monografických muzeí a pamětních domů švédských spisovatelů, malířů a skladatelů (např. v Leksandu dům A. Muntheho aj.).

Tématem konference byly stanoveny vztahy textu, obrazu a objektu při vytváření výtvarné podoby literárních muzeí, zejména co se týče expozic a výstav. PhDr. Eva Wolfová vystoupila na konferenci v diskusi k problematice s příspěvkem dne 13.8.2005, který se týkal záměru PNP na vytvoření dosud chybějící dlouhodobé expozice vývoje literatury v České republice a jejího celkového pojetí jako multimediálního projektu. Pravidelné každoroční

konference a jednání ICOM/ICLM jsou nesporným přínosem pro členy této sekce a to zejména v oblasti výměny informací o vývoji názorů na jednotlivé oblasti činnosti v literárních muzeích.

Alena Petruželová se zúčastnila kolokvia, které uspořádal Ústav slavistiky na Bruselské univerzitě (Belgie), na jehož programu byl i slavnostní večer v Domě knihy k 100. výročí Holanova narození, kterého se zúčastnil velvyslanec ČR. Při této příležitosti byl promítnut dokumentární film ve francouzské verzi, na překlad do francouzštiny získal PNP účelovou dotaci MK ČR z programu kulturních aktivit.

Ostatní zahraniční styky souvisely především s realizací výstavních projektů PNP v zahraničí (viz str. 45), zejména na Slovensku a v Polsku.

POZITIVA ROKU 2005

PNP v roce 2005 pokračoval v plnění hlavních úkolů na úseku sbírkotvorné i prezentační činnosti a dosáhl dílčích zlepšení díky řadě pozitivních skutečností. Vycházel přitom z Koncepce rozvoje odborné činnosti a hospodaření PNP v létech 2002-2007, ze které vyplývá jako prvořadý úkol péče o sbírku PNP a zlepšení stavu a uložení archiválií a sbírkových předmětů (leden 2002).

Za pozitivum roku 2005 a celého předchozího vývoje v existenci PNP od roku 1990 dosud lze jednoznačně pokládat předání nemovitostí v Praze 6 – Bubenci pro budoucí sídlo PNP na základě souhlasu a doporučení VDK z listopadu 2004, prosince 2005 a usnesení vlády ČR č. 346 ze dne 23. 3. 2005 č. 346. Získání nemovitostí přináší mnoho výhod, z nichž lze zejména uvést:

- 1) Dokončení transformace PNP, která začala v roce 1992 a probíhá dosud, na moderní instituci muzejního typu, poskytující mj. rozsáhlou škálu služeb odborné i širší veřejnosti, včetně změny názvu na (např. Národní literární muzeum event. Národní muzeum literatury),
- 2) následný rozvoj odborné činnosti PNP, a to jak v oblasti práce se sbírkou, tak v oblasti prezentace,
- 3) vyřešení problému náhradního sídla PNP, který jako jedna z posledních z institucí zřízovaných MK ČR sídlí v pronajatém objektu,
- 4) dostatečný rozsah ploch (cca 5 400 m²), cca 6000 m² pozemků, prostory pro 83 zaměstnanců všech oddělení organizace, kteří se přestěhují ze Strahovského kláštera a pro další zaměstnance nutné k zajištění provozu,
- 5) zlepšení pracovních podmínek zaměstnanců povede ke zlepšení výsledků pracovní činnosti v kvantitě i v kvalitě,
- 6) v objektech lze zajišťovat sbírkotvornou činnost, zpracování archiválií a sbírkových předmětů a pomoci moderních technologií,
- 7) v objektech lze uložit podstatnou část sbírky PNP (zejména archiválií, části podsbírky 18 - knihy a části podsbírky 15 - výtvarné umění, zejména kresby a grafické listy) v nově vybudovaných depozitářích s kompaktními regály a zajišťovat ochranu a dokumentaci (konzervační dílna, fotodílna, mikrofilmování, pracoviště digitalizace),

- 8) zlepšení podmínek uložení a ochrany sbírky PNP v odpovídajícím prostředí povede k celkovému zlepšení stavu sbírky PNP, která patří k největším v ČR a představuje 12% národního kulturního dědictví (celkem 7 milionů archiválií a sbírkových předmětů),
- 9) v objektech lze zajišťovat zpřístupňování sbírky PNP tj. vybudovat chybějící expozici s pracovním názvem Tři století literatury v Čechách, na Moravě a ve Slezsku se zvláštními oddíly pro děti, pořádat příležitostné výstavy, programy pro děti, mládež a dospělé, národnostní menšiny a handicapované občany, semináře, konference, koncerty a kulturní akce (soutěž o Nejkrásnější českou knihu roku atd.),
- 10) dobrá dopravní dostupnost (cca 7 minut pěšky od stanice metra Hradčanská, event. 1 stanice autobusem MHD),
- 11) situování objektů v blízkosti areálu letohrádku Hvězda v Praze 6 – Liboci (4 km), což umožní rychlou komunikace obou pracovišť,
- 12) klidné a čisté prostředí mimo oblast záplav.

Za pozitivní skutečnosti PNP pokládá dokončení i dokončení rekonstrukce, stavebních úprav a vybavení hájenky a trafostanice v areálu letohrádku Hvězda. Náklady činily celkem 24.725 tis. Kč (finanční prostředky z programu náhrad objektů vydaných v restitucích). Tím PNP pokročil i ve snaze o zajištění optimálních podmínek pro uložení části sbírky a současně připravil předpoklady pro využívání další části této národní kulturní památky odbornou veřejností (studovna knihovních celků Karáskovy galerie, J. R. Vilímka a dalších včetně expozice).

Co se týče zlepšení stavu a uložení archiválií a sbírkových předmětů je pozitivem poskytnutí řady účelových dotací z podprogramů ISO, jako např. na doplnění vybavení depozitářů knihovny, a zejména účelové dotace na dezinfekci knihovního celku Karáskovy knihovny ve výši 860 tis. Kč, který byl umístěn definitivně do depozitáře v hájence.

Pracovní kontakty se zahraničními oborově příbuznými institucemi i jednotlivci se v roce 2005 rozšířily, což se projevilo realizací společných projektů v sousedních zemích, kde dosud spolupráce nebyla tak častá (Slovensko, Polsko). V zahraničí proběhla rovněž celá řada repríz putovních výstav, jako např. J. Seiferta, M. Jesenské a B. Hrabala (Brazílie, Francie, Litva, Německo, Norsko, Rusko, Slovensko, Vietnam aj.).

NEGATIVA ROKU 2005

Rozpočet PNP v roce 2004 stejně jako v předchozích letech neumožnil uvolnění odpovídajícího množství finančních prostředků na základní péči o sbírku PNP, zejména na restaurování a konzervování archiválií a sbírkových předmětů).

Inventarizace sbírky PNP před zápisem do CES byla současně analýzou fyzického stavu věcí a poskytla množství informací o rozsahu nutných preventivních i následných ochranných prací. Současně byl zpracován projekt zlepšení tohoto stavu (červen 2002), odhadovaná výše nákladů, zejména na odkyselení archiválií a sbírek na papíře dosahuje výše 15 až 20 mil. Kč. V rámci rozpočtu PNP není reálné potřebu pokrýt, avšak ani dotace, získávané z programu ISO nedostačují potřebám. Nedostatek prostředků na tuto část péče o sbírku se stává zvláště závažným problémem s negativními důsledky pro budoucí činnost PNP (viz dále).

ZVLÁŠTĚ ZÁVAŽNÝ PROBLÉM S NEGATIVNÍM DUSLEDKEM PRO BUDOUCÍ ČINNOST PNP

V současnosti se jedná prakticky o jediný zvláště závažný problém PNP, a to fyzický stav sbírky PNP. Co se týče sbírky PNP, 80% představuje papírový materiál, vykazující vesměs vysoký stupeň kyselosti. V literárním archivu se jedná o 639 fondů, ohrožených lámavostí a křehkostí papíru v důsledku kyselosti. To je téměř čtvrtina ze všech fondů, asi 5 milionů listů. Knihovna, zaměřená především na shromažďování literatury z 19. a 20. století uchovává nejméně 300 000 knihovních jednotek na nekvalitním a mj. kyselém papíře, podobně je tomu v oddělení uměleckých sbírek (cca 300 000 sbírkových předmětů, hlavně grafika a kresby).

Zároveň vznikají problémy s adjustací a uložením archiválií a sbírkových předmětů na papíře, neboť byly (a většinou jsou) vesměs ukládány v kyselých deskách a kartonech. Archiválie a sbírkové předměty v PNP vyžadují nákladné odborné ošetření, adekvátní roční náklady se předpokládají ve výši cca 2 mil. Kč, celkem činí odhad nákladů na konzervaci a restaurování věcí ze sbírky PNP na papíře cca 15 až 20 milionů Kč.

V letech 1996-1998 byly práce hrazeny výhradně z alternativních zdrojů, ke zlepšení došlo díky využívání finančních prostředků z programů výzkumu a vývoje GA ČR a MK ČR (1999). V letech 2000-2002 byly velkým přínosem účelové dotace MK ČR v rámci programu Praha 2000, a zejména z programu ISO. PNP tak mohl vynaložit v průměru ročně 600 000,- Kč na preventivní i následnou ochranu. To však představuje pouze třetinu z každoročně potřebné částky.

Průběžně zjišťované informace o stavu sbírky již byly zohledněny i při zpracování Konceptce rozvoje PNP v letech 2002-2007. V tomto smyslu také PNP zpracoval připomínky ke Konceptci účinnější péče o movité kulturní dědictví v České republice na léta 2003-2008 (konceptce rozvoje muzejnictví). V praxi to znamená, že ochrana „papírových“ fondů je do budoucna jednoznačnou prioritou PNP.

Na druhé straně vyžaduje naplnění obou koncepcí po stránce věcné systémové řešení a finanční podporu zřizovatele, neboť se jedná o činnosti, vyplývající mj. z působnosti nových zákonů, zejména zákona č. 122/2000Sb., a jiných dokumentů, stanovujících zásady a směry rozvoje v resortu kultury, jako je např. Kulturní politika v ČR (MK ČR, 2001).

Zde se výslovně uvádí v čl. 45, nazvaném Zajistit trvalé uchování a veřejnou přístupnost nejcennějších památek a předmětů kulturní hodnoty z oboru knižní kultury: „Zvláštní součástí movitého kulturního dědictví je dědictví písemné, ať psané či tištěné. Obecně je péče o ně zajištěna zákonem č. 97/1994 Sb., o archivnictví ve znění pozdějších předpisů a bude zajištěna dále i zákonem č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy. V souvislosti s tím ministerstvo kultury zajistí uchování literárního archivu, uloženého v Památníku národního písemnictví, náležejícímu i ve světovém měřítku mezi několik málo takto zaměřených institucí“.

PNP tedy předpokládá, že MK ČR bude zásady výše uvedených dokumentů podporovat uvolňováním finančních prostředků na předkládané projekty ve zvýšené míře.